

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

**EESTI KEELE TEKSTE JA
HARJUTUSI VENE ÜLIÕPILASTELE**

TARTU 1973

TARTU RIIKLIK ÜLIKOO

EESTI KEELE TEKSTE JA
HARJUTUSI VENE ÜLIÕPILASTELE

Tartu 1973

Koostanud E. Turu, E. Uuspõld, A. Valmet

Kinnitatud Ajaloo-Keeleteaduskonna nõukogus
21. aprillil 1972.a.

ПРЕДИСЛОВИЕ

Настоящий сборник представляет собой учебное пособие для студентов, которые в высшем учебном заведении впервые приступают к изучению эстонского языка. Составители пытались отобрать наиболее употребительную эстонскую лексику /с учетом сферы студенческой жизни/, а также самые необходимые грамматические формы и конструкции, которые могли бы лечь в основу дальнейшего ознакомления студентов с эстонским языком в рамках избранной специальности.

Прежде чем приступить к изучению конкретного материала, необходимо под руководством преподавателя ознакомиться с основами эстонской фонетики.

Изучение каждого раздела /урока/ предполагается начинать с объяснения новой грамматической темы. Тексты для чтения содержат примеры употребления соответствующих грамматических форм и конструкций, а также слова и выражения определенного тематического круга.

Подбор упражнений, сопровождающих текст, дан с целью углубления и проверки знаний. Упражнения могут быть использованы для индивидуальной и групповой работы студентов в целях закрепления материала соответствующего раздела или для повторения материала, приведенного в предыдущих разделах.

Составители благодарят членов кафедры эстонского языка, чьи полезные замечания были использованы при окончательном оформлении сборника, а также тов. Л.Ребане и Е.Потсепс,

которые помогли найти соответствия на русском языке. Особую благодарность выражаем редакторам ст. преподавателю Я.Пезбо и ст. преподавателю Э.Вайглю.

Авторы

ESIMENE õppetükk

GRAMMATIKA

Personaalpronoomenid

mina ~ ma

sina ~ sa

tema ~ ta

Личные местоимения

meie ~ me

teie ~ te

nemad ~ nad

Pööramine

Olevik

Jaatavad vormid

Спряжение

Настоящее время

Утвердительные формы

o l e m a

mina ole/n

sina ole/d

tema on

meie ole/me

teie ole/te

nemad on

Mina olen Reet Sepp.

Mina olen üliõpilane.

Sina oled Jüri Rand.

Sina oled ka üliõpilane.

Jaan Sepp on assistent.

Ta on matemaatik.

Mall on keemik.

Jaan on füüsik.

Reet on filoloog.

Seltsimees Nurk on õpetaja.

Seltsimees Laja on arst.

Rein Laan on dotsent.

Mall Kivi on laborant.

Sina oled ka laborant.

Professor Mets on dekaan.

see

See on raamat.

See on portfell.

See on pliiats.

See on sullepea.

See on seltsimees Nurk.

See on Mall Kivi.

siin - seal

Mina olen siin.

Sina oled seal.

Raamat on siin.

Vihik on seal.

Meie oleme siin.

Raamat on siin, aga portfell on seal.

Pliiats on seal, aga sullepea on siin.

Teie olete ka siin.

Nemad on seal.

Reet Lepp on siin.

Jüri Rand on seal.

mis?

Mis see on?

Mis see on?

Aga mis see on?

Mis see on?

Mis seal on?

Mis siin on?

Aga mis siin on?

See on sullepea.

See on portfell.

See on raamat.

See on pliiats, aga see on sullepea.

Seal on ka sullepea.

Siin on pastapliiats.

Siin on vihik.

kes?

Kes see on?

Aga kes see on?

Kes see mees on?

Kes on seltsimees Päril?

Aga kes on see naine?

Kes on Helga Kuusik?

Kes seal veel on?

See on õpetaja Kaasik.

See on üliõpilane Jaan Sepp.

See mees on seltsimees Päril.

Seltsimees Päril on matemaatik.

See naine on Helga Kuusik.

Helga Kuusik on arst.

Sina oled ka seal.

kas?

Kas sa oled üliõpilane?

Jah, ma olen üliõpilane.

Kas te olete ka üliõpilane?

Jah, olen küll.

Kas nad on siin?

Jah, on küll.

Kas ta on seal?

Jah, ta on seal.

Kas Laine on seal?

Jah, on küll.

Pööramine

Olevik

Elavad vormid

Спряжение

Настоящее время

Отрицательные формы

o l e m a

mina	}	ei ole
sina		
tema		
meie		
teie		
nemad		

Mina ei ole arst.

Sa ei ole majandusteadlane.

Rein Laan ei ole professor, ta on dotsent.

Mall Kivi ei ole üliõpilane, ta on laborant.

Siin ei ole raamat, siin on vihik.

Me ei ole praegu seal.

Teie ei ole siin kaua.

Nad ei ole seal, nad on siin.

Kas te olete õpetaja?

Ei, ma ei ole õpetaja,
ma olen üliõpilane.

Kas Jüri on püüsilik?

Ei, Jüri ei ole füüsik,
Jüri on matemaatik.

Kas Laine on filoloog?

Ei, Laine ei ole filoloog,
ta on majandusteadlane.

Grammatikatermini d

eitav отрицательный

grammatika   грамматика

grammatiketermin   грамматический термин

jaataṭṭav утвердительный

olovik настоящее время

~ preesens

persoonalpronomen личное местоимение

~ isikuline asesõna

рõõgamine спряжение

verb   глагол

~ tegusõna

vorra   forma

V ä l j e n d i d

Tere! Terviet! Здравствуйте!

Head aaga! Nägemiseni! До свидания!

Рајун!   Пожалеујста!

Tānan! Благодарю! Спасибо!

Vabandago! Извините!

Kahjuks ei ole! К сожалению, нет.

Кого вы любите? Кто вы?

LUGEMISPALA

Telefonikõne

Tr-rr-rr.

- Siin laborant Mall Kivi.
- Tere, siin Jüri Rand. Palun, kas seltsimees Sepp on seal?
- Kahjuks ei ole praegu.
- Aga vabandage, kas teie olete veel kaua seal?
- Jah, olen küll.
- Tänan, head aega!
- Head aega!

K ü s i m u s e d

1. Kes seal on?
2. Kas seltsimees Sepp on ka seal?
3. Kes on Mall Kivi?
4. Kas Mall Kivi on veel kaua seal?

S õ n a d

aga a, но
arst врач
assistent ассистент
dekaan* декан
dotsent доцент
ei не, нет
esimene первый
filoloog филолог
füüsik физик
head aega до свидания

ka тоже, также
kahjuks к сожалению
kas ли
kaua долго
keemik химик
kes кто
küll усилительное слово, не пер.
küsimused вопросы
laborant лаборант
laboratoorium лаборатория

---

* Точка под гласным обозначает акутированный слог.

lugemispala текст для
 чтения
majandusteadlane экономист
matemaatik математик
mees мужчина; муж
meie ~ me мы
mina ~ ma я
mis что
naine женщина; жена
nemad ~ nad они
nägemiseni до свидания
olema быть
palun пожалуйста
pastapliiats шариковая
 ручка
pliiats карандаш
portfell портфель
praegu сейчас
professor профессор
raamat книга
seal там

see это
seltsimees товарищ
siin здесь
sina ~ sa ты
sulepea ручка
sõna слово
teie ~ te вы
telefonikõne разговор по
 телефону
tema ~ ta он, она
tere, tervist здравствуйте
tänan спасибо
vabandage извините
veel еще
vihik тетрадь
väljendid выражения, оборо-
 ты речи
õpetaja учитель
õppetükk урок
üliõpilane студент,
 студентка

HARJUTUSED

Harjutus 1

See õpetaja on füüsik. → a) Kes see õpetaja
 on? b) Kas see õpetaja on füüsik? c) See
 õpetaja ei ole füüsik.

1. See üliõpilane on filoloog. 2. See naine on arst.
 3. See professor on dekaan. 4. See mees on dotsent. 5. See
 seltsimees on laborant. 6. See dotsent on keemik.

Harjutus 2

Kes on Jüri? → a) Jüri on arst. b) Jüri ei ole arst.

1. Kes on seltsimees Nurk? 2. Kes on Rein Laan? 3. Kes on Reet? 4. Kes on seltsimees Laja? 5. Kes on professor Mets? 6. Kes on Helga Kuusik? 7. Kes on Laine? 8. Kes on seltsimees Sepp?

Harjutus 3

Kas see professor on matemaatik? → a) Jah, see professor on matemaatik. b) Ei, see professor ei ole matemaatik, ta on filoloog. c) Kes see professor on?

1. Kas see naine on dotsent? 2. Kas see laborant on keemik? 3. Kas see mees on õpetaja? 4. Kas see dotsent on filoloog? 5. Kas see seltsimees on dekaan? 6. Kas see majandusteadlane on professor?

Harjutus 4

Vihik on siin. → a) Mis on siin? b) Kas vihik on siin? c) Ei, vihik ei ole siin, ta on seal.

1. Laboratoorium on seal. 2. Sulepea on siin. 3. Raamat on seal. 4. Pliiats on siin. 5. Portfell on seal. 6. Paspapliiats on siin.

Harjutus 5

Jüri ... füüsik. → a) Jüri on füüsik. b) Jüri ei ole füüsik.

1. Sa ... laborant. 2. Meie ... siin. 3. Ta ... mate-

maatik. 4. Teile ... majandusteadlane. 5. Ma ... üliõpilane.
6. Nad ... seal. 7. Jaan ... assistent.

Harjutus 6

Переведите на эстонский язык следующие предложения:

а/ 1. Что это? Это портфель. 2. А что это? Это ручка, а это карандаш. 3. Что здесь? Здесь книга, а тетрадь там. 4. А что там? Там ручка.

б/ 1. Кто Яан? Он физик. 2. Кто товарищ Лая? Товарищ Лая экономист. 3. А кто Юри? Юри еще студент. 4. Кто там? Там учитель Каазик. 5. А кто эта женщина? Эта женщина врач.

в/ 1. Это карандаш? Да, это карандаш. 2. Вы студент? Нет, я не студент, я лаборант. 3. Доцент ли Рейн Лаан? Да, он доцент. 4. Здесь ли товарищ Куузик? Нет, товарищ Куузик не здесь, он там.

GRAMMATIKA

Adjektiiv

Имя прилагательное

mis sugune?

какой?

suur maja   большой дом

adjektiiv + substantiiv

Suur raamat on siin.

Väike pliiats on seal.

Vana sulepea on siin.

Uus vihik on seal.

on mis sugune?

какой? каков?

maja on suur   дом большой

substantiiv + on + adjektiiv

Auditoorium on suur.

Tuba on väike.

Lagi on valge, aga tahvel on must.

Kabinet on kõrge.

Koridor on madal.

Sein on roheline.
 Tint on sinine.
 Laud on kollane.
 Sulepea on punane.
 Auditoorium on valge.
 Koridor on pime.
 Üliõpilane Jaan Sepp on veel noor.
 "Punane ja must" on huvitav romaan.
 Maie on tark tüdruk.
 Jüri Rand on pikk noormees.

pronoomen + olen, oled + adjektiiv

Mina <u>olen</u> veel <u>noor</u> .	Sina <u>oled</u> <u>pikk</u> .
Mina <u>olen</u> <u>väike</u> .	Sina <u>oled</u> <u>hea</u> .

atribuut ~ predikatiiv

See on <u>tark</u> mees.	See mees on <u>tark</u> .
See on <u>meeldiv</u> naine.	See naine on <u>meeldiv</u> .
See on <u>väike</u> laps.	See laps on <u>väike</u> .
See on <u>vana</u> inimene.	See inimene on <u>vana</u> .
See on <u>hea</u> raamat.	See raamat on <u>hea</u> .
See on <u>halb</u> pliiats.	See pliiats on <u>halb</u> .

kas?

Kas see romaan on <u>huvitav</u> ?	Jah, see romaan on <u>huvitav</u> .
Kas see tuba on <u>ilus</u> ?	Ei, see tuba ei ole <u>ilus</u> .
Kas see on <u>hea</u> raamat?	Jah, on küll.
Kas see on <u>halb</u> pliiats?	Ei, pole viga.
Kas auditoorium on <u>suur</u> ?	Jah, auditoorium on <u>suur</u> .

Kas see poiss on väike?

Kas see mees on tark?

Jah, on.

Jah, on küll.

missugune?

Missugune on see maja?

Missugune on koridor?

Missugune on auditoorium?

Missugune on see inimene?

Missugune on Reet Lepp?

Missugune on Jüri Rand?

Missugune olen mina?

Missugune oled sina?

See maja on suur.

Koridor on kitsas ja madal.

Auditoorium on pikk ja lai.

See inimene on vana ja tark.

Reet Lepp on meeldiv.

Jüri Rand on pikk.

Sina oled noor.

Mina olen väike.

Personaalpronoomeni

genitiiv

k e l l e ?

Генитив личного

местоимения

/русское соответствие:
притяжательное местоимение/

ч е й ?

minu ~ mu	} laud	мой	} стол
sinu ~ su		твой	
tema ~ ta		его	
meie ~ me		ее	
teie ~ te		наш	
<u>nende</u>		ваш	
		их	

See on minu õpetaja.

See on sinu tuba.

Siin on tema toanaaber.

Mu tuba on suur.

Kuidas su nimi on?

Ta toanaaber on ka üliõpilane.

Siin on meie ühiselamu.

Siin on me kodu.

Seal on teie laud.

Te vihik on seal.

Seal on nende auditoorium. Nende raamat on seal.

kelle?

Kelle õpetaja see on?

See on minu õpetaja.

Kelle tuba siin on?

See on sinu tuba.

Kelle portfell seal on?

Seal on tema portfell.

G r a m m a t i k a t e r m i n i d

adjektiiv имя прилагательное

~omadussõna

genitiiv родительный падеж

~omastav

pronoomen местоимение

~asesõna

substantiiv имя существительное

~nimisõna

V ä l j e n d i d

Istuge! Садитесь!

Lugege! Читайте!

Tõlkige! Переведите!

Kirjutage! Пишите!

Jutustage! Расскажите!

Pole viga! Ничего!

Kuidas on sinu nimi? Как тебя зовут?

~Kuidas su nimi on?

"

~Mis su nimi on?

"

/разгов./

Kuidas on teie nimi? Как вас зовут?

~Kuidas te nimi on?

Kuidas su eesnimi on? Как твое имя?

Kuidas te perekonnanimi on? Как ваша фамилия?

LUGEMISPALA

Vestlus

- Missugune siin on teie ühiselamu?

- Meie ühiselamu on see seal.

- Kas see suur seal?
- Jah, seesama.
- Kas sinu tuba on suur?
- Ei, minu tuba on väike.
- Kes on sinu toanaaber?
- Minu toanaaber on Reet Lepp.
- Kas ta on ka filoloog?
- Jah, on küll.
- Kas ta on meeldiv tütarlaps?
- Jah, ta on tark ja meeldiv neiu.

K ü s i m u s e d

1. Missugune on teie ühiselamu?
2. Missugune on sinu tuba?
3. Kas sinu toanaaber on Reet Lepp?
4. Kas Reet Lepp on filoloog?
5. Missugune neiu on Reet Lepp?

S õ n a d

auditoorium	аудитория	kodu	дом
eesnimi	имя	koju	домой
halb	плохой	kodus	дома
hea	хороший	kollane	желтый
huvitav	интересный	koridor	коридор
istuma	сидеться	kuidas	как
ilus	красивый	kõrge	высокий
ja	и	lagi	потолок
jah	да	lai	широкий
jutustama	рассказывать	laud	стол
kabinet	кабинет	lugema	читать
kirjutama	писать	madal	низкий
kitsas	узкий	maja	дом

meeldiv приятный,
 симпатичный
meie здесь: наш
minu здесь: мой
missugune какой
must черный
neiu девушка
nende их
nimi имя
noor молодой
noormees юноша
perekonnanimi фамилия
pikk длинный; высокий
poiss мальчик
pole viga ничего
punane красный
roheline зеленый
romaan роман
seesama тот самый
sein стена

sinine синий
sinu твой
suur большой
tahvel доска
tark умный
teie ваш
teine второй
tema здесь: его
tint чернила
toanaaber товарищ по комнате
tuba комната
tõlkima переводить
tüdruk девочка
tütarlaps девушка
uus новый
valge белый
vana старый
vestlus беседа
väike маленький

HARJUTUSED

Harjutus 1

Ответьте на вопросы, употребляя словосочета-
 ния, данные ниже:

1. Missugune on koridor? 2. Missugune on see tütarlaps?
 3. Missugune on romaan? 4. Missugune on noormees? 5. Mis-
 sugune on see kabinet? 6. Missugune on tahvel? 7. Missu-
 gune on see neiu?

tark ja väike, pikk ja kitsas, uus ja valge, hea ja
 huvitav, suur ja must, pikk ja ilus, noor ja meeldiv.

Harjutus 2

See pliiats on sinine. → a) Missugune on see pliiats? b) Kas see pliiats on sinine? c) See pliiats ei ole sinine, ta on punane. d) See on sinine pliiats.

1. See mees on vana. 2. See tüdruk on väike. 3. See sullepea on hea. 4. See maja on uus. 5. See auditoorium on suur. 6. See tänav on kitsas. 7. See lagi on kõrge. 8. See pastapliiats on must.

Harjutus 3

(Ma) tuba on valge. → a) Minu tuba on valge. b) Kelle tuba on valge? c) Minu väike tuba on valge.

1. (Sa) pliiats on roheline. 2. (Nad) toanaaber on noor. 3. (Ma) portfell on uus. 4. (Te) vihik on sinine. 5. (Me) õpik on huvitav. 6. (Ta) laps on väike. 7. (Nad) laul on ilus. 8. (Te) tint on punane. 9. (Sa) tuba on madal.

Harjutus 4

Kas see paber on must? → a) Ei, see paber ei ole must, vaid valge. b) Mis on valge? Paber on valge.

1. Kas sinu tuba on siin? 2. Kas meie laboratoorium on kitsas? 3. Kas nende õpetaja on noor? 4. Kas see ühiselamu on uus? 5. Kas teie portfell on suur? 6. Kas minu pliiats on seal? 7. Kas tema sullepea on halb? 8. Kas nende kabinet on kõrge?

Harjutus 5

Mees, on, dekaan, noor, veel, teie. → a) Kas teie dekaan on veel noor mees? b) Jah, meie dekaan on veel noor mees.

1. õpetaja, inimene, on, meeldiv, sinu. 2. on, kollane, tema, laud, väike. 3. toanaaber, tark, üliõpilane, on, teie, 4. ja, ilus, nende, on, tuba, valge. 5. uus, ühiselamu, teie, on, ja, suur. 6. koridor, kitsas, ja, on, nende, pikk.

Harjutus 6

Mis on hea? ... on hea, aga ... on halb. →

a) Pliiats on hea, aga sullepea on halb.

b) Kas see on hea pliiats? c) Kas see sullepea on halb?

1. Kes on väike? ... on väike, aga ... on suur.
2. Kes on vana? ... on vana, aga ... on noor.
3. Mis on kitsas? ... on kitsas, aga ... on lai.
4. Mis on uus? ... on uus, aga ... on vana.
5. Mis on valge? ... on valge, aga ... on must.
6. Mis on siin? ... on siin, aga ... on seal.

Harjutus 7

Переведите на эстонский язык следующие предложения:

a/ 1. Это какой карандаш? Это зеленый карандаш. 2. Доска какая? Доска черная и большая. 3. Какова эта книга? Эта книга интересна. 4. Какое это общежитие? Это общежитие большое. Потолок какой? Потолок белый.

b/ 1. Это чистая тетрадь? Да, это чистая тетрадь. 2. Эта комната маленькая? Нет, эта комната не маленькая, она большая. 3. Этот человек молодой? Нет, этот человек

не молодой, он старый. 4. Что здесь? Здесь новая и интересная книга. 5. А кто там? Там молодая и симпатичная девушка.

в/ I. Чья эта ручка? Это моя ручка. Чье общежитие, там? Там наше общежитие. 3. Это чей карандаш? Это его карандаш. 4. Это чей кабинет? Это ваш кабинет. 5. Это чья комната? Это их комната. 6. Чья эта ручка? Это моя ручка.

K O L M A S õppetükk

GRAMMATIKA

Pööramine

Olevik

Jaatavad vormid

Спряжение

Настоящее время

Утвердительные формы

e l a m a

mina ela/n

sina ela/d

tema ela/b

meie ela/me

teie ela/te

nemad ela/vad

Mina töotan.

Sina jalutad.

Riina sööb.

Arvo magab.

Meie kirjutame.

Teie suitsetate.

Nemad tulevad.

aru

s a a m a

mina saa/n aru

sina saa/d aru

tema saa/b aru

meie saa/me aru

teie saa/te aru

nemad saa/vad aru

ära minema

Mina lähen ära.

Meie läheme ära.

välja tulema

Sina tuled välja.

Teie tulete välja.

tähele panema

Tema paneab tähele.

Nemad panevad tähele.

k u s ?   m i l l e s ?

г д е ?   в ч е м ?

maja/s Tartu/s
----

k u s ?

Mina elan Tartus.

Meie elame Narvas.

Sina elad Elvas.

Teie elate Tallinnas.

Tema elab Pärnus.

Nemad elavad Leningradis.

Mina töotan laboratooriumis.

Sina kirjutad auditooriumis.

Eesti Põllumajanduse Akadeemia asub Tartus.

Meie jalutame Elvas. Meie oleme kodus.

Teie käite kinos.

Reet Lepp ja Jüri Rand on praegu raamatukogus.

Professor Mets ja dotsent Laan töötavad Tartu Riiklikus
Ülikoolis.

Kus te harilikult töötate?

Kus nad käivad?

Kus nad on?

Kus te sööte?

Kus me asume?

Kus elab teie ema?

Kus ma olen?

k a s ?

Kas te elate ühiselamus?

Kas ta saab aru?

Kas nad on kodus?

Kas te töötate kodus või
raamatukogus?

Kas sa käid kinos?

Kas me läheme ära?

Kas sa õpid tehnikumis?

Kas nad tulevad välja?

m i l l a l ?

Hommikul me võimleme.

Päeval me töötame.

Õhtul me jalutame.

Öösel me magame.

V ä l j e n d i d

Vastake! Отвечайте!

Puhastage tahvel ära! Сотрите с доски!

Sulgege uks! Закройте дверь!

Avage aken! Откройте окно!

Pange tähele! Обратите внимание!

Kas te saate aru? Вы понимаете?

Jah, saan küll. Да, я понимаю.

LUGEMISPALA

Meie perekond

Meie elame Tartus. Meie perekond on suur. Minu isa töötab tehases, ta on tööline. Minu ema töötab kaupluses, ta on müüja. Minu vend on veel väike, ta on kodus. Minu õde juba töötab, aga tema mees on üliõpilane Eesti Põllumajanduse Akadeemias. Mina õpin Tartu Riiklikus Ülikoolis, minu eriala on meditsiin.

Minu vanaisa ja vanaema elavad Võrus. Vanaisa on pensionär ja vanaema ka. Minu üks onu on sõjaväelane, tema abikaasa on meditsiiniõde ja töötab haiglas. Teine onu on autojuht. Nende perekond on suur ja tema naine on koduperenaine. Minu tädi elab Põlvas, ta on kolhoosnik.

K ü s i m u s e d

1. Kuidas on sinu nimi?
2. Missugune on teie perekond?
3. Kus töötab sinu ema?
4. Aga isa kus?
5. Kas su õde ja tema mees töötavad?
6. Kas sina õpid või töötad?
7. Kes su onu abikaasa on?
8. Kus ta töötab?
9. Kes on sinu teine onu?
10. Missugune on nende perekond?

S õ n a d

abikaasa	супруг, супруга	kolhoosnik	колхозник
aru saama, saan ~	понимать	kolmas	третий
asuma	находиться	kus	где
autojuht	шофер	käima	ходить
Besti Põlluma-	Эстонская	magama	спать
janduse Aka-	сельского -	meditsiini	медицина
deemia	зяйственная	meditsiiniõde	медсестра
	академия	mees	мужчина; муж
elama	жить	millal	когда
ema	мать	milles	в чем
eriala	специальность	müüja	продавец
haigla	больница	naine	женщина; жена
harilikult	обыкновенно, обычно	onu	дядя
hommikul	утром	pensionär	пенсионер
järlutama	гулять	perekond	семья
juba	уже	päeval	днем
kauplus	магазин	raamatukogu	библиотека
kino	кино	suitsetama	курить
kirjutama	писать	sõjaväelane	военный
kodus	дома	sööma	есть, кушать
koduperenaine	домашняя		
	хозяйка		

Tartu Riiklik Тартуский
Ülikool государст-
венный
университет

tehas завод
tehnikum техникум
teine другой
tulema идти
tädi тетя
tähele panema,
panen ~ замечать
tööline рабочий
töötama работать

vanaema бабушка
vanaisa дедушка
vend брат
või или
võimlema заниматься гим-
настикой
välja tulema, tulen-выходить
õde сестра
õhtul вечером
õppima учиться
ära minema, lähen~уходить
öösel ночью
üks один

HARJUTUSED

Harjutus 1

Sa ela... ühiselamu... → a) Sa elad ühis-
elamus. b) Kes elab ühiselamus? c) Teie
elate ühiselamus.

1. Ma söö... harilikult kodu... 2. Sa käi... ka kaup-
lus... 3. Ta võimle... koridor... 4. Ma ela... Tartu...
ja õpi... ülikool... 5. Sa ole... haigla... ja jaluta...
koridor... 6. Ta tööta... kodu... ja käi... ka raamatuko-
gu...

Harjutus 2

Tema vend on arst. → a) Kes on arst? b) Kel-
le vend on arst? c) Kas tema vend on arst?
d) Ei, tema vend ei ole arst, ta on keemik.

1. Minu onu on sõjaväelane. 2. Sinu vanaema on pensio-

när. 3. Tema abikaasa on autojuht. 4. Meie ema on müüja.
5. Teie õde on kolhoosnik. 6. Nende tädi on koduperenaine.

Harjutus 3

Распределите слова на 7 пар антонимов:

kitsas, vana, must, halb, uus, noor, lai, väike, kõrge, hea, valge, vana, suur, madal.

Harjutus 4

Ответьте на следующие вопросы:

1. Kus see müüja töötab? 2. Kas sinu ema on koduperenaine? 3. Missugune on nende ühiselamu? 4. Kes on teie abikaasa? 5. Mis on portfellis? 6. Millal me võimleme? 7. Kelle vend läheb ära? 8. Missugune on tema eriala? 9. Kelle isa on sõjaväelane? 10. Kas teie saate aru?

Harjutus 5

(Sa) tädi (elama, Elva). → a) Sinu tädi elab Elvas. b) Kes elab Elvas? c) Kus sinu tädi elab? d) Kas sinu tädi elab Elvas?

1. (Mina) ema ja isa (töötama, tehas). 2. (Sina) onu ja tädi (elama, Tallinn). 3. (Ta) abikaasa (olema, haigla) hea meditsiiniõde. 4. (Me) vanaema ja vanaisa (sööma, kodu). 5. (Te) õde ja vend (käima, kino). 6. (Nad) toanaaber (suitsetama, koridor).

Harjutus 6

Päeval vanaema käib kaupluses. → a) Millal vanaema käib kaupluses? b) Kus vanaema käib päeval? c) Kas vanaema käib päeval kaupluses?

1. Õhtul te sööte kodus. 2. Hommikul nad õpivad Eesti Põllumajanduse Akadeemias. 3. Päeval me töötame tehases. 4. Õhtul sa oled raamatukogus. 5. Öösel te magate kodus. 6. Hommikul ta on haiglas. 7. Päeval sa õpid tehnikumis.

Harjutus 7

... te (käima, ülikool), aga ... (jalutama, linn). → a) Hommikul te käite ülikoolis, aga õhtul jalutate linnas. b) Hommikul sa käid ülikoolis, aga õhtul jalutate linnas.

1. ... me (töötama, haigla), aga ... (olema, kodu).
2. ... te (olema, laboratoorium), aga ... (magama, ühiselamu). 3. ... nad (olema, tehas), aga ... (käima, kino).

Harjutus 8

Vend, hommikul, võimlema, koridor, nad, väike. → a) Nende väike vend võimleb hommikul koridoris. b) Kes võimleb hommikul koridoris?

1. laud, olema, uus, seal, kollane, auditoorium. 2. päeval, töötama, müüja, noor, see, kauplus. 3. must, olema, portfell, sina, vana, siin. 4. olema, haigla, öösel, meie, meditsiiniõde. 5. siin, nad, suur, laboratoorium, asuma. 6. käima, te, õhtul, kino.

Harjutus 9

Переведите на эстонский язык следующие предложения:

a/ 1. Где работает этот врач? Он работает в поликлинике. 2. Где живет твоя сестра? Моя сестра живет в Таллине. 3. Где находится университет? Университет находится в Тар-

ту. 4. Где ваш супруг? Он сейчас дома. 5. Где его дядя? Его дядя в коридоре. 6. Где моя тетя? Она еще в магазине. 7. А где вы сейчас живете? Сейчас я живу в общежитии.

б/ I. Когда они ходят в кино? Они ходят в кино вечером. 2. Ваш дедушка пенсионер? Да, он пенсионер. 3. Когда Яан занимается гимнастикой? Яан занимается гимнастикой утром. 4. Этот мальчик еще маленький? Нет, он уже большой. 5. Когда этот рабочий работает на заводе? Он работает на заводе утром. 6. Лаборант Киви в техникуме? К сожалению, нет. Сейчас она дома. 7. Ваша тетя продавщица? Нет, она домохозяйка.

в/ I. Наша семья живет в Тарту. 2. Мой отец шофер, а мать медсестра. 3. Моя сестра и мой брат живут в Тарту. 4. Сестра учится в Тартуском государственном университете, брат — в Эстонской сельскохозяйственной академии. 5. Второй брат еще маленький. 6. Наша бабушка пенсионерка. 7. Днем она ходит в магазин. 8. Вечером мы обычно дома.

GRAMMATIKA

Pööramine

Olevik

Elitavad vormid

Спряжение

Настоящее время

Отрицательные формы

e l a m a

mina	}	ei ela
sina		
tema		
meie		
teie		
nemad		

Sina ei ela Narvas.

Ülikool ei asu Pärnus.

Mina ei suitseta.

Sina ei käi sageli raamatukogus.

Kas te elate Narvas?

Ei, ma ei ela Narvas.

Kas ülikool asub Pärnus?

Ei, ülikool ei asu Pärnus.

Kas te suitsetate?

Ei, ma ei suitseta.

Kas te käite sageli raamatukogus?

Ei, me ei käi seal sageli.

Kas nad töötavad kodus või
laboratooriumis?
Kas nad käivad sageli kinos?

Harilikult nad ei tööta
kodus.
Ei, nad ei käi sageli kinos.

a r u s a a m a

mina	}	ei saa aru
sina		
tema		
meie		
teie		
nemad		

Sina ei saa aru.
Tema ei tule tagasi.
Teie ei lähe ära.

Kas te saate aru?
Kas sa tuled tagasi?
Kas nad lähevad ära?

Ei, me ei saa aru.
Ei, ma ei tule tagasi.
Ei, nad ei lähe ära.

ei - vaid

Kas dotsent Orav töötab Tar-
tu Riiklikus Ülikoolis?

Ei, ta ei tööta ülikoolis,
vaid Põllumajanduse Aka-
deemias.

Kas te õpite Tallinnas?

Ei, ma ei õpi seal, vaid
Tartus.

Vabandage, kas siin toimub
loeng?

Loeng ei toimu siin, vaid
suures auditooriumis.

Kas nad kirjutavad raamatu-
kogus?

Nad ei kirjuta raamatuko-
gus, vaid kodus.

k e l l e l   o n ?

у   к о г о   е с т ь ?

minul ~ mul	} on raamat
sinul ~ sul	
temal ~ tal	
meil	
teil	
neil	

Mul on raadio.

Sul on magnetofon.

Tal on televiisor.

Meil on auto.

Teil on fotoaparaat.

Neil on lennuk.

Mul on hea.

Sul on halb.

Tal on huvitav.

Meil on raske.

Teil on kerge.

Neil on külm.

Pööramine

Lihtminevik

Jaatavad vormid

Спряжение

Прошедшее простое

Утвердительные формы

o l e m a

mina ol/i/n	meie ol/i/me
sina ol/i/d	teie ol/i/te
tema ol/i	nemad ol/i/d

Mina olin eile klubis.

Sina olid eile auditooriumis.

Tema oli eile kodus.

Meie olime eile kinos.

Teie olite eile siin.

Nemad olid eile seal.

Grammatikaterminid

oitav отрицательный

lihtminevik прошедшее простое
~imperfekt

Väljendid

Mis nädalapäeval
sündinud?

В какой день недели
родился?

Esmaspäeval - edev В понедельник - кокетливый

Teisipäeval - terane Во вторник - сообразительный

Kolmapäeval - kehv В среду - бедный

Neljapäeval - näljane В четверг - голодный

Reedel - rikas В пятницу - богатый

Laupäeval - laisk В субботу - ленивый

Pühapäeval - puhas В воскресенье - чистый

täna сегодня

eile вчера

homme завтра

Kellel on? У кого есть?

Täna kutsumast! Благодарю за приглашение!

Palun tule minu juurde! Приходи, пожалуйста, ко мне!

LUGEMISPAALA

Küllakutse

- Mis päev täna on?
- Täna on esmaspäev.
- Kas sul on homme raske päev?
- Ei, teisipäeval on mul kerge päev, aga kolmapäev on raske.
- Kas kolmapäeval on sul seminaris referaat?
- Jah, kolmapäeval on mul referaat ja siis on veel füüsika praktikum.
- Kas sa neljapäeval oled õhtul vaba?

- Ei ole vaba, reedel on kontrolltöö ja õhtul ma õpin.
- Aga kus sa oled laupäeval?
- Hommikul ma käin saunas ja õhtul olen raamatukogus.
- Palun tule siis pühapäeval minu juurde!
- Täna kutsumast!

S õ n a d

auto	автомобиль	minul, mul	у меня
edev	кокетливый	neil	у них
ei - vaid	не - а	neljapäev	четверг
eile	вчера	neljas	четвертый
easapäev	понедельник	nädalapäev	день недели
fotoaparaat	фотоаппарат	näljane	голодный
füüsika	физика	praktikum	практическое
homme	завтра		занятие
juurde	к /предлог/	puhas	чистый
kehv	бедный, скудный	päev	день
kellel	у кого	pühapäev	воскресенье
kerge	легкий	raadio	радио
klubi	клуб	raske	трудный
kolmapäev	среда	reede	пятница
kontrolltöö	контрольная работа	referaat	реферат
külla 'kutsuma'	приглашать	rikas	богатый
	/в гости/	sageli	часто
küllakutse	приглашение	saun	баня
	/в гости/	saunas käima	ходить в баню
külm	холодный	seminar	семинар
laupäev	суббота	siis	тогда
lennuk	самолет	sinul, sul	у тебя
loeng	лекция	sündinud	здесь: родился
magnetofon	магнитофон	tagasi tulema	возвращаться
meil	у нас	teil	у вас
minu juurde	ко мне	teisipäev	вторник

---

* Знаком ` обозначается третья степень долготы следующего слога.

televiisor телевизор
temal, tal у него
terane сообразительный,
смекалистый, толковый
toimuma состояться
tule приходи, иди

täna сегодня
täna kutsumast спасибо за
приглашение
vaba свободный
vaid но, а
või или

HARJUTUSED

Harjutus 1

Переведите предложения. Обратите внимание
на употребление местоимений.

1. Mina elan Tartus. Mul (minul) on ilus tuba. Minu (mu) tuba on soe ja puhas.
2. Sina oled veel üliõpilane. Sul (sinul) on homme seminaris referaat. Sinu (su) referaat on huvitav.
3. Tema töötab haiglas oma kabinetis. Tal (temal) on väike kabinet. Tema väike kabinet on valge.
4. Meie käime õhtul raamatukogus. Meil on suur raamatukogu. Meie (me) raamatukogu asub peahoones.
5. Teie õpite ülikoolis. Teil on neljapäeval kontrolltöö. Teie kontrolltöö on raske.
6. Nemad käivad laupäeval saunas. Neil on siis vaba päev. Nende saun asub Emajõe tänavas.

Harjutus 2

Заполните пропуски стоящими в скобках словами:

1. ... on hea fotoaparaat ... fotoaparaat on kodus.
(minu, mul~minul)
2. Kas ... õde elab Elvas? ... on täna vaba päev.
(sinu, sul~sinul)

3. ... on halb sulepea. Kas ... sulepea on portfellis?
(tema, tal~temal)

4. Millal ... on füüsika praktikum? ... füüsika praktikum on reedel. (meie, meil)

5. ... auto on roheline. Missugune auto ... on?
(tele, teil)

6. ... on kodus uus televiisor. Kus ... televiisor asub? (nende, neil)

Harjutus 3

Mul ... hea. → a) Mul on hea. b) Mul oli hea.
c) Kellel on hea?

1. Sul ... halb. 2. Tal ... huvitav. 3. Meil ... kerge. 4. Teil ... külm. 5. Neil ... raske.

1. Mul ... hea tuba. 2. Sul ... halb raadio. 3. Tal ... huvitav raamat. 4. Meil ... kerge päev. 5. Teil ... külm koridor. 6. Neil ... raske portfelli.

Harjutus 4

Reede... sa (töötama) raamatukogu... → a) Reedel sa töötad raamatukogus. b) Kas sa töötad reedel raamatukogus? c) Ei, ma ei tööta reedel raamatukogus, vaid kodus.

1. Seminar (toimuma) Vanemuise tänav... 2. Pühapäev... te (käima) kino... 3. Esmaspäev... (olema) mul seminar... referaat. 4. Öö... nad (magama) ühiselamu... 5. See maja (asuma) Ülikooli tänav... 6. Hommik... ma (võimlema) kodu...

Harjutus 5

Kas sa tuled praegu välja? → a) Jah, ma tul-
len praegu välja. b) Ei, ma ei tule praegu
välja.

1. Kas ta saab aru? 2. Kas te tulete õhtul tagasi?
3. Kas nad lähevad täna ära? 4. Kas sa paned tähele?

Harjutus 6

Переведите следующие слова и подберите к ним
антонимы:

трудный, брат, вечером, жена, здесь, мальчик, сегодня,
широкий, девушка, днем, чистый, мать, хороший, старый, вы-
сокий.

Harjutus 7

Kodus, sööma, nad, sageli. → a) Millal nad
söövad sageli kodus? b) Õhtul nad söövad
sageli kodus.

1. harilikult, olema, vaba, sina. 2. juurde, tulema,
minu, teie. 3. raske, neil, olema, kontrolltöö. 4. prakti-
kum, toimuma, keemia, sul. 5. olema, seminar, meil, huvit-
tav. 6. seal, ta, käima, saunas.

Harjutus 8

Переведите на эстонский язык следующие пред-
ложения:

- a/ 1. У кого есть фотоаппарат? 2. У меня хороший брат.
3. У нас сегодня легкий день. 4. У него большая библиотека?
5. У вас завтра контрольная работа? 6. У них новый автомо-
биль. 7. У тебя маленькая семья?

б/ 1. Когда тебе было трудно? 2. Вечером нам было интересно. 3. Вчера ему было плохо. 4. Сегодня им было легко. 5. Ночью мне было холодно. 6. Утром вам было хорошо.

в/ 1. Когда у вас реферат? 2. В понедельник мы были в библиотеке. 3. Состоится ли лекция в среду? 4. Во вторник у меня трудная контрольная работа. 5. В четверг у них легкий день. 6. Были ли вы в пятницу на заводе? 7. В субботу они ходят в баню. 8. Был ли брат в воскресенье дома? 9. Когда ты придешь ко мне? 10. Спасибо за приглашение, я приду в субботу.

г/ 1. Ночью мы не едим. 2. В среду этот врач не работает в больнице. 3. Днем они не спят. 4. Сегодня вечером ты не работаешь. 5. В понедельник вы не ходите в баню. 6. Утром я не хожу в кино. 7. Вечером твой брат не занимается гимнастикой. 8. В пятницу они не сидят в библиотеке.

GRAMMATIKA

Genitiiv

k e l l e ?

m i l l e ?

Genitiivi tüvevokaal

Родительный падеж

к о г о ? ч е г о ?

ч е й ?

Гласный в основе родительного падежа

-a

Nom.

Gen.

ema

ema

maja

maja

vana

vana

õpetaja

õpetaja

müüja

müüja

füüsika

füüsika

päev

päev/a

tänav

tänav/a

huvitav

huvitav/a

ak **en**

ak **na**

hele

hele **da**

tume

tume **da**

Nom.	Gen.
raske	raske
valge	valge
-----	
tehas	tehas/e
vestlus	vestlus/e
tütarlaps	tütarlaps/e
keel	keel/e
noor	noor/e
-----	
nai ne	nai se
tööli ne	tööli se
üliõpila ne	üliõpila se
kolla ne	kolla se

Nom.	Gen.
tädi	tädi
-----	
arst	arst/i
romaan	romaan/i
ravin	ravin/i
pliiats	pliiats/i
paber	paber/i
koridor	koridor/i
meditsiin	meditsiin/i
professor	professor/i
-----	

tahv	el	tahv	li
naab	er	naab	ri
test	er	test	ri

-u

Nom.	Gen.
onu	onu
raamatukogu	raamatukogu
ühiselu	ühiselu
-----	
loeng	loeng/u
raamat	raamat/u
viik	viik/u
õpik	õpik/u
tüdruk	tüdruk/u
keemik	keemik/u
matemaatik	matemaatik/u
füüsik	füüsik/u
kolhoosnik	kolhoosnik/u

Genitiivi peamised
tarvitamisjuhud

Основные случаи упо-
требления генитива

1. Kuuluvus

I. Принадлежность

<u>üliõpilase</u>	raamat	книга	<u>студента</u>
<u>rühmavanem</u>	starosta	<u>группы</u>	
<u>linna</u>	polikliinik	<u>городская</u>	поликлиника
<u>raamatukauplus</u>	<u>книжный</u>	магазин	
eesti	<u>keele</u>	loeng	лекция по эстонскому <u>языку</u>

genitiiv + põhisõna

Üliõpilase raamat on auditooriumis.
Õpetaja raamatukogu on väga suur.
Siin on eesti keele õpik.
Loengu algus on varsti.
Jaani ema elab Paides.
Kus on Tartus Oskar Lutsu tänav?
Meie rühmavanem on Jüri Rand.
Kus asub linna polikliinik?
Meie õpime ülikooli raamatukogus.
Raamatukaupluses on eesti-vene sõnaraamat.
Kursusetöö ei ole veel valmis.
See seltsimees töötab piimakombinaadis.
Kunstimuuseum on Vallikraavi tänavas.
Millal on eesti keele loeng?
Täna on keemia eksam.
Vene keele eksam on homme.

see : selle

Selle auditooriumi põrand on tume.
Selle professori loeng on homme.
Kas ma toon selle heleda paberi?
Kas ma saan selle vihiku?

oma

See on <u>minu</u> televiisor.	Mina toon <u>oma</u> televiisori.
See on <u>sinu</u> auto.	Sina tood <u>oma</u> auto.
See on <u>tema</u> raadio.	Tema viib <u>oma</u> raadio.
See on <u>meie</u> magnetofon.	Meie viime <u>oma</u> magnetofoni.
See on <u>teie</u> telefon.	Teie saate <u>oma</u> telefoni.
See on <u>nende</u> lennuk.	Nemad saavad <u>oma</u> lennuki.

kelle oma?

See raadio on minu oma.

See magnetofon on sinu oma.

See telefon on tema oma.

See auto on meie oma.

See telefon on teie oma.

See lennuk on nende oma.

2. Tegevus on suunatud
kogu olendile või ese-
mele

2. Действие направле-
но на весь предмет или
существо /обычно с гла-
голами соверш. вида/

Ma toon raamatu

Я принесу книгу

kindel kõneviis + genitiiv

Dotsent Laas kirjutab raamatu.

Ena kutsub kohe arsti.

Sina tood sulepea.

Leida otsib pliiatsi, aga meie otsime õpiku.

Kas Jüri viib tahvli ära?

Kas sa tood homme selle romaani?

Kas noormees kirjutab aadressi?

Palun, kas sa võtad selle magnetofoni!

Postpositaaloonid
genitiiviga

k u s ?

Послелогие
с генитивом

г д е ?

raamatu	{	peal	на книге
		all	под книгой
		kõrval	рядом с книгой

genitiiv + peal, all, kõrval

Raamatu peal on sullepea.

Portfelli all on paber.

Kabinet on aula kõrval.

Dekaani kõrval on meie rühmavanem.

k u s ?

maja	{	juures	у дома
		ees	перед домом
		taga	за домом

genitiiv + juures, ees, taga

Kaev on maja juures.

Meie olime Laine juures külas.

Laud on diivani ees.

Riiul on diivani taga.

G r a m m a t i k a t e r m i n i d

kindel kõneviis изъявительное наклонение
~indikatiiv

kuuluvus принадлежность

käskiv kõneviis повелительное наклонение
~imperatiiv

peamine основной, главный

postpositioon послелог
~tagasõna

suunama направлять

tarvitamisjuht случай употребления

tegevus действие

tüvevokaal гласный основы

V ä l j e n d i d

Mul on vaja seda raamatut. Мне нужна эта книга.

Mul ei ole vaja seda raamatut. Мне эта книга не нужна.

Ma hakkan kirjutama. Я буду писать.

Ma ei hakka kirjutama. Я не буду писать.

LUGEMISPALA

Kus on minu õpik?

Ma olin eile haige. Täna ma olen terve ja hakkan jälle õppima. Kus on mu eesti keele õpik? Ma otsin, aga ei leia. Diivani peal on üks õpik, aga see ei ole minu oma.

- Mari, kas see seal diivani peal on sinu õpik?

- Jah, on küll, palun võta, kui sul on vaja!

Ma võtan Mari õpiku ja kirjutan eesti keele harjutuse. Üks sõna ei meenu.

- Jah, leian küll! Ma otsin kohe ka selle sõna. tšõta-
ma on vene keeles па́дотать. Siis ma märkan: minu õpik on
riiuli all.

1. Millal sa olid haige?
2. Kelle õpik on diivani peal?
3. Missugune sõna ei meenu?
4. Kas sa leiad vene-eesti sõnaraamatu?
5. Kus see on?
6. Kas sa leiad selle sõna?
7. Kus on sinu oma õpik?

kohe сейчас, немедленно
koju домой
kunstimuuseum, -i художест-
венный музей
kursusetöö, -, курсовая
работа
kutsuma приглашать, звать
kõrval рядом
leidma, leian находить
linna, -a город
meenuma вспоминаться
mille чего /ген. от mis/
märkama замечать
oma свой, собственный
otsima искать
paber, -i бумага

panema	класть	televiisor, -i	телевизор
peal	на	terve, -e	здоровый
piimakombinaat	молочный	tooma	приносить
	комбинат	tume, -da	темный
polikliinik, -u	поликлиника	tänav, -a	улица
põrand, -a	пол	veja	нужно
raamatukauplus, -e	книжный	valmis	готово
	магазин	varsti	скоро
ravin, -i	лекарство	vene	русский
riiul, -i	полка, этажерка	viie/a, -nda	пятый
rühmavanem, -a	староста	viima	нести, вести, везти
	группы	võta!	бери!
selle ette /ген. от see/		võtma, võtan	брать
sõnaraamat, -u	словарь	väga	очень
taga	за	õpik, -u	учебник
teater, teatri	театр	ära viima	унести, увести,
telefon, -i	телефон		увести

HARJUTUSED

Harjutus 1

(Kauplus) lagi on valge. → a) Kaupluse lagi on valge. b) Missugune on kaupluse lagi? c) Kas kaupluse lagi on valge? d) Mille lagi on valge?

1. (Dekaan) vestlus oli huvitav. 2. (Õpilane) portfell on kerge. 3. (Tehas) koridor oli kitsas. 4. (Tütarlaps) õpik on puhas. 5. (Üliõpilane) kursusetöö oli hea. 6. (Auditoorium) tahvel on suur. 7. (Müüja) päev on pikk. 8. (Arst) eriala on huvitav. 9. (Linn) saun oli väike.

Harjutus 2

Kus jalutab ...? /твой дядя, их отец/ →

Sinu onu jalutab kaupluse ees. Nende isa
jalutab siin koridoris.

1. Kus õpib ...? /его брат, этот юноша, ваша сестра/
2. Kus on ...? /моя бабушка, ваш муж, наш сосед по комнате/
3. Kus elab ...? /твоя тетя, эта девушка, их дедушка/
4. Kus töötab ...? /его супруга, этот мужчина, твоя жена/

Harjutus 3

Ants on (meie polikliinik) autojuht. →

a) Ants on meie polikliiniku autojuht.

b) Missuguse polikliiniku autojuht on Ants?

1. See noor mees on (suur tehas) keemik.
2. Kas (see kauplus) müüja on meeldiv?
3. (Hele laboratoorium) tahvel on puhas.
4. (See kõrge kabinet) aken on kitsas.
5. Kas (see linn) haigla on uus?
6. (Vana teater) lagi on madal.

Harjutus 4

Ma istu... (see sinine auto). → a) Ma istun
selles sinises autos. b) Me istume selles
sinises autos. c) Kus me istume? d) Missu-
guses autos me istume?

1. Ma tööta... (suur tehas).
2. Sa jaluta... (see ko-
ridor).
3. Ta käi... harilikult (väikene saun).
4. Ma õpi...
(vana raamatukogu).
5. Sa ole... siin (valge kabinet).
6. Ta ela... juba kaua (see linn).

Harjutus 5

See õpik on (mina) oma. → a) See õpik on minu oma. b) Kelle oma on see õpik? c) Kas see õpik on minu oma?

1. See televiisor on (mina) oma. 2. See sõnaraamat on (sina) oma. 3. See fotoaparaat on (tema) oma. 4. See raadio on (meie) oma. 5. See kursusetöö on (teie) oma. 6. See telefon on (nad) oma.

Harjutus 6

fotoaparaat, olema, seal, onu, peal, diivan.
→ Onu fotoaparaat on seal diivani peal.

1. auto, olema, taga, arst, polikliinik, praegu, noor, kas? 2. sina, portfell, toanaaber, all, olema, kursusetöö. 3. juures, tütarlaps, siin, olema, see, telefon, aadress. 4. rühmavanem, veel, olema, meie, praegu, kas, raamatukogu, ülikool, ees? 5. referaat, peal, üliõpilane, aken, olema, seal. 6. kabinet, kas, direktor, kõrval, see, auditorium, olema? 7. pastapliats, peal, olema, õpetaja, riul, hele.

Harjutus 7

(Üliõpilane) portfell on seal (riul) peal.
→ a) Üliõpilase portfell on seal riuli peal. b) Kelle portfell on seal riuli peal? c) Kus on üliõpilase portfell?

1. (Sina tädi) perekond elab (polikliinik) juures. 2. Kas (noor tütarlaps) vend istub (aken) all? 3. (See temaatik) referaat on (telefon) kõrval. 4. (Mina naaber) uus auto oli siin (raamatukauplus) taga. 5. Kas (see õpilane) ema jalutab (teater) ees? 6. (Kolhoosnik) maja on (raamatukogu) kõrval.

Harjutus 8

Реферат студента. → a) Üliõpilase referaat.
b) Üliõpilase referaat on juba valmis.

лекция по математике, окно аудитории, словарь учителя, тетрадь ученика, общежитие университета, беседа врача, коридор больницы, семья рабочего, лаборатория завода, шофер поликлиники.

Harjutus 9

Kas kursusetöö algus on seal (aken) peal? →
a) Jah, kursusetöö algus on seal akna peal.
b) Kus on kursusetöö algus?

1. Kas meie rühmavanem on (dekaan) juures? 2. Kas (sina) vend oli eile haige? 3. Kas Mari leiab oma (õpik)?
4. Kas te tulete kohe (nad) poole? 5. Kas sa olid juba (Jaani) juures külas? 6. Kas (aken) taga on veel pime? 7. Kas ta toob (see sõnaraamat) juba homme?

Harjutus 10

Переведите на эстонский язык следующие предложения.

a/ 1. Когда состоится лекция этого профессора? 2. Лекция этого профессора состоится уже сегодня. 3. У них в пятницу контрольная работа? 4. Да, в пятницу у них трудная контрольная работа. 5. Когда у вас эстонский язык? 6. У нас эстонский язык в понедельник и в четверг. 7. Ты сегодня вечером работаешь? 8. Нет, я работаю завтра утром. 9. Когда вы обычно гуляете? 10. Часто мы гуляем вечером.

b/ 1. Они живут у матери. 2. У вас есть телефон? 3. Ваша сестра дома? 4. В каком общежитии живет Рэст Леш? 5. У них дома хороший телевизор. 6. Они были у тебя в гостях? 7. Я возьму твою книгу. 8. Учительница берет мою тетрадь.

9. Юри приносит свой словарь. 10. За этой этажеркой широкий диван.

в/ I. В начале недели у них была контрольная работа. 2. Где находится новое здание театра? 3. Ему плохо, откройте окно. 4. Вы тоже были в кабинете этого химика? 5. Лайне часто ходит в театр. 6. Ты сегодня вечером свободна? — К сожалению, нет. 7. Закройте дверь, мне очень холодно. 8. Кто здесь сидит? Это ты здесь сидишь? — Да, я.

GRAMMATIKA

Pluurali nominatiiv

Именительный падеж
множественного числа

k e s ? m i s ?

к т о ? ч т о ?

-d

raamat

raamatu

raamatu/d

üliõpila **ne**

üliõpila **se**

üliõpila **se**d

pluurali nominatiiv = singulari genitiiv + d

Sing. nom.	Sing. gen.	Pl. nom.
vana	vana	vana/d
õpetaja	õpetaja	õpetaja/d
päev	päeva	päeva/d
aken	ak na	ak na d
hele	hele da	hele da d
-----		
küsimus	küsimuse	küsimuse/d
nai ne	nai se	nai se d
-----		
paber	paberi	paberi/d
tahv el	tahv li	tahv li d

ühiseltamu	ühiseltamu	ühiseltamu/d
matemaatik	matemaatiku	matemaatiku/d

Vihikud on sinised.

Taburetid on kõrged.

Võimla duširuumid on väikesed.

Auditooriumi seinad ja põrand on heledad.

Jaak ja Enn on blondid.

Meie oleme veel noored.

see - need

See üliõpilane on füüsik, aga need on keemikud.

See loeng toimub peahoones, aga need toimuvad anatoomikumis.

Need raamatud ei ole minu omad.

See romaan ei ole huvitav, aga need on huvitavad.

Need seinad ei ole heledad.

Need üliõpilased ei õpi Eesti Põllumajanduse Akadeemias.

mõni - mõned

Mõni vihik on roheline ja mõni on sinine.

Mõned taburetid on kõrged.

See film ei ole huvitav, aga mõned dokumentaalfilmid on vä-
ga huvitavad.

Mõned inimesed töötavad palju, teised aga vähe.

kelle?

Minu vanemad elavad Haapsalus.

Sinu toanaabrid on filoloogid.

Tema raamatud on akna all.

Meie neid ei võimle võimlas.

Teie magnetofonid ei ole head.

Nende kauplused asuvad kesklinnas.

siia - sinna

Ma tulen siia.
Sa tuled siia.
Ta tuleb siia.
Me tuleme siia.
Te tulete siia.
Nad tulevad siia.

Ma lähen sinna.
Sa lähed sinna.
Ta läheb sinna.
Me läheme sinna.
Te lähete sinna.
Nad lähevad sinna.

Arvud 1 - 20

1 - üks
2 - kaks
3 - kolm
4 - neli
5 - viis
6 - kuus
7 - seitse
8 - kaheksa
9 - üheksa
10 - kümme

11 - üksteist(kümmend)
12 - kaksteist(kümmend)
13 - kolmteist(kümmend)
14 - neliteist(kümmend)
15 - viisteist(kümmend)
16 - kuusteist(kümmend)
17 - seitseteist(kümmend)
18 - kaheksateist(kümmend)
19 - üheksateist(kümmend)
20 - kakskümmend

$4 + 2 = 6$ Neli pluss kaks on kuus.

Neli ja kaks on kuus.

$8 + 1 = 9$ Kaheksa pluss üks on üheksa.

Kaheksa ja üks on üheksa.

$10 - 8 = 2$ Kümme miinus kaheksa on kaks.

$3 - 2 = 1$ Kolm miinus kaks on üks.

Kui palju kell on? ~ Mis kell on?

Kell on neli.

Kui palju nüüd kell on?
Praegu on kell seitse õhtul.

Kui palju kell juba on?

Kell on alles kaheksa hommikul.

Mis täpne kell on?

Kell on täpselt kümme.

Kui palju kell varsti on?

Kell on varsti kaksteist.

Mis kell praegu on?
Kell on parajasti kaks.

Millal? Kuhu?

Millal ma tulen siia?
Palun tule siia kell kolm.
Millal tema tuleb siia?
Ülo tuleb siia kell üheksa.
Millal teie tulete siia?
Meie tuleme siia täpselt kell kuus.
Millal sa lähed sinna?
Ma lähen sinna kell seitse hommikul.
Millal meie läheme sinna?
Me läheme sinna kell üheksa õhtul.
Millal nad lähevad sinna?
Üliõpilased lähevad sinna täpselt kell kaks päeval.

G r a m m a t i k a t e r m i n i d

nominatiiv   именительный падеж
~nimetav

pluural   множественное число
~mitmus

singular   единственное число
~ainsus

V ä l j e n d i d

Kui palju kell on? Сколько времени?
Mis kell on? /разгов./ Который час?
Ma armastan töötada kodus. Я люблю работать дома.
Ma ei armasta töötada raamatukogus. Я не люблю работать в библиотеке.
Ta töötab palju. Он много работает.
Ta töötab vähe. Он мало работает.
Üks kord päevas. Один раз в день.

Kus toimuvad loengud

Täna algab meil esimene loeng kell kaheksa hommikul. See on ladina keele loeng, mis toimub peahoone auditooriumis number kuus. See on väike auditoorium raamatukogu taga. Seal on suured aknad. Üks seinad ja põrand on heledad, lagi on valge. Mööbel on seal ka hele, kardinaad on aga tumedad ja ainult tahvel on must. Kevadel paistab sinna päike. See on meeldiv auditoorium. Me oleme seal üks kord nädalas - teisipäeval.

Kell kümme on meil keemia praktikum. See toimub peahoone kõrval keemiahoones. Keemialaboratooriumis on kõrged lauad ja väikesed taburetid. Seal on veelapid, kus asuvad kaalud ja mitmesugused kemikaalid. Kuigi valgustid on kõrgel, on valgustus hea. Mõned üliõpilased ei armasta seal töötada.

Keemia praktikumid toimuvad teisipäeval ja neljapäeval.

Kell kaks on meil võimlemine. See toimub võimlas. Seal on suur riietusruum ja väike duširuum, kus on alati ka soe vesi. Me võimleme võimlas üks kord nädalas.

K ü s i m u s e d

1. Missugune loeng on teisipäeval esimene?
2. Kus see toimub?
3. Missugune see auditoorium on?
4. Millal te olete seal?
5. Kus toimub keemia praktikum?
6. Missugune on seal valgustus?
7. Millal on teil võimlemine?
8. Missugune vesi on duširuumis?

S õ n a d

ainult только
algama, algaan начинаться
alles только
anatoomikum, -i анатомичес-
кий театр
armastama любить
arv, -u число
blond, -i белокурый
dokumentaalfilm, -i докумен-
тальный фильм
duširuum, -i душевая
film, -i фильм
inime/no, -se человек
kaalud весы
kahaksa, - восемь
kaks, kahe два
kapp, kapi шкаф
kardin, -a занавеска
keemiahoone, '- химический
корпус
keemia praktikum, -i практи-
ческое занятие
по химии
kell, -a часы
kemikaal, -i химикат
kesklinn, -a центр города
kevadeti весной
kolm, -e три
kord, korra раз
kuhu куда
kuigi хотя
kui palju сколько
kuue/s, -nda шестой
kuus, -e шесть

kõrgel высоко
kümmе, kümne десять
ladina keel латинский язык
lagi, lae потолок
linema, lähen идти
mis (siduv) который
/относит./
mitmesugu/no, -se разный
mõni, -e некоторый
mööbel, mööbli мебель
need эти
neli, nelja четыре
nädal, -a неделя
`paistma, paistan светить
palju много
parajasti как раз
peahoone, '- главное зда-
ние, главный корпус
päike(ne), -se солнце
riietusruum, -i гардероб
sila сюда
sinna туда
seits/e, '-me семь
soe, sooja теплый
taburet, -i табуретка
täp/no, -se точный
täpselt точно
uks, -e дверь
valgusti, - светильник
valgustus, -e освещение
vesi, vee вода
viis, viie пять
võimla, - гимнастический
зал, спортзал

võimlemine, -se ГИМНАСТИКА

vähe МАЛО, НЕМНОГО

üheksa, - ДЕВЯТЬ

HARJUTUSED

Harjutus 1

Missugune on see neiu? → a) See neiu on meeldiv. b) Need neid on meeldivad.

1. Missugune on see uks? 2. Kes on see naine? 3. Missugune on see duširuum? 4. Kes on see inimene? 5. Missugune on see film? 6. Missugune on see arst? 7. Kes on see keemik? Missugune on see harjutus? 9. Kes on see sõjaväelane? 10. Missugune on see võimla?

Harjutus 2

See pliiats on (mina) oma. → a) See pliiats on minu oma. b) Need pliiatsid on minu omad. c) Need pliiatsid ei ole minu, vaid meie omad.

1. See vihik on (sina) oma. 2. See kell on (tema) oma. 3. Mõni sõnaraamat on (mina) oma. 4. See riul on (sina) oma. 5. See raadio on (tema) oma. 6. Mõni paber on (mina) oma.

Harjutus 3

Kes tuleb siia? /рабочий завода/ → a) Tehase tööline tuleb siia. b) Tehase töölised tulevad siia. c) Tehase töölised ei tule siia.

1. Kes tuleb tagasi? /эта девушка/ 2. Kes tuleb välja? /продавец книжного магазина/ 3. Kes tuleb parajasti siia? /врач поликлиники/ 4. Kes saab aru? /этот ученик/ 5. Kes läheb ära? /мой сосед по комнате/ 6. Kes läheb sinna? /физик университета/.

Harjutus 4

Millal on loeng? Kus on loeng? → a) Loeng on reedel kell kümme. Loeng on anatoomikumis. b) Loeng on reedel kell kümme anatoomikumis.

1. Millal me läheme? Kuhu me läheme? 2. Millal toimub füüsika praktikum? Kus toimub füüsika praktikum? 3. Millal te tulate? Kuhu te tulate? 4. Millal algab esimene loeng? Kus algab esimene loeng? 5. Millal neid lähuvad? Kuhu neid lähuvad? 6. Millal sa võimled? Kus sa võimled?

Harjutus 5

Mõni inimene suitsetab palju. → a) Mõni inimene suitsetab vähe. b) Mõned inimesed suitsetavad palju, teised aga vähe.

1. Mõni võimla on väike. 2. Mõni loeng toimub täna. 3. Mõni sein on hele. 4. Mõni õpilane õpib siin. 5. Mõni eksam oli kerge. 6. Mõni tütarlaps võimleb hommikul.

Harjutus 6

Missugune on sinu toanaaber? → a) Sinu toanaaber on blond. b) Sinu toanaabrid on blondid. c) Sul on blondid toanaabrid.

1. Missugune on teie kontrolltöö? 2. Missugune on nende ühiselamu? 3. Missugune on tema õpilane? 4. Missugune

on nende laboratoorium? 5. Missugune on sinu õpik? 6. Missugune on meie seminar?

Harjutus 7

Распределите данные глаголы на 5 пар антонимов и составьте с ними предложения:

võtma, küsima, ära minema, tooma, leidma, vastama, otsima, panema, tagasi tulema, viima.

Harjutus 8

Kolmas loeng (mis?) algab kell kolm päeval (millal?). → Mis algab kell kolm päeval?
Millal algab kolmas loeng?

1. Väikese kabineti (mille?) lagi ja seinad olid heledad (missugused?). 2. Selles riietusruumis olid valgustid (mis?) väga kõrgel (kus?). 3. Mitmesugused kemikaalid ja kaalud (mis?) asuvad keemialaboratooriumis (kus?). 4. Nad (kes?) võimlevad ainult reedel (millal?). 5. Meie duširuumis (kus?) on alati soe ja külm (missugune?) vesi. 6. Võimla (mille?) põrand on tume (missugune?). 7. Akna ees (kus?) on kollased (missugused?) kardinaad.

Harjutus 9

Переведите на эстонский язык следующие предложения:

a/ 1. Извините, пожалуйста, который час? – Сейчас пять часов. 2. Когда вы были у врача? – Я была у врача вчера в два часа. 3. Лекция начинается в девять часов? – Да, сегодня ровно в девять часов. 4. Когда они идут туда? – Они идут туда в семь часов вечера. 5. Твой день начинается в

восемь часов утра? - Нет, мой день начинается уже в шесть часов.

б/ 1. Ходят ли твои родители в воскресенье в кино? 2. Фильмы интересные? 3. За окном темно, но в лаборатории очень светло. 4. Кто курит там в коридоре у окна? 5. Мои книги тоже на полке, только некоторые здесь. 6. Наша семья живет уже долго в этом зеленом городе. 7. Куда ты идешь вечером?

в/ 1. Скоро у нас экзамены. 2. Наши экзамены не легкие. 3. Когда начинается практическое занятие по физике? 4. В гардеробе плохое освещение. 5. Красивы ли улипы и дома в этом городе? 6. В пять часов я уже буду свободен. 7. Все берут свои тетради. 8. Учительница берет свой красный карандаш. 9. Я возьму мою книгу. 10. Яан принесет свой эстонско-русский словарь.

GRAMMATIKA

Partitiiv

k e d a ?   m i d a ?

Partitiivi lõpu

ПАРТИТИВ

к о г о ?   ч т о ?

Окончания партитива

-t

Nom.	Gen.	Part.
põrand	põrand/a	põranda/t
ilus	ilus/a	ilusa/t
filoloogia	filoloogia	filoloogia/t
hele	hele <u>da</u>	hele <u>da</u> t
-----		
valge	valge	valge/t
algus	algus/e	algus/t
harjutus	harjutus/e	harjutus/t
valgustus	valgustus/e	valgustus/t
-----		
noor	noor/e	noor/t
keel	keel/e	keel/t
suur	suur/e	suur/t
uu <u>s</u>	uu <u>e</u>	uu/t
-----		
tööli <u>ne</u>	tööli <u>se</u>	tööli <u>s</u> t
esime <u>ne</u>	esime <u>se</u>	esime <u>s</u> t
väike(ne)	väike <u>se</u>	väike <u>s</u> t
-----		

lennuk	lennuk/i	lennuki/t
pliiats	pliiats/i	pliiatsi/t
numb er	numb ri	numb ri t
raamat	raamat/u	raamatu/t
füüsik	füüsik/u	füüsiku/t
suhkur	suhk ru	suhk ru t

-d

Nom.	Gen.	Part.
töö	töö	töö/d
hea	hea	hea/d
sulepea	sulepea	sulepea/d
mina	minu	min/d
sina	sinu	sin/d

-da

Nom.	Gen.	Part.
mis	mi lle	mi/da
kes	ke lle	ke/da
see	se lle	se/da
tema	tema	te/da
mõni	mõne	mõn/da ~ mõn/d

Nom.	Gen.	Part.
vaba	vaba	vaba
rühm	rühm/a	rühm/a
päev	päev/a	päev/a
-----		
tädi	tädi	tädi
ring	ring/i	ring/i
arst	arst/i	arst/i
meditsiin	meditsiin/i	meditsiin/i
auditoorium	auditoorium/i	auditoorium/i
laboratoorium	laboratoorium/i	laboratoorium/i
seminar	seminar/i	seminar/i
-----		
raamatukogu	raamatukogu	raamatukogu
kasv	kasv/u	kasv/u

keda?

Minu ema kutsub mind.

Sinu ema kutsub sind.

Tema ema kutsub teda.

Meie ema kutsub meid.

Teie ema kutsub teid.

Nende ema kutsub neid.

see - seda

See muusika on hea. Ma armastan seda muusikat.

See raamat on huvitav. Me otsime seda raamatut.

See inimene on haige. Arst ravib seda inimest.

See neiu on minu tuttav. Ma külastan seda neitut.

da-infinitiivda-инфинитив

m i d a t e h a ?

ч т о д е л а т ь ?

<u>ma-infinitiiv</u>	<u>da-infinitiiv</u>
armasta/ma	armasta/da
asu/ma	asu/da
huvita/ma	huvita/da
jaluta/ma	jaluta/da
kirjuta/ma	kirjuta/da
tööta/ma	tööta/da
suitseta/ma	suitseta/da
palu/ma	palu/da
maga/ma	maga/da
meenu/ma	meenu/da
mine/ma	<u>minna</u>
ole/ma	<u>olla</u>
pane/ma	<u>panna</u>
tule/ma	<u>tulla</u>
<u>aru</u> saa/ma	<u>aru</u> saa/da
<u>välja</u> minema	<u>välja</u> minna
<u>ära</u> tulema	<u>ära</u> tulla

pöördeline vorm + da-infinitiiv

armastan	}	+ da-infinitiiv	minna
tahan			tulla
soovin			õppida
palun			töötada
tohin			
võin			
oskan			
on vaja			
on tarvis			
tule b			

Ma **armastan** õhtul jalutada.

Ta **soovib** olla kodus.

Palun tulla!

On vaja töötada.

Tuleb minna koju.

pöördeline vorm + ma-infinitiiv

pean	}	+ ma-infinitiiv	minema
hakkan			tulema
			õppima
			töötama
lähen	}	+ ma-infinitiiv	töötama
jään			õppima
			magama
			sööma

Õhtul ma pean õppima.

Peab avama akna.

Meie ei pea täna koju minema.

Pühapäeval laborandid ei pea töötama.

Kas sina ei hakka õppima?

Meie hakkame kirjutama avaldust.

Need üliõpilased hakkavad saama stipendiumi.

Kas te lähete juba magama?

Ei, me ei lähe veel magama, me jääme õppima.

kuidas? - halvasti~hästi

Kuidas te elate?

Halvasti, ma olen haige.

Kuidas töö läheb?

Halvasti.

Kuidas Anu räägib vene keelt?

Anu räägib vene keelt väga
hästi.

Kuidas teie ema elab?

Täna, hästi.

Kuidas Aram räägib eesti
keelt?

Aram räägib eesti keelt väga
halvasti.

G r a m m a t i k a t e r m i n i d

da-infinitiv da-ИНФИНИТИВ

~ da-tegevusnimi

lõpp окончание

mida teha? что делать?

partitiiv ПАРТИТИВ

~ osastav

pöördeline vorm спрягаемая форма

~ finiitne vorm

V ä l j e n d i d

Kas te räägite eesti keelt? Вы говорите по-эстонски?
Ei, ma ei räägi eesti keelt. Нет, я не говорю по-эстонски.
Jah, ma räägin eesti keelt. Да, я говорю по-эстонски.
Ma räägin eesti keelt halvasti. Я плохо говорю по-эстонски.
Ma ei oska eesti keelt üldse. Я вообще не говорю по-эстонски.

On vaja õppida. Надо учиться. Нужно учиться.

Tuleb õppida. Надо учиться.

Peab õppima. Надо учиться.

Ta hakkab õppima. Он будет учиться.

Miks te räägite nii kiiresti? Почему вы говорите так быстро?

LUGEMISPALA

Mis keelt te räägite?

- Kes te olete?

- Ma olen üliõpilane. Minu nimi on Anti Laja.

- Kes te rahvuselt olete?

- Mina olen eestlane. Minu isa on ka eestlane, aga ema on soomlane.

- Mis keelt te räägite?

- Ma räägin eesti keelt, vene keelt ja veidi soome keelt.

- Kes teie olete?

- Mina olen rühmavanem.

- Kuidas teie nimi on?

- Minu nimi on Maria Bareva.

- Aga isanimi?

- Minu isa nimi on Pavel.

- Kes teie olete rahvuselt?

- Ma olen venelane.

- Mis keelt te räägite?

- Ma räägin vene keelt, veidi eesti keelt ja inglise

keelt ka.

Aram Akopjan on armeenlane. Ta räägib armeenia keelt, vene keelt, gruusia keelt ja aserbaidžaaani keelt. Tema abikaasa Tamaara on grusiinlane.

Katalin Fodo on rahvuselt ungarlane. Ta räägib ungari keelt, vabalt vene keelt ja ukraina keelt. Tema vanaema on ukrainlane. Veidi oskab ta ka prantsuse keelt.

Eduardas Polionis on rahvuselt leedulane, tema ema on lätlane. Ta räägib leedu keelt ja oskab hästi vene keelt ja saksa keelt. Ta saab ka aru, kui keegi räägib poola keeles, läti keelt ta aga üldse ei oska.

Džamila Kunanbai on kasahh, tema isa on turkmeenlane. Ta oskab kasahhi keelt ja vene keelt. Turkmeeni keelt ta hästi ei oska.

Meie rühmas on veel neli üliõpilast. Nad on rahvuselt venelased. Need üliõpilased oskavad vene keelt, mõnd võõrkeelt ja veidi eesti keelt. Kahjuks ei oska keegi itaalia keelt.

K ü s i m u s e d

1. Kuidas on teie nimi?
2. Kes te rahvuselt olete?
3. Kas Katalin räägib ungari keelt?
4. Mis keelt te räägite?
5. Kas Eduardas oskab poola keelt?
6. Kes teised üliõpilased rahvuselt on?
7. Kas nad räägivad mõnd võõrkeelt?
8. Kes oskab itaalia keelt?

S õ n a d

armenia армянский	lätla/na, -se, -st латыш,
armeenla/ne, -se, -st армянин,	латышка
армянка	mida что, чего /парт. от
aserbaidžani азербайджанский	mis/
avalduš, -a, -st заявление	miks почему
avama открывать	mitte keegi никто
eestla/ne, -se, -st эстонец,	muusika, -, -t музыка
эстонка	numb/er, -ri, -rit номер
filoloogia, -, -t филология	on tarvis надо, нужно
gruſiſinla/ne, -se, -st гру-	on vaja надо, нужно
зин, грузинка	oskama, osata, oskan уметь
gruusia грузинский	paluma просить
halvasti плохо	peab надо, должен
huvitama интересоваться	poola польский
hästi хорошо	prantsuse французский
inglise английский	rahvus, -e, -t националь-
isanim/i, -e, -e отчество	ность
itaalia итальянский	rahvusest по национальности
jätta оставаться	ravima лечить
kašahh, -i, -i казах,	ring, -i, -i кружок
казашка	rääki/ma, -da, räägin гово-
kašahhi казахский	рить
kasv, -u, -u рост	saa/ma, -da, saan стано-
keda кого /ген. от kes/	виться; получать;
keegi, kellegi, кто-то,	мочь
kedagi кто-нибудь	saab можно
keel, -e, -t язык	saksa немецкий
kiiresti быстро	seitsme/s, -nda,
külastama посещать	-ndat седьмой
leedu литовский	soomla/ne, -se, -st финн,
leedula/ne, -se, -st литовец,	финка
литовка	soovima желать
läti латышский	stipendium, -i, -i стипен-
	дия

suhk/ur,-ru,-rut сахар

taht/ma, -a,

tahan хотеть

tohti/ma, -da,

tohin сметь

tohib можно

tuleb надо /будет/

turkmeenl turkmenский

turkmeenla/ne, -se, -st турк-
мен, туркменка

tuttav, -a, -at знакомый

töö, -, -d работа, труд

ukraina ukrainский

ukrainla/ne, -se, -st ук-
раинец, украинка

ungari венгерский

ungarla/ne, -se, -st венгр,
венгерка

vabalt свободно

veidi немного

venela/ne, -se, -st русский,
русская

võima мочь

võõrkeel, -e, -t иностран-
ный язык

välja minema, ~minna,

lähem, ~ выходить

ära tulema, ~tulla,

tulen ~ уходить

üldse вообще

HARJUTUSED

Harjutus 1

... vend oskab soome keelt. Kas ... on ainult üks vend? (sinu, sind, sul) → a) Sinu vend oskab soome keelt. Kas sul on ainult üks vend? b) Kelle vend oskab soome keelt? Kellel on ainult üks vend?

1. ... hea tutvav elab Pärnus. Ta kutsub ... pühapäeval sinna. (minu, mind mul)

2. Kas ... on homme vaba päev? Ma külastan ... homme õhtul. (sinu, sind, sul)

3. ... isa on veel haiglas. See noor arst ravib ... hästi. (tema, teda, tal)

4. ... võimla asub südalinnas. Võimlemine huvitab ... väga. (meie, meid, meil)

5. Kas ... oli praktikum? Ja mina parajasti otsisin ... (teie, teid, teil)

6. Täna ... on ladina keele eksam. Laborant palub ... vastama. (nende, neid, neil)

Harjutus 2

Kas sa võid (rääkima, rääkida) eesti keelt?

→ a) Kas sa võid rääkida eesti keelt?

b) Mida sa võid rääkida?

1. Pühapäeval ma tahan (olema, olla) kodus. 2. Nad ei soovi prantsuse keelt (õppima, õppida). 3. Kas sa lähed juba kell 10 (magama, magada)? 4. See noormees oskab hästi (töötama, töötada). 5. Kas te armastate alati palju (lugema, lugeda)? 6. Õde hakkab meid (otsima, otsida). 7. De-kaan palub (tulema, tulla) kell kaks. 8. Täna nad jäävad veel inglise keelt (tõlkima, tõlkida). 9. Kas siin tohib (suitsetama, suitsetada)? 10. Õhtul te peate ära (minema, minna).

Harjutus 3

Sul on vaja ära tulla. → a) Teil on vaja

ära tulla. b) Teil ei ole vaja ära tulla.

1. Mul on vaja veel kaua lugeda. 2. Sul on tarvis palju õppida. 3. Tal tuleb varsti ära minna. 4. Mul on tarvis sind otsida. 5. Sul tuleb praegu kodus töötada. 6. Tal on vaja mind kutsuda. 7. Mul tuleb sageli neid külastada. 8. Tal on tarvis hästi magada.

Harjutus 4

Teil ... (see tööline) otsida. → a) Teil tuleb seda töolist otsida. b) Keda teil tuleb otsida?

1. Kas te ... külastada (see tuttav)? 2. Homme sul ... lugeda (see raamat). 3. Miks tüdruk ... (see keel) rääkima? 4. Me ... otsima (see õpik). 5. Õpetaja ... (see õpilane) küsida. 6. Meil ... parajasti (see harjutus) kirjutada. 7. Kas arst ... ravima (see inimene)? 8. Missugune noormees ... (see võõrkeel) õppima?

Harjutus 5

Armeenlane räägib vabalt ... → a) Armeenlane räägib vabalt armeenia keelt. b) Armeenlased räägivad vabalt armeenia keelt.

1. Grusiinlane oskab hästi ... 2. Eestlane räägib ... 3. Kasahh oskab vabalt ... 4. Leedulane räägib vabalt ... 5. Lätlane oskab ... 6. Soomlane räägib ... 7. Turkmeenlane oskab hästi ... 8. Ukrainlane räägib vabalt ... 9. Ungarlane oskab ... 10. Venelane räägib hästi ...

Harjutus 6

olema, üliõpilane, venelane, see, rahvuselt. → a) Kas see üliõpilane on rahvuselt venelane? b) Need üliõpilased on rahvuselt venelased.

1. grusiinlane, keelt, halvasti, armeenia, mõni, oskama. 2. ei, see, läti, üldse, leedulane, rääkima, keelt. 3. blond, soomlane, rahvuselt, olema, neiu, see. 4. keelt, mõni, halvasti ukrainlane, rääkima, inglise. 5. veidi, keelt, noor, oskama, leedu, ka, müüja. 6. see, ungari, üldse, oskama, keelt, inimene, ei. 7. rahvuselt, olema, uk-

rainlane, arst, mõni. 8. keelt, professor, rääkima, saksa, see, vabalt.

Harjutus 7

Kevadel oli meil ... eksam. → a) Kevadel oli meil raske eksam. b) Kevadel olid meil rasked eksamid. c) Millal meil olid rasked eksamid?

1. ... praktikum toimub nüüd peahoones. 2. Meie ... on meeldiv duširuum. 3. Selle ... kursusetöö oli huvitav. 4. Mõni inimene töötab ... 5. See ... vastab alati hästi. 6. Kas ... võimled ainult hommikul? 7. Majandusteadlane läheb ... sinna. 8. Koridori uks on ... 9. Juba homme tulevad ... tagasi. 10. Kas ... neiu käib sageli teatris?

Harjutus 8

посещать → a) külastama - külas olema. b) Õhtul ma külastan oma õpetajat. c) Reet oli Virve juures külas.

1. работать, 2. лечить, 3. интересоваться, 4. приглашать, 5. начинаться, 6. учиться, 7. заниматься гимнастикой.

Harjutus 9

Переведите на эстонский язык следующие предложения:

a/ 1. Завтра у них семинар. 2. Вчера мы были у декана. 3. Какие студенты получают у нас стипендию? 4. Почему твой брат не получает стипендии? 5. Днем мне было очень холодно. 6. Тетя была у меня в гостях. 7. Это моя комната. Здесь находятся радиоприемник и мои книги. 8. У него сейчас лек-

пия по физике. 9. У вас там знакомые есть?

б/ I. Ты работаешь сегодня очень много. 2. Этот юноша часто занимается гимнастикой. 3. В университете надо много и хорошо работать. 4. Почему этот ученик плохо отвечает? 5. В этом коридоре нельзя курить. 6. Этот больной плохо спит. 7. Я очень люблю музыку. 8. Им можно остаться здесь. 9. Какое упражнение нам писать? 10. Можно мне спросить?

в/ I. Кто вы по национальности? - Я грузин. 2. Вы украинец? - Нет, я не украинец, я латыш. 3. Я хочу говорить по-немецки, но это очень трудно. 4. Ты уже давно изучаешь эстонский язык? 5. Она не говорит по-русски, она финка. 6. Простите, вы говорите по-английски? 7. Я вообще не говорю по-английски. 8. Какой язык вы еще знаете? 9. Я немного знаю польский язык. 10. Я хочу научиться говорить по-французски. 11. Как это будет по-русски?

GRAMMATIKA

Partitiivi peamised
tarvitamisjuhud

Основные случаи упо-
требления партитива

1. Osa, ebamäärane
hulk

I. Часть, неопределен-
ное количество

toob paberit   принесет бумаги

Perenaine toob suhkrut.

Haige saab ravimit.

Klaasis on veel piima.

Kas meil on veel tinti?

Sekretär toob paberit ja hakkab kirjutama.

Homme me saame uut mööblit.

Võrdle! Sekretär toob paberi (gen.) ja hakkab kirjuta-
ma.

2. Arvsõna + ainsuse parti-
tiiv (välja arvatud üks)

2. Числительное + пар-
титив единственного
числа /за исключе-
нием числительного
один/

viis   üliõpilast

пять   студентов

Raamatukogus on viis üliõpilast.
 Need kolm üliõpilast on tütarlapsed.
 Meie ühiselamus on neli televiisorit.
 Laboratooriumis on kümme valgustit.
 Palun kaks liitrit piima.
 Võrdle! Raamatukogus on üks üliõpilane.

3. Hulk + partitiiv

3. Количество + partitiив

kilo suhkrut

КИЛОГРАММ сахара

Mul on kilo suhkrut.
 Kui palju maksab kilo soola?
 Siin on tass teed.
 Palun tass musta kohvi!
Mitu inimest elab teie majas?
 Meil on palju tööd.
 Neil on vähe raha.
 Mul on vähe aega.

4. Eitus + partitiiv

4. Отрицание + partitiив

Täna ei ole loengut.

Сегодня нет лекции.

Täna meil ei ole loengut.
 Koridoris ei ole valgustust.
 Teil ei ole sullepead.
 Neil ei ole autot.
 Peeter ei saa stipendiumi.
 Ma ei kirjuta veel harjutust.

Võrdle! Täna meil on loeng.

ehitavad ühiselamut

СТРОЯТ общежитие

Töölised ehitavad ühiselamut.Poiss joonistab lennukit.Ema küpsetab pirukat.Reet Lepp kirjutab võistlustööd.Ma parandan harjutust.Me laulame seda uut laulu.Võrdle! Töölised ehitavad ühiselamu (gen.).6. Partitiivirektsiooniga
verbid6. Глаголы, управляю-
щие партитивом

kuulan muusikat

СЛУШАЮ музыку

armastama ЛЮБИТЬ

ravima ЛЕЧИТЬ

huvitama ИНТЕРЕСОВАТЬ

sööma ЕСТЬ

jooma ПИТЬ

täname БЛАГОДАРИТЬ

kuulama СЛУШАТЬ

vaatama СМОТРЕТЬ

külastama ПОСЕЩАТЬ

Õhtul ma kuulan muusikat.See meditsiiniõde armastab oma tööd.Matemaatika huvitab teda väga.Millal te külastate oma vanaema?Kes ravib seda inimest?

Hommikul me joome piima ja sööme pirukat.
 Nad tänavad oma naabrit.
 Minu tuttavad vaatavad filmi.

mitu?

Mitu päeva on nädalas?
Mitu üliõpilast on auditooriumis?
Mitu huvitavat raamatut sul on?
Mitu pirukat sa sööd?
Mitu klaasi nad joovad teed?
Mitu kilo te toote suhkrut?

vähe ~ palju + partitiiv

Tees on <u>vähe</u> suhkrut.	Te saate <u>palju</u> paberit.
Siin on <u>vähe</u> valgust.	Raamatus on <u>palju</u> uut.
Me joome <u>vähe</u> piima.	Täna on <u>palju</u> tööd.

G r a m m a t i k a t e r m i n i d

arvsõna числительное

~ numeraal

ebamäärane неопределенный

eitus отрицание

~ negatsioon

hulk количество

kestev tegevus длительное
 действие

osa часть

peamine основной

rektsioon управление

tarvitamisjuht случай
 употребления

võrdle! сравни!

välja arvatud за исклю-
 чением, исключая

V ä l j e n d i d

Ta mängib klaverit. Он играет на рояле.

Ta mängib tennist. Он играет в теннис.

Ta mängib korvpalli. Он играет в баскетбол.

Ta mängib jalgpalli. Он играет в футбол.

Ta mängib malet. Он играет в шахматы.

Inimene on pikka kasvu. Человек высокого роста.

Inimene on keskmist kasvu. Человек среднего роста.

Inimene on väikest kasvu. Человек маленького роста.

Mind huvitab kirjandus kõige rohkem. Меня больше всего
интересует литература.

Õppimine läheb tal vaevaliselt. Учение дается ему с трудом.

See võtab palju aega. Это требует много времени.

Meil on vähe aega. У нас мало времени.

LUGEMISPALA

Meie rühm

Vene filoloogia esimese kursuse teises rühmas õpib kümme üliõpilast, kuus tütarlast ja neli noormeest. Viis neist on omavahel eriti head tuttavad. Need on Virve Tammik, Reet Lepp, Mari Võsu, Mati Soosaar ja Peeter Ojaste.

Virve Tammik on keskmist kasvu priske blond tütarlaps. Ta on väga vaikne. Filoloogia huvitab teda, aga selle kõrval ka muusika. Virve mängib klaverit ja laulab hästi, on aga ka hea perenaine. Vene keelt räägib ta halvasti.

Reet Lepp on tark ja mitmekülgne neiu. Ta on pikka kasvu ja väga kõhn. Juuksed on tal pruunid. Reet käib sageli teatris ja mängib ka ülikooli näiteringis. Kõige rohkem huvitab teda vene kirjandus. Ta kirjutab võistlustööd. Reet Lepp on meie kursuse komsomolisekretär.

Mari Võsu on väike, sale ja väga elav. Tal on suured sinised silmad ja heledad juuksed. Ta armastab tantsida ja mängib hästi tennist. Mari on lõbus kaaslane, õppimine lä-

heb tal aga vaevaliselt.

Peeter Ojaste on meie rühmavanem. Ta on keskmist kasvu ja brünett. Tal on palju huumorimeelt. Peeter on hea sportlane ja väga tugev. Ta mängib korvpalli ja ka jalgpalli. Sport võtab palju aega, seepärast on Peeter õppimises kesk-pärane.

1. Mitu üliõpilast õpib vene filoloogia esimese kursuse teises rühmas?
2. Kuidas on nende nimed?
3. Missugune on Virve?
4. Kas ta vene keelt räägib vabalt?
5. Kes on teie komsomolisekretär?
6. Kus käib Reet sageli?
7. Mida armastab Mari?
8. Kuidas Mati õpib?
9. Mida Mati mängib?
10. Missugune on õppimises Peeter?

aeg, aja, aega время
brūņe/tt, -ti, -tti брывает,
брюнетка
ohitama строить
slav, -a, -at подвижный,
бойкий, живой
eriti особенно
humorineel, -e, -t чувство
юмора

keskpära/ne, -se, -st сред-
 ний, посредственный
kilo, -, - килограмм
kirjandus, -e, -st литература
klaas, -i, -i стакан
klaver, -i, -it рояль
kohv, -i, -i кофе
komsomolisekretär, -i, -i
 комсомол
koosolek, -u, -ut собрание
korvpall, -i, -i баскетбол
kursus, -e, -t курс
kuulama, kuulata,
 kuulan слушать
kõhn, -a, -a худой
kõige rohkem больше всего
küpsutama печь
laul, -u, -u песня
laulma, -da, laulan петь
liit/er, -ri, -rit литр
lõbus, -a, -at веселый
magus, -a, -at сладкий
makama, maksta, maksan стоять
male, -, -t шахматы
mitmekülg/ne, -se, -set мно-
 госторонний
mitu сколько
mängima, -da, mängin играть
mõnikord иногда
naab/er, -ri, -rit сосед,
 соседка
neist из них
näitering, -i, -i драмати-
 ческий кружок
omavahel между собой
parandama исправлять, здесь:
 проверять

perenai/ne, -se, -st хозяйка
piim, -a, -a молоко
pirukas, piruka, pirog
 пирокат
prillid очки
priske, -, -t полный, упи-
 танный
pruun, -i, -i коричневый
raha, -, - деньги
sale, -da, -dat стройный
seepärast поэтому
silm, -a, -a глаз
sool, -a, -a соль
sport, spordi, sporti спорт
sportla/ne, -se, -st спортс-
 мен
tantsima, -da, tantsin танцевать
tass, -i, -i чашка
tee, -, -d чай
tennis, -e, -t теннис
tugev, -a, -at сильный
tänama благодарить
vaatama, vaadata,
 vaatan смотреть
vaevaliselt с трудом
vaik/ne, -se, -set тихий
valgus, -e, -t свет
võistlustöö, -, -d кон-
 курсная работа
võtma, võtta, võtan брать
 /здесь: требовать/
õppimi/ne, -se, -st учеба,
 учение

HARJUTUSED

Harjutus 1

/В портфеле учителя/ on kaheksa (sinine vihik). → a) Õpetaja portfellis on kaheksa sinist vihikut. b) Õpetaja portfellis ei ole sinist vihikut. c) Kus on kaheksa sinist vihikut?

- I. /В кабинете профессора/ on kaks (hele riul).
2. /Под окном лаборатории/ on kolm (sale neiu).
3. /В тетради ученика/ on mitu (uus harjutus).
4. /Студенты этого курса/ kirjutavad neli (suur kontrolltöö).
5. /В библиотеке техникума/ on parajasti mitu (meie kaaslane).
6. /Лаборант этого завода/ töötab siin viis (esimene nädal).
7. /В коридоре поликлиники/ on kuus (haige inimene).
8. /За дверью/ on mitu (tugev sportlane).
9. /В начале недели/ on meil üks (väike koosolek).

Harjutus 2

Kas sa ... teed või piima? → Kas sa soovid teed või piima?

1. Täna õhtul me ... kodus istuda. 2. Millal sa ... näiteringis? 3. Mind ... võõrkeeled. 4. Kas te ... inglise keelt? 5. Peeter ... vene kirjanduse ringis. 6. Kes ... kõige rohkem klaverit mängida? 7. Õhtul me ... raadiot või ... televiisorit. 8. Miks nad ... oma blondi tuttavat? 9. Ema ... suhkrut ja kaks tassi kohvi. 10. Kas Mari ja Reet ... tennist?

mängima, tooma, käima, töötama, võima, otsima, oskama, soovima, armastama, vaatama, huvitama, kuulama.

Harjutus 3

Ta märkab (noor inimene). → a) Ta märkab noort inimest. b) Kas nad märkavad noort inimest? c) Ei, nad ei märka noort inimest.

1. Ta armastab (kerge muusika). 2. Sa joonistad (kollane maja). 3. Õpilane kirjutab (esimene harjutus). 4. Ma vaatan oma (uus vaikne naaber). 5. Sa sööd (magus pirukas). 6. See tuttav joob ainult (must kohv). 7. Ma otsin (see sõnaraamat). 8. Arst ravib (raske haige). 9. Sa külastad (see meeldiv inimene). 10. Ma soovin (teine sulepea). 11. See võõrkeel huvitab (mina). 12. Sa tänad oma (lõbus kaaslane).

Harjutus 4

suur pirukas → a) suur pirukas - suure piruka - suurt pirukat. b) Vanaema küpsetab suurt pirukat.

hele auto, soe duširuum, keskmine kauplus, vaikne tänav, mõni võimla, see õpik, esimene kontrolltöö, kerge portfelli, uus näitering, hea tee.

Harjutus 5

Mida ma teile laulan? /красивая песня/
→ Ma laulan teile ilusat laulu.

1. Mida Mati tahab kirjutada? /конкурсная работа/
2. Missugust keelt nad räägivad omavahel? /по-латышски/
3. Keda huvitab vene kirjandus? /этот студент/
4. Mida õpetaja parandab? /тетрадь ученика/
5. Keda sa tänad? /староста группы/
6. Mida te mängite õhtul? /в шахматы/
7. Keda huvitavad korvpall ja jalgpall? /этот спортсмен/

8. Mida Mari armastab? /петь и танцевать/
9. Mida töölised parajasti ehitavad? /большой завод/
10. Mida küpsetab perenaine? /хороший пирог/

Harjutus 6

terve sportlane (ravima) → a) haige sportlane
b) Kas arst ravib tervet sportlast?
c) Ei, arst ei ravi tervet, vaid haiget sportlast.

1. blond naine (kutsuma). 2. vaikne õpilane (küsimine).
3. priske perenaine (täname). 4. hele mööbel (vaatamine).
5. soe piim (joomine). 6. noor tuttav (külastamine). 7. vana laul (laulmine). 8. suur sõnaraamat (otsimine). 9. raske harjutus (kirjutamine). 10. oma raadio (kuulamine).

Harjutus 7

Kas sa jood palju (hea kohv)? → a) Kas sa jood palju head kohvi? b) Ei, ma joon vähe head kohvi.

1. Kas neil oli palju (vaba aeg)? 2. Kas selles linnas on vähe (roheline)? 3. Kas kunstimuuseumis oli palju (uus ja huvitav)? 4. Kas sa sööd palju (magus)? 5. Kas teil on praegu vähe (meeldiv töö)? 6. Kas täna öösel oli palju (külm)? 7. Kas kaupluses oli vähe (uus mööbel)? 8. Kas seal on palju (valge paber)? 9. Kas selles raamatus oli vähe (hea ja ilus)? 10. Kas meil on palju (must tint)?

Harjutus 8

blond, sale, keskmist kasvu → Tal on keskmist kasvu sale blond abikaasa.

1. suured sinised silmad, heledad juuksed. 2. Klaverit

mängima, eriti. 3. brünett, pikka kasv, tugev. 4. väga vaikne, tark ja mitmekülgne. 5. väikest kasv, lõbus kaaslane. 6. malet mängima, harilikult. 7. elavad silmad, tumedad juuksed. 8. keskpärane, sageli edev.

Harjutus 9

Переведите на эстонский язык следующие предложения:

a/ I. Завтра у вас будет три лекции. 2. Приходи ко мне в пять часов. 3. В этом здании находится семь маленьких лабораторий. 4. В химическом корпусе три большие аудитории. 5. Ану и Мати – студенты второго курса. 6. В нашем городе четыре больших завода. 7. На этой улице пять новых домов. 8. В гимнастическом зале только девять студентов. 9. Собрание состоится в среду в шесть часов. 10. У меня есть немного времени.

b/ I. Почему мы не пишем контрольную работу? 2. Он не умеет говорить по-французски. 3. Я вообще не понимаю, что вы говорите. 4. Вечером они не смогут прийти. 5. Разве у тебя дома нет магнитофона? 6. Нет, у меня есть магнитофон, но он плохо работает. 7. Вы можете отвечать? 8. Нет, я не могу сегодня отвечать. 9. Брат не хочет писать упражнения. 10. Ученики этого математика не работают в нашем университете.

v/ I. Она хочет играть в теннис. 2. Мой знакомый плохо играет в футбол. 3. Она не умеет играть в шахматы. 4. Его сестра часто играет в баскетбол. 5. Можно мне почитать вашу книгу? 6. Почему эта молодая девушка любит танцевать? 7. Мы желаем осмотреть город. 8. Что ты должен читать? 9. Рейн будет учиться в Эстонской сельскохозяйственной академии. 10. Я должен быть дома в 8 часов. 11. Кто хочет переводить? 12. Он может прийти в воскресенье.

GRAMMATIKA

Astmevaheldus (I)

Чередование ступе-
ней /I/

Vältevaheldus

Чередование долготы

N o o m e n

И м я

(1) sopp-tüüp

Nom. Tugev aste	Gen. Nõrk aste	Part. Tugev aste	Vaheldus
kapp	kapi	kappi	
lipp	lipu	lippu	pp : p
sopp	sepa	seppa	
jutt	jutu	juttu	
kott	koti	kotti	tt : t
vatt	vati	vatti	
kukk	kuke	kukke	
lukk	luku	lukku	kk : k
pikk	pika	pikka	

(2) õppima-tüüp

ma-inf. Tugev aste	da-inf. Tugev aste	Olevik Nõrk aste	Vaheldus
õppima	õppida	õpin	pp : p
sattuma	sattuda	satun	tt : t
tekkima	tekkida	tekin	kk : k

tugev ~ nõrk aste

Sepp on väga tugev mees.

Mõned sepad on väga tugevad.

See on pikk jutt.

Vanaema jutustab pika jutu.

Kas te saate avada seda lukku? Need lukud töötavad hästi.

Minu vend tahab õppida füüsi-
kat.

Minu õde ei õpi füüsi-
kat.

Õpetaja võib sattuda siia.

Kahjuks õpetaja ei satu
süü.

Siis võib tekkida palavik.

Siis tekib palavik.

N o o m e n

И м я

(3) ratas-tüüp

Nom. Nõrk aste	Gen. Tugev aste	Part. Nõrk aste	Vaheldus
hüpe	hüppe	hüpet	p : pp
ratas	ratta	ratast	t : tt
rikas	rikka	rikast	k : kk

(4) hakkama-tüüp

ma-inf. Tugev aste	da-inf. Nõrk aste	Olevik Tugev aste	Vaheldus
hüppama	hüpata	hüppan	p : pp
ruttama	rutata	ruttan	t : tt
hakkama	hakata	hakkan	k : kk

nõrk ~ tugev aste

Hüpe oli pikk.

Mul ei ole jalgratast.

Meie kolhoos ei ole rikas.

Sportlane hüppab pika hüppe.

Neil on head jalgrattad.

Mõned kolhoosid on väga rik-
kad.

Peeter ei saa täna hüpata.

Ei ole vaja rutata.

On vaja hakata õppima.

Ma pean hüppama.

Me peame ruttama.

Poiss hakkab kohe õppima.

(5) lamp-tüüp

Nom. Tugev aste	Gen. Nõrk aste	Part. Tugev aste	Vaheldus
lamp	lambi	lampi	p : b
seep	seebi	seepi	
piip	piibu	piipu	

paat	paadi	paati	
kaart	kaardi	kaarti	t : d
pilt	pildi	pilti	
park	pargi	parki	
kõik	kõige	kõike	k : g
lõik	lõigu	lõiku	

V e r b

Г л а г о л

(6) rääkima-tüüp

ma-inf. Tugev aste	da-inf. Tugev aste	Olevik Nõrk aste	Vaheldus
kleepima	kleepida	kleebin	p : b
saatma	saata	saadan	t : d
rääkima	rääkida	räägin	k : g

tugev ~ nõrk aste

See on hea lamp.

Kunstnik ei taha joonistada
pilti.

Ma saan kaks lõiku torti.

Me peame kleepima ümbriku
kinni.

Kunstnikud tahavad saata oma
pildid nältusele.

Kas te oskate rääkida eesti
keelt?

Lambid on kõrgel.

Kunstnik joonistab pildi.

Ma saan lõigu torti.

Me kleebime ümbriku kinni.

Kas te saadate, palun, oma
pildi?

See neiu räägib hästi vene
keelt.

(7) toode-tüüp

Nom. Nõrk aste	Gen. Tugev aste	Part. Nõrk aste	Vaheldus
saabas	saapa	saabast	b : p
toode	toota	toodet	d : t
liige	liik <u>ne</u>	liiget	g : k

(8) vaatama-tüüp

ma-inf. Tugev aste	da-inf. Nõrk aste	Olevik Tugev aste	Vaheldus
taipama	taibata	taipan	b : p
vaatama	vaadata	vaatan	d : t
märkama	märgata	märkan	g : k

nõrk ~ tugev aste

See auto on Nõukogude Liidu
toode.

Ülo on ametiühingu liige.

See saabas on väike.

Nad ei või seda taibata.

Me tahame vaadata kunsti-
näitust.

Siin on märgata valgust.

Need on Nõukogude Liidu
tooted.

Meie kõik oleme ametiühin-
gu liikmed.

Mul on uued saapad.

Kahjuks ei taipa ta midagi.

Reet vaatab kella.

Mind ei märka keegi.

kuhu?

raamatukogu/sse

в библиотеку

genitiiv + sse

Millal te lähete raamatukogusse?

Kas te lähete täna kohvikusse?

Üliõpilased ei lähe keemiahoonesse.

Töölised lähevad hommikul tehasesse.

et + da-infinitiv

Me läheme raamatukogusse, **et** lugeda kirjandust.

Turistid lähevad sööklasse, **et** süüa lõunat.

Palun tulge kohvikusse, **et** juua tass kohvi.

Reet tuleb klubisse, **et** vaadata uut dokumentaalfilmi.

G r a m m a t i k a t e r m i n i d

aste ступень

astmevaheldus чередование ступеней

поочен имя

~ käändsõna

nõrk aste слабая ступень

tugev aste сильная ступень

tüüp тип

vaheldus чередование

vältevaheldus чередование долготы

V ä l j e n d i d

Mul on raha kaasas. У меня деньги с собой.
Tal ei ole kella kaasas. У него нет с собой часов.
See on teada. Это известно.
See ei ole teada. Это не известно.
Isa maksab tema eest. Отец платит за него.
Aeg saab otsa. Время кончается.
Ära muretse! Не горюй!
Jätma raamatukogusse. Оставлять в библиотеке.

LUGEMISPALA

Kohvikus

Täna oli kolm loengut. Kell neli on veel võimlemine.
Nii jääb üks tund vaba aega.

Anu: Reet, kas sa tahad minna kohvikusse?

Reet: Tahan küll, aga mul ei ole raha kaasas.

Anu: Palun ära muretse, mul on raha.

Sõbratarid jätavad portfelliid raamatukogusse ja lähivad kohvikusse. Saalis istuvad juba nende rühmakeaslased Peeter ja Mati. Seal kaugemal on ka professor Mets ja dotsent Laan. Akna juures vestlevad kolm noort kirjanikku. Nurgas mõned üliõpilased õpivad.

Noormehed kutsuvad Reeda ja Anu enda juurde. Kohe tuleb ettekandja.

Ettekandja: Palun, mida te soovite?

Anu tellib ühe tassi kohvi ja tordilõigu. See on teada, et Anu on maias.

Reet tellib klaasi teed ja piruka.

Anu: Reet, kas sa ei soovi kooki?

Reet: Ei, ma ei armasta magusat.

Noormehed tellivad veel musta kohvi.

Saalis on parajasti kunstinäitus. Esinevad kunstnikud Enn Raudsepp ja Maarja Ole. Üks Enn Raudsepa suur pilt ku-

jutab maastikku, teised on portreed. Maastiku koloriit on eriti huvitav. Kõik kohvikukülastajad vaatavad tingimata seda pilti.

Reet tahab vaadata, missugused pildid on teises saalis, aga aeg saab otsa.

Anu ja Reet tahavad maksta ja ära minna. Siis Anu märkab, et tal ei ole rahakotti. See on raamatukogus portfelis. Kõik lõpeb sellega, et noormehed maksavad nende eest.

K ü s i m u s e d

1. Kellel on vaba aega?
2. Kuhu sõbratarid lähevad?
3. Kes istuvad kohvikus?
4. Kelle juurde nad lähevad istuma?
5. Mida ettekandja küsib?
6. Mida tellib Anu ja mida Reet?
7. Miks Reet ei telli kooki?
8. Kelle näitus on saalis?
9. Mida kujutab üks suur pilt?
10. Kes maksab nende eest?

S õ n a d

ametühing, -u, -ut	профсоюз	jutt, jutu, juttu	рассказ
avama	открывать	jätma, jätta, jätan	оставлять
enda juurde	к себе	kaart, kaardi, kaarti	карта
esinema	выступать	kaasas	с собой
et	что /союз/, чтобы	kaugemal	подальше
ettekandja, -, -t	официантка	kelle juurde	к кому
hüpe, hüppe, hüpet	прыжок	kinni kleepima, ~ -da,	
hüppama, hüpata, hüppan	прыгать	kleebin kinni	заклеивать
jalgratas, -ratta,		kirjani/k, -ku, -kku	писатель
-ratast	велосипед	kleepi/ma, -da,	
		kleebin	клеить

kohvik, -u, -ut кафе
 kohvikukülastaja, -, -t по-
 сетитель кафе
 kolhoos, -i, -i колхоз
 kolorii/t, -di, -ti колорит
 kook, koogi, kooki пирожное
 kott, koti, kotti мешок;
 сумка
 kujutama изображать
 kukk, kuke, kukke петух
 kunstinäitus, -e, -t худо-
 жественная выставка
 kunstnik, -ku, -kku художник
 kõik, kõige, kõike всё
 lamp, lambi, lampi лампа
 liige, liikme, liiget член
 lipp, lipu, lipu знамя, флаг
 lukk, luku, lukku замок
 lõik, lõigu, lõiku отрезок,
 кусок
 lõppe/ma, -da, lõpeb кончаться
 maastik, -ku, -kku пейзаж
 maias, maia, maiast лакомка
 miski, millegi, midagi что-либо,
 что-нибудь, что-то
 nende eest за них
 nurk, nurga, nurka угол
 Nõukogude Liit, ~Liidu,
 ~Liitu Советский Союз
 näitus, -e, -t выставка
 on teada известно
 paat, paadi, paati лодка
 palavi/k, -ku, -kku жар
 park, pargi, parki парк
 (pidama, -da) pean должен
 piip, piibu, piiru трубка

pilt, pildi, pilti картина,
 картинка
 portree, -, -d портрет
 rahakott, -koti,
 -kotti кошелек
 ratas, ratta, ratast колесо
 rattama, rutata,
 rattan спешить
 saab otsa кончается
 saabas, saara, saabast сапог
 saal, -i, -i зал
 saatma, saata, saadan посылать,
 отправлять
 sattuma, -da, satun попадать
 seep, seebi, seepi мыло
 sellega /с/ этим
 sepp, sera, serpa кузнец
 sõbratar, -i, -i подруга
 tahtma, tahta, tahan хотеть
 taipama, taipata, taipan
 понимать, догадываться
 tass, -i, -i чашка
 tekkima, -da, tekin возникать
 tellima, -da, -n заказывать
 tema eest за него
 tingimata обязательно
 toode, toote, toodet продукт
 tordilõik кусок торта
 tort, tordi, torti торт
 tund, tunni, tundi час
 vatt, vati, vatti вата
 vestlema, vestelda
 vestlen беседовать
 ära muretse! не горюй!
 ümbri/k, -ku, -kku конверт

HARJUTUSED

Harjutus 1

See on hele kapp. → a) Need on heledad kapid. b) Need heledad kapid asuvad laboratooriumis.

1. See on priske sepp. 2. See on huvitav jutt. 3. See on pruun kott. 4. See on valge kukk. 5. See on kõhn sportlane. 6. See on kõrge hüpe. 7. See on kerge jalgratas. 8. See on rikas kolhoos. 9. See on pikk referaat. 10. See on brünett naine.

Harjutus 2

Sul tuleb palju ... Millal sa hakkad ...?
Kas sa ... alles õhtul? (õppima, õppida, õpin). → Sul tuleb palju õppida. Millal sa hakkad õppima? Kas sa õpid alles õhtul?

1. Mu õde võib ka täna siia ... Kui ... sinu juurde, mängime tingimata klaverit. Kuidas tõlkida sõna ... (sattuma, sattuda, satun).

2. See sportlane läheb varsti ... Ta ... veel üks kord. Kes tahab ...? (hüppama, hüpata, hüppan).

3. Kas loengud hakkavad varsti ...? Ei, loengud ... harilikult kell neli. Täna võivad need ... ka kell kolm. (lõppema, lõppeda, lõpeb).

4. Kas hakkame sinna ...? Aega on vähe, meil on vaja ... Kelle juurde sa ... praegu? (ruttama, rutata, ruttan).

5. Poiss võib ... pilti joonistama. Kas te peate ... joonistama. Kas poiss ... varsti joonistama? (hakkama, hakata, hakkan).

Harjutus 3

kitsas paat → a) kitsa paadi – kitsad paadid, kitsast paati. b) Seal olid mõned kitsad paadid. c) Onu ehitas kitsast paati.

kollane seep, valge lamp, väike piip, suur kaart, ilus pilt, vaikne park, mõni tordilõik, magus kook, see nurk, hea tort, tark laborant.

Harjutus 4

Mida sa praegu ...? Ma tahan ümbrikku kinni ... (kleepima, kleepida, kleebin). → Mida sa praegu kleebid? Ma tahan ümbrikku kinni kleepida.

1. Me ... nüüd teist harjutust. Kus on sõnaraamat, ma ei oska mõnd sõna ... (tõlkima, tõlkida, tõlgin).

2. Sul on sega ja sa võid mind ... Hästi, ma ... sind (saatma, saata, saadan).

3. Ma võin ... ka inglise keelt. Missugust võõrkeelt nad peavad ...? (rääkima, rääkida, räägin).

4. Mu vanemad jäävad televiisorit ... Aga mina tahan ... kunstinäitust (vaatama, vaadata, vaatan).

5. Kas sa ... teda seal nurgas? Ei, kuid tema võib ... mind (märkama, märgata, märkan).

6. Raamatukogus ei tohi ... omavahel. Aga miks need üliõpilased ...? (vestlema, vestelda, vestlen).

7. Sõbratarid lähevad ... Neil on tarvis ... üks kord nädalas (võimlema, võimelda, võimlen).

Harjutus 5

meie kohvik → a) meie kohviku - meie kohvikus - meie kohvikusse. b) Kus me istume? - Me istume oma kohvikus. c) Kuhu me läheme? - Me läheme oma kohvikusse.

teie haigla, meie teater, sinu maja, nende lennuk, minu tänav, tema võimla, meie tehnikum, sinu auto.

Harjutus 6

Kuhu ta kirjutab /белая тетрадь/ → a) Ta kirjutab valgesse vihikusse. b) Nad kirjutavad valgesse vihikusse.

1. Kuhu sa lähed võimlema? /гимнастический зал/
2. Kuhu ma sind kutsun? /маленькое кафе/
3. Kuhu ta viib raamatu? /эта библиотека/
4. Kuhu ma võin minna? /ваше общежитие/
5. Kuhu sa ruttad? /старый завод/
6. Kuhu ta peab tulema? /наша поликлиника/
7. Kuhu ta jätab oma portfelli? /свой автомобиль/
8. Kuhu sa paned need pildid? /коричневый конверт/
9. Kuhu ma pean tagasi tulema? /химический корпус/
10. Kuhu sa mind saadad? /этот магазин/

Harjutus 7

Окна длинного коридора → a) pika koridori aknad. b) Õpetaja avab kõik pika koridori aknad.

очки молодого допента, карты Советского Союза, пирожные этого кафе, черные петухи колхозника, интересные портреты художника, веселые рассказы дедушки, зеленые парки города, картинки этой книги, кузнецы нашего колхоза, члены драматического кружка.

Harjutus 8

Kohvikukülastajad joovad kohvi (must, harilikult, mõni). → Mõned kohvikukülastajad joovad harilikult musta kohvi.

1. Sõbratar käib kinos (hea, väga, mina, sageli). 2. Reet tellib kohvi (tass, maias, ja, suur, tordilõik, must). 3. Anu joob teed (klaas, üks, ainult). 4. Vanemad elavad siin (südalinn, juures, tema, kunstimuuseum). 5. Tütarlapsed olid teatris (see, uus õhtul, eile). 6. Loeng toimub auditooriumis (kirjandus, peahoone, vene, viis, number). 7. Loeng algab (kell, täpselt, esimene, keemiahoone, kaheksa). 8. Praktikum lõpeb (kolm, alles, füüsika, kell). 9. Üliõpilased õpivad (kohvik, teine, mõni, parajasti, kursus). 10. Ta kutsub enda juurde (õhtul, sind, homme, tingimata).

Harjutus 9

Переведите на эстонский язык следующие предложения:

a/ I. Ты ищешь свой красный карандаш? 2. У меня нет с собой ручки. 3. Мы будем писать реферат. 4. Моя подруга приглашает меня к себе. 5. Я возьму этот фотоаппарат. 6. Сколько он стоит? 7. Скоро эти лекции кончатся. 8. Им не нужен свет. 9. У тебя ничего нет с собой. 10. Кто-то сидит там у окна. II. Кого ты ищешь? 12. Нам нужно торопиться.

б/ I. Я не могу работать, я голоден. 2. Ты не хочешь пойти в кафе? 3. Твои родители колхозники? 4. Эти художники хотят посетить музей. 5. Занятия в университете заканчиваются в 16 часов. 6. Мы очень хотим пойти в театр. 7. Ты можешь не торопиться в магазин. 8. Уже холодно, не надо открывать окна. 9. Куда твои подруги торопятся? 10. Ты должна идти в больницу. II. Я иду в общежитие в девять часов. 12. Кто-то идет сюда.

в/ 1. Как его фамилия? - Его фамилия Оясте. 2. Кто эта девушка? - Она медсестра или лаборантка? 3. Это какой кошелек? - Это маленький кошелек. 4. На каком языке вы обычно разговариваете дома? - Мы обычно говорим на эстонском языке. 5. Кто будет там выступать? - Он сам. 6. Где вы теперь ~~живете~~? - Я живу теперь в центре города. 7. Чьи это книги? - Это его книги. 8. Можно /мне/ взять этот карандаш? - Нет, он мне еще нужен.

GRAMMATIKA

Astnevaheldus (II)

Assimilatsioon

Н о о м е н

(1) vend-tüüp

Чередование ступе-
ней /II/

Ассимиляция

И м я

Nom. Tugev aste	Gen. Nõrk aste	Part. Tugev aste	Vaheldus
vend	venna	venda	nd : nn
tund	tunni	tundi	
sild	silla	silda	ld : ll
põld	põllu	põldu	
kord	korra	korda	rd : rr

V e r b

Г л а г о л

(2) andma-tüüp

ma-inf. Tugev aste	da-inf. Tugev aste	Olevik Nõrk aste	Vaheldus
andma	anda	annan	nd : nn
kandma	kanda	kannan	
tundma	tunda	tunnen	

tugev ~ nõrk aste

Minu vend töötab kolhoosis.
Kas seal on palju põldu?

Täna ei ole arsti juures
järjekorda.

Palun, kas sa saad anda raamatu siia?

Patsient hakkab tundma valu.

See on venna auto.

Silla juures on suured põl-
lud.

Kirjanik esines ühe korra.

Jah, ma annan.

Kuidas te end tunnete?

N o o m e n

И м я

(3) hammas-tüüp

Nom. Nõrk aste	Gen. Tugev aste	Part. Nõrk aste	Vaheldus
hammas	hamba	hammast	mm : mb
sammas	samba	sammast	
kinnas	kinda	kinnast	nn : nd
varras	varda	varrast	rr : rd

V e r b

Г л а г о л

(4) tõmbama-tüüp

ma-inf. Tugev aste	da-inf. Nõrk aste	Olevik Tugev aste	Vaheldus
tõmbama	tõmmata	tõmban	mm : mb
lendama	lennata	lendan	nn : nd
kordama	korrata	kordan	rr : rd

nõrk ~ tugev aste

Tal valutab hammas.

Hambaravikabinet asub meie
majas.

Ma ei leia teist kinnast.

Kellel on ilusad kindad?

Kus on minu varras?

Need on minu vardad.

See hammas tuleb välja tõmmata. Arst tõmbab hamba välja.

Lennuk ei saa täna lennata.

Täna lennuk ei lenda.

Me tahame matemaatikat korra-
ta. Me kordame matemaatikat.

A r v u d 20 - ∞

arv + kümme

20 - kakskümmend
30 - kolmkümmend
40 - nelikümmend
50 - viiskümmend
60 - kuuskümmend
70 - seitsekümmend
80 - kaheksakümmend
90 - üheksakümmend

arv + 100

100 - (üks)sada
200 - kakssada
300 - kolmsada
400 - nelisada
500 - viissada
600 - kuussada
700 - seitsesada
800 - kaheksasada
900 - üheksasada

arv + tuhat

1000 - (üks) tuhat
2000 - kaks tuhat
3000 - kolm tuhat
20 000 - kakskümmend tuhat
400 000 - nelisada tuhat
900 000 - üheksasada tuhat

arv + miljon ~ miljonit

1 000 000 - üks miljon
2 000 000 - kaks miljoni t
70 000 000 - seitsekümmend
miljoni t

L i i t a r v u d

- 21 - kakskümmend üks
22 - kakskümmend kaks
137 - sada kolmkümmend seitse
4568 - neli tuhat viissada kuuskümmend kaheksa
10 387 - kümme tuhat kolmsada kaheksakümmend seitse

kellel? millel? — genitiiv + l

Ülikoolil on suur raamatukogu.

Peahoone on kuus sammast.

Kas Anul on kaks venda?

Mitu hammast on inimesel?

Tal valutab hammas.

Kas sinu vennal tuleb koosolek?

G r a m m a t i k a t e r m i n i d

assimilatsioon ассимиляция

V ä l j e n d i d

Kui vana te olete? Сколько вам лет?

Kus te elate? Где вы живете?

Mille üle te kaebate? На что вы жалуетесь?

Arst võtab vastu. Врач принимает.

Arst annab rohtu valu vastu. Врач дает лекарство от боли.

Valu läheb üle. Боль проходит.

Palun avage suu! Откройте, пожалуйста, рот!

Palun tulge tagasi! Приходите, пожалуйста, снова!

Ma lähen koju. Я иду домой.

Ta lähebki koju. Он /действительно/ идет домой.

Tänan väga! Большое спасибо! Благодарю!

LUGEMISPALA

Virvel valutab hammas

Virvel oli täna öösel hambavalu. Ta ei saa loengut jälgida, hammas valutab väga tugevasti.

Reet: Sa pead minema hambaarsti juurde.

Virve: Ma kardan, et seda hammast ei saa parandada, see tuleb välja tõmmata. Väljatõmbamine on aga väga valus.

Reet: Kui kaua sa siis kavatsed kannatada?

Virve: Ma ootan homseni, võib-olla läheb valu üle.

Peeter: Parem on minna juba kohe arsti juurde, arst parandab hamba ära või annab rohtu valu vastu.

Virve: Kus asub ülikooli hambaravikabinett?

Eha: See on Vanemuise tänavas, seal töötab väga sümpaatne hambaarst. Ta kasutab tuimastusvahendit, nii ei ole ravi mine valus.

Virve lähebki Vanemuise tänavasse.

Registraator küsib: Kuidas on teie perekonnanimi?

- Tammik.

- Aga ees- ja isanimi?

- Virve Harri tütar.

- Kui vana te olete?

- Ma olen kakskümmend aastat vana.

- Kus te elate?

- Ma elan Põllu tänavas number 18, korter 2.

- Järjekord ei ole suur, arst võtab teid vastu varsti.

Virve ootab järjekorras, hammas hakkab veel rohkem valutama. Siis tuleb õde.

- Palun Virve Tammik!

Arst küsib: Mille üle te kaebate?

Virve selgitab: Mul hakkas öösel hammas valutama.

- Palun avage suu!

Arst vaatab ja sõnab: Teil tuleb uus hammas - tarkusehammas. Täna ma panen siia rohtu. Kui paistetust ei alane, tulge, palun, ülehommel tagasi!

- Täna väga!

Virve läheb koju. Tarkusehammas valutab väga.

K ü s i m u s e d

1. Miks Virve ei saa loengut jälgida?
2. Miks Virve kardab minna arsti juurde?
3. Kes töötab hambaravikabinetis?
4. Miks ei ole ravimine valus?
5. Mida küsib registraator?
6. Kuidas on Virve isanimi?
7. Kui vana on Virve?
8. Kus Virve elab?
9. Kuidas arst küsib?
10. Missugune hammas Virvel valutab?

S õ n a d

aasta, -, -t	год	kandma, kanda, kannan	'носить
alanema	спадать	kannatama	терпеть
andma, anda, annan	дать	kartma, karta, kardan	бояться
(hamba) auk, augu, auku	дупло	kasutama	применять
eesnimi, -nime, -nime	имя	kausa	долго
hambaarst, -i, -i	зубной врач	kavatsema	намереваться
hambaravikabine/t, -ti,		(sõrm)kinnas, kinda,	
-tti	стоматологический каби- нет	kinnast	перчатка
hambavalu, -, -	зубная боль	kord, korra, korda	раз
hammas, hamba, hammast	зуб	kordama, korrata,	
homseni	до завтра	kordan	повторять
jälgima	следить	korter, -i, -it	квартира
järjekord, -korra,		lendama, lennata	
-korda	очередь	lendan	летать, лететь
kaebama, kaevata,		liitarv, -u, -u	составное
kaeban	жаловаться		числительное

miljon, -i, -it миллион
 millel у чего
 nii так
 ootama, oodata,
     ootan ждать
 paistatus, -e, -t припухлость,
     опухоль
 parandama исправлять, здесь:
     лечить
 parem лучше
 patsien/t, -di, -ti пациент
 perekonna/nimi, -nime,
     -nime фамилия
 põld, põllu, põldu поле
 ravimine лечение
 registrator, -i,
     -it регистратор
 rohi, rohu, rohtu трава, здесь:
     лекарство
 rohken больше
 sada, seja, sada сто
 samba, samba, sammast колонна
 selgitama, -da, -n объяснять
 sild, silla, silda мост
 suu, -, -d рот
 sõnana говорить
 sümpaat/ne, -se,
     -set симпатичный
 tagasi tulema, ~ tulla,
     tulen ~ возвращаться, при-
     ходить снова

tarkuse/hambas, -hamba,
     -hammast зуб мудрости
 tugevasti сильно
 tuha/t, -nde, -ndet тысяча
 tuimastusvahend, -i,
     -it обезболивающее
     средство
 tundma, tunda, tunnen чувст-
     вовать; знать
 tõmbama, tõmmata,
     tõmban тянуть
 tütar, tütre, tütarit дочь
 valu, -, - боль
 valus больно
 valutama болеть
 varras, varda, varrast спица
 vastu (gen.) против; от
 vastu võtma, ~ võtta,
     võtan ~ принимать
 välja tõmbama, ~ tõmmata
     tõmban ~ выдергивать
 väljatõmbamine, -se
     -set выдергивание
 ära parandama вылечить
 ülehõõne послезавтра
 üle minema, ~ minna,
     läheb ~ проходить

HARJUTUSED

Harjutus 1

Mul on brünetid vennad. → a) Mul on brünett vend. b) Mul ei ole brünetti venda.

1. Täna toimuvad saksa keele tunnid. 2. Meie linnas on suured sillad. 3. Teie kolhoosis on madalad põllud. 4. Kaupluses on pikad järjekorrad. 5. Tal on haiged hamba. 6. Siin on kõrged sambad. 7. Teil on terved kindad. 8. Sul on pikad vardad. 9. Neil on maiad tütre. 10. Seal töötavad sümpaatsed hambaarstid.

Harjutus 2

jätma → a) jätma - jätta - jätan. b) Ma pean portfelli siia jätma. Kas ma tohin portfelli siia jätta? Ma jätan portfelli siia.

tundma, kandma, lendama, kordama, andma, tõmbama, ootama, kartma, vastu võtma, vestlema, võimlema.

Harjutus 3

Ta avab (keskmine aken). → a) Ta avab keskmise akna (mille?). b) Ta avab keskmised aknad (mis?). c) Ta ei ava keskmist akent (mida?).

1. Sa tellid (väike kook). 2. See kunstnik joonistab (huvitav maastik). 3. Ma kutsun oma (näljane vend) sööma. 4. Ettekandja toob (suur tordilõik). 5. Õpilased viivad (mõni raamat) raamatukogusse. 6. Me jätame oma (pikk refereat) koju. 7. Hambaarst tõmbab (haige hammas) välja. 8. Professor palub (see üliõpilane) enda juurde. 9. Te võite võtta (vana kaart). 10. Sa kleebid (see ümbrik) kinni.

Harjutus 4

36 = kolmkümmend kuus

79, 91, 111, 125, 203, 333, 418, 642, 754, 876, 986,
1972, 4095, 10504, 25139.

Harjutus 5

100 неделя → sada nädalat.

235 слов, 753 книги, 1 250 762 человека, 365 дней, 371 человек, 105 неделя, 202 дня, 3250 карандашей, 100 ламп, 100 ручек, 1 000 000 автомобилей, 1598 рабочих.

Harjutus 6

Mida tellivad Anu ja Reet? (tahtma, see pirukas). → Anu ja Reet tahavad tellida soo-
ja pirukat.

1. Kes maksab sinu eest? (võima, minu kaaslane). 2. Kuhu noormehed lähevad? (soovima, kodu). 3. Mida ma kirjutan? (pidama, esimene harjutus). 4. Kus te esinete? (hakkama, võõrkeelte ring). 5. Millal me vaatame televiisorit? (armastama, laupäev). 6. Kuidas ta mängib klaverit? (oskama, hästi). 7. Kas sa tuled õhtul? (tohtima, minu juurde). 8. Kus me õpime? (tahtma, raamatukogu). 9. Kelle kutsub arst? (paluma, järgmine patsient). 10. Millal sa magad? (jääma, õhtu, kell 11).

Harjutus 7

Kellel oli eile hambavalu? /его подруга/ →

a) Tema sõbrataril oli eile hambavalu.

b) Millal tema sõbrataril oli hambavalu?

1. Kellel on kolm tütar? /эта симпатичная женщина/
2. Millel on kõrged aknad? /зал/

3. Kellel oli alati vähe aega? /хороший спортсмен/
4. Kellel lõpeb praktikum kell neli? /мой брат/
5. Millel on kaks ratast? /велосипед/
6. Kellel on pikad blondid juuksed? /маленькая девочка/
7. Kellel on sageli piip suus? /наш дедушка/
8. Millel on valged sambad? /это здание/

Harjutus 8

kehv põld → a) kehv põld – hea põld, b) kehvad põllud – head põllud. c) Missugused on selle kolhoosi põllud? d) Selle kolhoosi põllud on head.

soe kin-las, hele kardin, raske lukk, haige hammas, madal sammas, blond noormees, uus sild, kõhn registraator, suur järjekord, noor patsient.

Harjutus 9

Переведите на эстонский язык следующие предложения:

a/ 1. Мы уже два года являемся членами этого кружка. 2. Надо сдать все книги в библиотеку. 3. Урок немецкого языка начинается в 12 часов. 4. Сколько человек в вашей квартире? 5. Ты каждое утро торопишься в магазин? 6. В субботу мы пойдем в кино или театр. 7. Вечером наша семья слушает радио или смотрит телевизор. 8. В котором часу вы приходите домой? 9. Я обычно прихожу домой в 7 часов вечера. 10. Вы спешите на завод?

b/ 1. В коридоре поликлиники сидят больные. 2. Сколько дней твой сын был в больнице? 3. На что она жалуется? 4. Что у тебя болит? 5. Зубной врач принимает четыре раза в неделю. 6. У меня болят зубы. 7. Его мать очень больна. 8. Кто лечит вашу дочь? 9. Вчера у него была повышенная температура. 10. Он должен позвать врача?

в/ I. Здесь /есть/ двадцать тетрадей и шестнадцать книг. 2. В этом зале сидит только семь человек. 3. Сколько окон в коридоре /у коридора/? 4. В коридоре два узких окна. 5. Сколько у тебя денег? 6. У меня сейчас двести двадцать два рубля. 7. В нашем доме живут сорок три человека. 8. На этой улице четыре высоких здания. 9. В маленьком городе только пять магазинов. 10. В этом доме сто двадцать квартир. 11. В неделе семь дней. 12. Она пьет чай несколько раз в день.

GRAMMATIKA

Astmevaheldus (III)

Чередование ступе-
ней/III/

Kadu

Исчезновение

N o o m e n

И м я

(1) tuba-tüüp

Nom. Tugev aste	Gen. Nõrk aste	Part. Tugev aste	Vaheldus	
			Konsonant	Vokaal
tuba	toa	tuba	b : Ø	u - o
uba	oa	uba		
rida	rea	rida	d : Ø	i - e
aed	aia	aeda		e - i
viga	vea	viga	g : Ø	
lugu	loo	lugu		u - o
nuga	noa	nuga		
kägu	käo	kägu		
süsi	söe	sütt	s : Ø	ü - ö
käsi	käe	kätt		i - e
vesi	vee	vett		
uus	uue	uut		Ø - e
viis	viie	vilt		

Nom. Tugev aste	Gen. Nõrk aste	Part. Tugev aste	Vaheldus
laud	laua	lauda	d : Ø
leib	leiva	leiba	b : v
sada	saja	sada	d : j
poeg	poja	poega	g : j

tugev ~ nõrk aste

Minul on väike tuba.

Minu toas ei ole televiisori.

Töös on kolm viga.

Need kõik on väikesed vead.

Me vaatame uut raamatut.

Tõnu saab uue raamatu.

Palun kaks leiba.

Kas sul on võileivad kaasas?

Ena ootab poega.

Tema poja eriala on majandusteadus.

Meil on vaja teravat nuga.

Kõik noad on nürid.

V e r b

Г л а г о л

(2) kaduma-tüüp

ma-inf. Tugev aste	da-inf. Tugev aste	Olevik Nõrk aste	Vaheldus	
			Konsonant	Vokaal
kaduma	kaduda	kaon	d : Ø	u - o
pidama	pidada	pean	d : Ø	i - e
lugema	lugeda	loen	g : Ø	u - o
sulgema	sulgeda	sulen		
nägema	<u>näha</u>	näen	g ~ h : Ø	
tegema	<u>teha</u>	teen		
sadama	sadada	sajab	d : j	

tugev ~ nõrk aste

Filoloog peab lugema kirjan-
dust.

Palun sulgeda aken.

Näha ei ole midagi.

Hakkab sadama vihma.

Peeter loeb sada lehekülge
päevas.

Noormees suleb akna.

— Liidia ei näe viga.

Juba sajab vihma.

Käskiv kõneviis

Olevik

J a a t a v a d
v o r m i d

2. pööre ainsuses ja
mitmuses

Повелительное накло-
нение

Настоящее время

У т в е р д и т е л ь -
н н е ф о р м ы

2-ое лицо единственного
и множественного числа

ava/n → sina ava!

ava/da → teie ava/ge!

kirjuta/n kirjuta!

jutusta/n jutusta!

tule/n tule!

lähe/n mine!

istu/n istu!

kirjuta/da kirjutage!

jutusta/da jutustage!

tul/la tulge!

min/na minge!

istu/da istuge!

sule/n → sule!

sulge/da → sulge/ge!

loe/n loe!

tõlgi/n tõlgi!

luge/da luge/ge!

tõlki/da tõlki/ge!

tee/n tee!
näe/n näe!

teh/a teh/ke!
näb/a näh/ke!

vaata/n → vaata!

vaada/ta → vaadake!

oota/n oota!

ooda/ta oodake!

Е и т а в а д
в о р м и д

О т р и п а т е л ь-
н ы е ф о р м ы

2. pööre ainsuses ja
mitmuses

2-ое лицо единственного
и множественного числа

sina {
ära {
ava!
sule!
vaata!

tele {
är/ge {
ava/ge!
sulge/ge!
vaada/ke!

Käskiva kõneviisi jaatav
vorm + nominatiiv ~ par-
titiiv

Käskiva kõneviisi eitav
vorm + partitiiv

Palun ava aken!

Sulgege uks!

Tule siia, istu ja oota mind!

Lugege õpikut!

Vaadake seda filmi!

Tooge, palun, vett!

Ära ava akent!

Ärge sulgege ust!

Ärge oodake mind!

Ärge lugege romaani!

Ärge vaadake seda filmi!

Ärge tooge vett!

see, selle, seda

Palun anna mulle see raamat!
Palun andke mulle see raamat!
Ma võtan selle raamatu.
Ma ei võta seda raamatut.
Ara anna seda raamatut!
Ärge andke seda raamatut!

aitama keda?

Mina aitan oma venda.
Vend aitab mind ka.
Kas sa aitad oma sõpra?
Jah, ma aitan teda.

ise

Mina <u>ise</u> lähen.	Meie räägime <u>ise</u> .
Sina <u>ise</u> ütled.	Teie loete <u>ise</u> .
Tema teeb <u>ise</u> .	Nemad <u>ise</u> tulevad.

G r a m m a t i k a t e r m i n i d

kadu исчезновение

käskiv kõneviis повелительное наклонение

pööre лицо /грамматическое/

V ä l j e n d i d

Palun vabandust, et ma hilinesin! Извините, пожалуйста,
что я опоздал!

Palun avage õpikud! Пожалуйста, откройте учебники!

Palun sulgege õpikud! Пожалуйста, закройте учебники!
 Palun tulge tahvli juurde! Пожалуйста, идите к доске!
 Sajab vihma. Дождь идет.
 Sajab lund. Снег идет.
 Hakkab sadama vihma. Дождь пойдет.
 Hakkab sadama lund. Снег пойдет.
 Kuidas käsi käib? Как поживаешь ~ поживаете?
 - Hästi. Хорошо.
 - Keskmiselt. Посредственно, средне.
 - Halvasti. Плохо.

Mina õpin

TARTU RIIKLIKU ÜLIKOOLI
Ajaloo-Keeleteaduskonna
 vene filoloogia osakonnas

Arstiteaduskonna
 raviosakonnas
 spordimeditsiini osakonnas

Bioloogia-Geograafiateadus-
konnas
Füüsika-Keemiateaduskonnas

Kehakultuuriteaduskonnas
Majandusteaduskonna
 rahanduse ja krediidi osa-
 konnas
 majandusküberneetika osakon-
 nas
Matemaatikateaduskonnas
 teoreetilise matemaatika osa-
 konnas
 rakendusmatemaatika osakon-
 nas
 Õigusteaduskonnas

Я учусь

на отделении русской фило-
 логии историко-филологичес-
кого факультета

на лечебном отделении
 на отделении спортивной ме-
 дицины медицинского факуль-
та

на биолого-географическом
факультете

на физико-химическом факуль-
тете

на физкультурном факультете
 на отделении финансов и
 кредита

на отделении экономической
 кибернетики экономического
факультета

на отделении теоретической
 математики

на отделении прикладной ма-
 тематики математического
факультета

на юридическом факультете
 ТАРТУСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО
 УНИВЕРСИТЕТА

LUGEMISPALA

Eesti keele loeng

Auditooriumis 107 on täna Arstiteaduskonna raviosakonna kümnes rühm. Neil tuleb eesti keele loeng. See algab kell üheksa. Kohe tuleb ka dotsent Raud. Ta on keskealine mees, pikka kasvu ja veidi vimmas.

Üliõpilased tõusevad püsti.

Dotsent Raud ütleb: "Tere hommikust, palun istuge!"

Siis ta küsib: "Kas kõik on kohal?"

Auditoorium vastab: "Ei ole."

"Kes puudub?"

"Täna puuduvad Tatjana Volkova ja Aram Akopjan," vastab rühmavanem Maria Bareva, "Aram Akopjan on haige, aga ..."

Uks avaneb ja sisse astub Tatjana Volkova. Kõik vaatavad teda. Tal on piinlik, sest dotsent Raud on ise väga täpne.

Tatjana ütleb vaikselt: "Palun vabandage, et ma hilinesin."

Siis algab töö.

Dotsent Raud sõnab: "Palun avage õpikud! Leheküljel 89 on lugemispala "Oma kivi". See on üks jutt Ilmar Sikemäe kogust "Sada lugu". Aleksei Žukov, palun, lugege seda!"

Aleksei loeb. Tal ei ole hea hääldamine. Ta teeb kuus viga.

Siis ütleb dotsent Raud: "Niina Lapina, palun tõlkige!"

Niina tõlgib kõik sõnad õigesti.

"Palun sulgege õpikud," ütleb nüüd õpetaja. "Sergei Petrov, palun jutustage!"

Sergei ei oska hästi jutustada, aga õpetaja aitab teda.

"Nüüd kontrollime harjutust," sõnab dotsent Raud. "Katalin Fodo, palun tulge tahvli juurde ja kirjutage harjutus tahvlile!"

"Seal on üks viga, kes märkab?" küsib õpetaja. "Viga on teises reas. Missuguses sõnas, seltsimees Plotnikova?"

Liidia ütleb: "Vabandage, ma ei näe nii kaugele, mul on täna prillid kodus."

"Viktor Krasnov, kas teie näete?" küsib dotsent Raud.

"Sõnas õpib on üks p," ütleb Viktor.

Kell kümme loeng lõpeb.

"Ülehomme kirjutame kontrolltöö," ütleb dotsent Raud.

"Nägemiseni!"

Üliõpilased ohkavad.

K ü s i m u s e d

1. Missugune rühm on auditooriumis number sada seitse?
2. Kes on nende eesti keele õpetaja?
3. Missugune on dotsent Raud?
4. Mida dotsent Raud ütleb loengu alguses?
5. Kes puuduvad?
6. Mida üliõpilased loevad?
7. Kes on selle lugemispala autor?
8. Mida teevad üliõpilased siis?
9. Miks Liidia ei näe viga?
10. Millal üliõpilased kirjutavad kontrolltöö?

S õ n a d

aed, aia, aeda	сад; огород	hilinema	опаздывать
aitama, aidata,		hilinesin	/прош. вр./
aitan (part.rekts.)	помогать	hind, hinna, hinda	цена
algama, alata, algab	начи-	ise	сам
	наться	kadu/ma, -da,	каон исчезать
algus, -e, -t	начало	kaugele	далеко
autor, -i, -it	автор	keskesli/ne, -se, -st	сред-
avanema	открываться		них лет
hääldami/ne, -se, -st	произ-	keskmiselt	средне, посред-
	ношение		ственно

kivi, -, - камень
 kodus дома
 kogu, -, - сборник
 kogust из сборника
 kohal на месте
 kohe тотчас, немедленно
 kontrollima контролировать
 kagu, kao, kagu кукушка
 käsi, käe, kätt рука
 laud, laua, lauda стол
 lehekülg, -külg, -külg стра-
 нипа
 leib, leiva, leiba хлеб
 lugu, loo, lugu история
 lumi, lume, lund снег
 lõppe/ma, -da, lõpeб кончатся
 majandusteadus, -e, -t эконо-
 мика
 miski, millegi, midagi что-то
 nuga, noa, nuga нож
 nägema, näha, näen видеть
 nüri, -, - тупой
 ohkama, ohata, ohkan вздыхать
 piin/lik, -liku, -likku не-
 ловкий
 poeg, poja, poega сын
 puuduma отсутствовать
 püsti tõusma, tõusta,
 tõusen ~ вставать

rida, rea, rida ряд
 sadama, -da, sajab идти
 /дождь, снег/
 sest потому что
 sisse astuma, ~ astuda,
 astun ~ входить
 sulge/ma, -da, sulen за-
 крывать
 sõber, sõbra, sõpra друг
 süsi, sõe, sütt уголь
 tahvlile на доске
 tahvli juurde к доске
 tegema, teha, teen делать
 terav, -a, -at острый
 treening, -u, -ut тренировка
 tulema, tulla, tulen идти;
 приходить
 uba, oa, uba боб
 vaikselt тихо
 viga, vea, viga ошибка
 vihm, -a, ~a дождь
 vinnas сутулый
 võileib, -leiva, -leiba бу-
 терброд
 õigesti правильно
 üheteistkümmes одиннадца-
 тый
 ütlema, ütelda, ütlen ска-
 зать

HARJUTUSED

Harjutus 1

See järjekord on pikk. → a) Need järjekorrad on pikad. b) Me ootame pikas järjekorras.

1. See tuba on soe. 2. See rida on keskmine. 3. See aed on väike. 4. See lugu on meeldiv. 5. See käsi on tugev. 6. See leib on vana. 7. See poeg on keskpärane. 8. See maja on uus. 9. See hammas on valus. 10. See kinnas on terve.

Harjutus 2

panema → a) panen - sa pane! sa ära pane!
b) pan/na - te pange! te ärge pange!

olema, jalutama, jääma, kontrollima, otsima, parandama, rääkima, selgitama, töötama, vestlema, ütlema.

Harjutus 3

anna/n, and/a → a) sa anna! sa ära anna!
b) te andke! te ärge andke!

aitan, aidata; hakkan, hakata; hüppan, hüpata; jätan, jätta; maksan, maksta; ruttan, rutata; tunnen, tunda; tõusen, tõusta; vastan, vastata; võtan, võtta.

Harjutus 4

keskmiselt → a) keskmiselt - keskmine.
b) Ants õpib keskmiselt. c) Ants on praegu keskmine õpilane.

hästi, halvasti, tugevasti, täpselt, vabalt, vaikselt.

Harjutus 5

Meil on eriti piinlik. → a) Mul on eriti piinlik. b) Mul ei ole eriti piinlik.

1. Teil on siin vaikne. 2. Neil on täna parem. 3. Meil on kõik hästi. 4. Neil on alati külm. 5. Teil on praegu halb. 6. Meil on seal soe.

Harjutus 6

Nad aitavad kodus oma venda. → a) Sa aita (ära aita) kodus oma venda! b) Te aidake (ärge aidake) kodus oma venda!

1. Ta jalutab õhtul pargis. 2. Laupäeval me küpsetame pirukat. 3. Nad ootavad mind seal kabinetis. 4. Ma jään homme koju. 5. Te laulate lõbusat laulu. 6. Ta tõuseb hommikul kell seitse. 7. Sa vaatad õhtul televiisorit. 8. Ma täna seda ettekandjat. 9. Nad kasutavad suurt sõnaraamatut. 10. Sa kordad uut õppetundi.

Harjutus 7

terve arst → a) haige patsient. b) Selles koridoris on mitu haiget patsienti.

väike tüdruk, vana õpetaja, väikest kasvu ema, brünett vend, kõhn vanaema, elav noormees, soe päev, tume põrand, palju soola.

Harjutus 8

avan (aken) → a) ava aken! avage aknad!

b) Toas on soe ja Mari avab aknad. c) Ära ava akent! d) Mul on külm, ära ava akent!

sulgema (uks), tooma (see terav nuga), välja tõmbama (hammas), vastu võtma (avaldus), saatma (sõber), kutsuma

(õde), viima (poeg), panema (nüri pliiats), jutustama (mõni lugu), tellima (magus tordilõik).

Harjutus 9

kus, nemad, kell, homme, eesti, tulema, loeng?

→ Kus neil tuleb homme eesti keele loeng?

Eesti keele loeng tuleb auditooriumis 127.

1. missugust, jutustama, Sergei, ei, lugemispala, oskama? 2. millal, õpetaja, Raud, nemad, keel, tulema, dotsent, eesti? 3. kellel, füüsika, peahoone, praktikum, olema, ülehomme? 4. kuidas, ka, vastama, õpilane, see, alati, seminar? 5. kes, täpne, ja, ei, eriti, olema, sageli, hiline-ma? 6. missugune, valutama, Virve, tugevasti, väga, ham-mas, 7. mida, saama, ei, jälgima, ta, hästi? 8. kus, vastu võtma, meeldiv, see, hambaarst, sina? 9. kelle, tahtma, juurde, täna, minema, Virve, juba? 10. miks, ravimine, ole-ma, hammas, valus, ei?

Harjutus 10

Переведите на эстонский язык следующие пред-
ложения:

a/ I. Преподаватель хочет объяснить еще несколько слов.
2. Сколько в вашем университете факультетов? 3. Какие спе-
циальности имеются на вашем факультете? 4. Когда ваши сы-
новья приходят домой? 5. Она не любит повторять грамматику.
6. У вас нет острого ножика? 7. Вы не можете помочь мне?
8. Эта лампа дает мало света. 9. Сколько денег в этой сум-
ке? 10. В стакане мало воды. II. Он ест много хлеба.

b/ I. Исправьте ваши ошибки. 2. Возьми свою тетрадь.
3. Возьмите ваши тетради. 4. Принесите еще чашку черного
кофе. 5. Выпей стакан холодного молока. 6. Не зови брата
сюда. 7. Посмотрите! Дождь идет! 8. Не ждите нас! 9. Сядь-

те, пожалуйста, у окна. 10. Не опаздывайте в театр. 11. Возьмите другой словарь. 12. Не вари обед, у тебя мало времени. 13. Помогите нам сегодня. 14. Не ешь этот пирожок. 15. Дай мне ручку. 16. Не торопитесь, там темно.

в/ 1. Антс говорит, что у него еще нет новой квартиры. 2. Дочь говорит, что она еще не хочет спать. 3. Они говорят, что они сами еще не хотят идти домой. 4. Я еще не очень голоден. 5. Возьмите еще хлеба. 6. Я пойду в магазин только вечером. 7. Он сам не может сейчас помочь тебе. 8. Какие еще экзамены ты должен сдавать? 9. В вашей контрольной работе шесть ошибок. 10. Сколько страниц нам нужно прочитать?

GRAMMATIKA

Astmevaheldus (IV)

Черелование ступе-
ней /IY/

Vältevaheldus

Черелование долготы

N o o m e n

И м я

(1) linn-tüüp

Nom. Tugev aste	Gen. Nõrk aste	Part. Tugev aste	Vaheldus	
			Pikk (2.välde)	Ülipikk (3.välde)
linn	linna	linna	nn : nn	
samm	sammu	sammu	mm : mm	
mets	metsa	metsa	ts : ts	
mahl	mahla	mahla	hl : hl	
piim	piima	piima	ii : ii	
kool	kooli	kooli	oo : oo	
noor	noore	noort		
lai	laia	laia	ai : ai	
laul	laulu	laulu	au : au	

(2) sammuma-tüüp

ma-inf.	Olevik	da-inf.	Vaheldus	
Tugev aste	Nõrk aste	Tugev aste	Pikk (2.välde)	Ülipikk (3.välde)
~~sammuma~~	sammun	~~sammuda~~	mm : ~~mm~~	
~~makama~~	maksan	~~makata~~	ks : ~~ks~~	
~~kuulma~~	kuulen	~~kuulda~~	uu : ~~uu~~	
~~naerma~~	naeran	~~naerda~~	ae : ~~ae~~	

tugev ~ nõrk aste

Missugune linn on Emajõe ääres? Mina õpin selles linnas.

Sa jood kaks klaasi mahla. Sa jood mahla ära.

Palun laulge veel üks uus laul! Missugused on selle uue
laulu sõnad?

Me peame maksma kaks rubla. See pudel maksab viisteist
kopikat.

Ma tahan kuulda seda lugu. Ma kuulen hästi.

N o o m e n

И м я

(3) kallis-tüüp

Nom. Nõrk aste	Gen. Tugev aste	Part. Nõrk aste	Vaheldus	
			Ülipikk (3.välde)	Pikk (2.välde)
kallis	kalli	kallist	ll	: ll
kitsas	kitse	kitsast	ts	: ts
võõras	võõra	võõrast	õõ	: õõ
aine	aine	ainet	ai	: ai

V e r b

(4) kallama-tüüp

ma-inf. Tugev aste	Olevik Tugev aste	da-inf. Nõrk aste	Vaheldus	
			Ülipikk (3.välde)	Pikk (2.välde)
<u>kallama</u>	<u>kallan</u>	kallata	ll	: ll
<u>korjama</u>	<u>korjan</u>	korjata	rj	: rj
<u>kuulama</u>	<u>kuulan</u>	kuulata	uu	: uu
<u>aitama</u>	<u>aitan</u>	aidata	ai	: ai

tugev ~ nõrk aste

Kui kallid on televiisorid? Meie ei osta kallist raadiot.
 Kes on need võõrad inimesed? Kes on see võõras inimene?
 Lubage, ma kallan kohvi! Kas ma tohin teed kallata?
 Me kuulame raadiot. Peeter tahab kuulata džäss-
 muusikat.

P r e p o s i t s i o o n i d   p a r t i t i i v i g a

enne	} tööd	перед работой, до работы
pärast		после работы

Loengud toimuvad enne lõunat.
Enne kontrolltööd peab õppima.
Enne võistlust tuleb minna arsti juurde.
 Isa ei tule koju enne õhtut.
Pärast tööd on vaba aeg.
Pärast lõunasööki peab jalutama.
 Kas sa puhkad pärast võistlust?
Pärast pidu saadab Peeter Mari koju.

o s t a d , o s t a ! e i o s t a

Sina ostad ühe pudeli piima.

Objekt
genitiivis

Sina võta ühe pätsi leiba.

Osta üks pudel piima!

Objekt
nominatiivis

Võta üks päts leiba!

Kas sa ei osta üht pudelit piima?

Kas sa ei võta üht pätsi leiba?

Sina ostad kaks pudelit piima.

Sina võta kaks pätsi leiba.

Objekt
partitiivis

Osta kaks pudelit piima!

Võta kaks pätsi leiba!

Kas sa ei osta kaht pudelit piima?

Kas sa ei võta kaht pätsi leiba?

kuidas? - täpselt

Kas sinu kell käib täpselt?

Mati räägib vene keelt vabalt.

Mari õpib vaevaliselt.

Nad laulavad vaikselt.

Me armastame aeglaselt jalutada.

G r a m m a t i k a t e r m i n i d

objekt ~ sihitis дополнение

prepositsioon предлог

~ sessõna

pikk (häälik) долгий /звук/

välde долгота

ülipikk (häälik) сверхдолгий /звук/

Väljendid

Mida te soovite? Что вы желаете? Что вам угодно?

Olge lahke! Пожалуйста! Будьте любезны!

Palun andke mulle ... Пожалуйста, дайте мне ...

Palun lubage mulle ... Пожалуйста, дайте мне ...

Mis see maksab? Сколько это стоит?

Kui palju ma võlgnen? Сколько с меня?

Nad tahavad ise lõunat teha. Они хотят сами приготовить
обед.

Me kavatsame homme suppi keeta. Мы собираемся завтра сва-
рить суп.

Raha on otsaa. Деньги кончились.

Esimene kursuse õppeained on:

Предметы на первом курсе:

Nõukogude Liidu Kommunistliku

История Коммунистической

Partei ajalugu

Партии Советского Союза

eesti keel

эстонский язык

inglise keel

английский язык

saksa keel

немецкий язык

prantsuse keel

французский язык

kehakultuur

физкультура

Missugused õppeained on veel

- Ajaloo-Keeleteaduskonnas?

- Arstiteaduskonnas?

- Majandusteaduskonnas?

- Matemaatikateaduskonnas?

- Füüsika-Keemiateaduskonnas?

- Õigusteaduskonnas?

LUGEMISPALA

Toiduasinate kaupluses

Pärast viimast loengut lähevad Reet ja Mari toiduaine-
te kauplusesse. Kodus on neil kõik toidudained lõpukorral
ja homme tahavad nad ise lõunat teha.

Üks suur toiduasainete kauplus on südalinnas. Esimene on piimaosakond. Seal on järjekord väike, noored müüjad töötavad kiiresti.

"Palun üks pudel piima ja kakssada grammi kohupiima," ütleb Mari.

"Mida te veel soovite?"

"Palun veel kaks pakki juustu ja üks pakk võid," sõnab Reet.

"Kui palju see kõik kokku maksab?" küsib Mari.

"Palun 1 rubla ja 58 kopikat," vastab müüja.

Järgmine on liha- ja kalaosakond. Seal on pikk järjekord. Müügil on sealiha, loomaliha, lambaliha ja vasikaliha.

"Mida osta?"

"Palun pool kilo loomaliha."

"Kas see on kõik?"

"Palun veel üks karp sealihakonservi," ütleb Reet.

"Seda meil praegu ei ole," sõnab müüja.

Nad maksavad liha eest 90 kopikat.

Siis tütarlapsed märkavad, et kaupluses on ka nende kursusekaaslane Mart.

"Tervist, noored daamid, ma näen, et teil on täna suured ostud. Mis pidu teil tuleb?"

"Pidu ei tule, me kavatsame homme suppi keeta."

"Keda te külla kutsute?"

"Me veel vaatame, keda me kutsume," naeratab Reet. Siis nad lähevad edasi.

Viimane osakond on juurviljaosakond.

Mari küsib jälle: "Palun, kas teil on rohelist sibulat?"

"On küll, olge lahke, kui palju te soovite?"

"Palun lubage mulle 50 grammi ja kaks kilo kapsast ka."

"Kas need õunad on magusad või hapud?" küsib Reet.

"Need on hapud," vastab müüja.

"Palun siis üks kilo!"

"Kui palju ma võlgnen?" küsib Mari.

"68 kopikat," sõnab müüja.

Rohkem nad ei osta midagi, sest raha on otsas.

K ü s i m u s e d

1. Kuhu lähevad Reet ja Mari pärast viimast loengut?
2. Miks nad lähevad toiduainete kauplusesse?
3. Mis on müügil piimaosakonnas?
4. Mida tütarlapsed ostavad liha- ja kalaosakonnas?
5. Mis seal veel müügil on?
6. Kui palju maksab üks kilo loomaliha?
7. Keda Reet ja Mari märkavad?
8. Mida Mart ütleb?
9. Mida tütarlapsed ostavad juurviljaosakonnas?
10. Kui palju maksab kõik kokku?

S õ n a d

aeglaselt медленно

aine, -, -t вещество

daam, -i, -i дама

džässmuusika, -, -t джаз
/музыка/

edasi minema, ~ minna

lähem~ идти дальше

eest (postpos.gen.) за

Emajõgi, -jõe, -jõe Эмайги

enna (prep.part.) перед, до

gramm, -i, -i грамм

hapu, -, -t кислый

juur/vili, -vilja, -vilja

овощи

juust, -u, -u сыр

järgmi/ne, -se, -at следую-
щий

kaheteistkümnne/s, -nda,

-ndat двенадцатый

kala, -, - ryba

kalla/ma, -ta, -n лить

kallis, kallid, kallist до-
рогой

kapsas, kapsa, kapsast ка-
пуста

karp, karbi, karpi коробка

konservekarip консервная
банка

kavatsema намереваться,
замышлять, здесь:
собираться

keet/ma, -a, keedan варить

kehakultuur, -i, -i физ-
культура

kiiresti быстро
 kohupiim,-piima,-piima творог
 kokku всего, итого
 konserv,-i,-i консерв
 korja/ma,-ta,-n собирать
 kuul/ma,-da,-en слышать
 külla в гости
 lahke,-,-t приветливый,
 любезный

lambaliha,-,- баранина
 liha,-,- мясо
 loomaliha,-,- говядина
 lubama позволять, разрешать
 lõpukorral olema быть на

исходе, кончаться

lõuna,-,-t полдень;обед
 lõunat tegema готовить обед
 mahl,-a,-a сок
 mets,-a,-a лес
 müügil olema быть в продаже
 naeratama улыбаться
 naerma,-da,naeran смеяться
 on otsas кончилось
 osakond,-konna,-konda отдел
 ost,-u,-u покупка
 ost/ma,-a,-an покупать
 otsa saama,~saada,

saan~ кончаться

pakk,paki,pakki пачка
 pidu,peo,pidu праздник
 puhkama,puhata,puhkan отды-
 хать

pärast (prep.part.)после
 päts,-i,-i буханка
 rubla,-,-t рубль
 samm,-u,-u шаг
 sammuma,-da,-n шагать
 sealiha,-,- свинина
 sibul,-a,-at лук
 spordisaade,-saate,-saadet
 спортивная передача
 supp,supi,suppi суп
 toiduaine,-,-t пищевой продукт
 toiduinete (pl.gen.)
 vasikaliha телятина
 viima/ne,-se,-st последний
 või, või, võid сливочное
 масло
 võistlus,-e,-t соревнова-
 ние, конкурс
 võlgnema быть в долгу
 võõras,võõra,võõrast чужой
 õppeaine,-,-t учебный
 предмет
 õun,-a,-a яблоко
 ära jooma, ~ juua,
 joon ~ выпить
 ääres (postpos.gen.) у

HARJUTUSED

Harjutus 1

mõni suur linn → a) mõned suured
linnad, b) mitu suurt linna.

1. mõni pikk samm, 2. mõni uus laul, 3. mõni tark arst,
4. mõni kõhn patsient, 5. mõni soe päev, 6. mõni halb õun,
7. mõni kallis ost, 8. mõni võõras pakk, 9. mõni kitsas
kapp, 10. mõni puhas kott, 11. mõni maias sõber, 12. mõni
rikas vend.

Harjutus 2

Lapsed ei ... suur aed (kus?). → a) Lapsed
ei mängi suures aias. b) Lapsed pea-
vad mängima suures aias. c) Lapsed tahavad
mängida suures aias.

1. Minu kaaslane ... see ost (mille?) eest. 2. Kas sa
... see jutt (mida?). 3. Sõbrad ei ... uus laul (mida?).
4. Kas te ... kõik puhas paber (mis?) kokku? 5. Täna õhtul
ma ei ... kerge muusika (mida?). 6. Sportlased ... esimene
rida (kus?). 7. See noormees ei ... oma noor kaaslane
(keda?). 8. Õde ... mulle külm piim (mida?).

kallama, sammuma, mängima, kuulma, maksma, aitama, laul-
ma, korjama, kuulama.

Harjutus 3

ravi → a) ravi - ravima. b) Hambaravi kabi-
net asub kesklinnas. c) Kes ravib sinu
haiget hammast?

algus, ots, sõna, küsimus, jutt, küllakutse, hüpe, võim-
lemine, töö, valu, laul, tõlge, vastus.

Harjutus 4

Kas sa lähed (kauplus) enne (lõuna)? → a) Kas sa lähed kauplusesse enne lõunat? b) Ei, ma lähen kauplusesse pärast lõunat.

1. Kas te tulete (klubi) enne (praktikum)? 2. Kas me istume (kohvik) pärast (koosolek)? 3. Kas ta oli (duširuum) enne (võimlemine)? 4. Kas nad lähevad (kino) enne (loeng)? 5. Kas sa ruttad (võimla) pärast (võistlus)? 6. Kas me jalutame (linn) pärast (spordisaade)? 7. Kas te tahate minna (ühiselamu) enne (tund)? 8. Kas sa käid (kodu) pärast (eksam)?

Harjutus 5

Sa tahad ... veel /суп/ → a) Sa tahad keeta veel suppi. b) Mida sa tahad veel keeta?

1. Meil on tarvis ... /овощи и баранина/.
2. Müüja ... mulle /сыр, творог и молоко/.
3. Reet tahab ... /говядина и капуста/.
4. Te peate ... toiduainete kauplusesse /хлеб и сахар/ ostma.
5. Mari ei kavatsen täna /лук и телятина/ ...
6. Pühapäeval võivad nad ise /обед/ ...
7. Tädi oskab ... /хороший пирог/.
8. Perenaine läheb kiiresti /кофе/ ...

Harjutus 6

Osta (üks, pudel, piim)! → a) Osta üks pudel (mis?) piima! b) Sa ostad ühe pudeli (mille?) piima. c) Sa ei osta üht pudelit (mida?) piima.

1. Võta (üks, karp, lihakonserv)! 2. Too (üks, pakk,

või)! 3. Tellu (üks, tass, tee)! 4. Joo (üks, klaas, mahl)!
5. Keeda (üks, liiter, vesi)! 6. Söö (üks, lõik, tort)!
7. Osta (üks, kilo, suhkur)! 8. Küsi (üks, päts, leib)!

Harjutus 7

Osta (kuus, pudel, piim)! → a) Ostke kuus pudelit piima! b) Te ostate kuus pudelit piima. c) Ärge ostke kuut pudelit piima!

1. Võta (seitse, karp, lihakonserv)! 2. Too (neli, pakk, või)! 3. Tellu (üheksa, tass, tee)! 4. Joo (kaks, klaas, mahl)! 5. Keeda (kümme, liiter, vesi)! 6. Söö (viis, lõik, tort)! 7. Osta (kaheksa, kilo, suhkur)! 8. Küsi (kolm, päts, leib)!

Harjutus 8

Kui palju maksab ... ? → Kui palju maksab üks pakk juustu?

1. Kas te soovite ...? 2. Palun andke mulle ... 3. Kui palju maksavad ... kokku? 4. Lihaosakonnas on müügil ... 5. Palun lubage mulle ... 6. Olge lahke, siin on ... 7. Meil ei ole praegu ... 8. Ma kavatsen parajasti ... 9. Reet kal- lab mulle ... 10. Tütarlapsed maksavad juurvilja eest ...

Harjutus 9

Переведите на эстонский язык следующие пред- ложения:

a/ 1. После лекции все свободны. 2. Студенты не ходят в клуб. 3. Твои родители отдыхают после обеда? 4. Ты не можешь помочь ему. 5. Вы не хотите пойти в кафе? 6. Он ест холодную говядину. 7. Мне нужно приготовить обед. 8. Вы обе-

даете в 3 часа или в 5 часов? 9. Они не едят рыбы. 10. Дайте ему, пожалуйста, две чашки чаю.

б/ I. Сколько стаканов чаю ты выпиваешь вечером? 2. Вечером я обычно выпиваю стакан чаю или соку. 3. Дайте мне, пожалуйста, чашку черного кофе! 4. Он не любит холодный чай. 5. Дети должны выпить утром чашку молока. 6. Сколько стоит килограмм свинины? 7. Сколько я должен платить? 8. Мы собираемся еще сварить кофе. 9. Когда ты собираешься готовить обед? 10. Сколько стоит зеленый лук? 11. Позвольте мне взять три бутерброда. 12. Позвольте мне приготовить чай.

в/ I. Тебе нужны деньги? 2. Ему нужна эта книга. 3. Нам нужно торопиться. 4. Ей очень нужен черный карандаш. 5. Мне это очень нужно? 6. Им нужно еще написать два упражнения. 7. Мне холодно, и я хочу спать. 8. Вы можете уйти. 9. Можно мне взять эту книгу? 10. Ты можешь пойти в театр.

GRAMMATIKA

Illatiiv

k e l l e s s e ?
m i l l e s s e ?
k u h u ?

Illatiivi lõpp

-sse

Иллатив

в к о г о ?
в о ч т о ?
к у д а ?

Окончание иллатива

(1) illatiiv = genitiiv + sse

Nominatiiv	Genitiiv	Illatiiv
vana	vana	vana/sse
aula	aula	aula/sse
aasta	aasta	aasta/sse
nädal	nädala	nädala/sse
ak <u>en</u>	ak <u>na</u>	ak <u>na</u> sse
-----		
kauplus	kaupluse	kaupluse/sse
peahoone	peahoone	peahoone/sse
valge	valge	valge/sse
tee	tee	tee/sse
-----		
paber	paberi	paberi/sse
teat <u>er</u>	teat <u>ri</u>	teat <u>ri</u> sse
-----		
vabrik	vabriku	vabriku/sse
ühisalamu	ühisalamu	ühisalamu/sse
kohvik	kohviku	kohviku/sse
-----		
keemik	keemiku	keemiku/sse
puu	puu	puu/sse
või	või	või/sse

(2) lühike vorm ~ genitiiv + see

Nominatiiv	Genitiiv	Illatiiv -see	Partitiiv	Illatiiv lühike vorm
kapp	kapi	(kapi/see)	kappi	kappi
kott	koti	(koti/see)	kotti	kotti
kõik	kõigi	(kõigi/see)	kõiki	kõiki
kool	kooli	(kooli/see)	kooli	kooli
park	pargi	(pargi/see)	parki	parki
koridor	koridori	(koridori/see)	koridori	koridori
sed	sia	(sia/see)	seda	seda
poeg	poja	(poja/see)	poega	poega
leib	leiva	(leiva/see)	leiba	(leiba)
linn	linna	(linna/see)	linna	linna
met	met	(met/see)	met	met
piim	piima	(piima/see)	piima	(piima)
-----				
jõgi	jõe	(jõe/see)	jõge	jõkke
nägi	näe	(näe/see)	näge	näkke
nägu	näo	(näo/see)	nägu	näkk
rida	rea	(rea/see)	rida	ritta
tuba	toa	(toa/see)	tuba	tuppa
raamatukogu	raamatukogu	raamatukogu/see	raamatukogu	raamatukokku
kino	kino	(kino/see)	kino	kinno
maja	maja	(maja/see)	maja	majja
meri	mere	(mere/see)	merd	merre
tuli	tule	(tule/see)	tuld	tulle
vesi	vee	(vee/see)	vett	vette
käsi	käe	(käe/see)	kätt	kätte
-----				
noor	noore	(noore/see)	noort	noor/de
uus	uue	(uue/see)	uut	uu/de
suur	suure	(suure/see)	suurt	suur/de
keel	keele	(keele/see)	keelt	keel/de
meel	meele	(meele/see)	meelt	meel/de
-----				
suu	suu	(suu/see)	suud	su/hu
pea	pea	(pea/see)	pead	pä/he

Illatiivi peamised
tarvitamisjuhud

Основные случаи упо-
требления иллатива

1. Suund sisekohta

I. Направление внутрь

läheb teatrisse   идет в театр

Aavo läheb homme õhtul teatrisse.

Mart astub ehitusmalevasse.

Kas te lähete parki jalutama?

Priit sõidab täna praktikale Paidesse, aga Riina sõidab
Tallinna.

Kas te panete kohvisse suhkrut?

Palun tulge tuppa!

Istuge kolmandasse ritta!

Millal te lähete uude majja?

Kirjandusringi liikmed tõlgivad selle luuletuse eesti
keelde.

2. Suhe

2. Отношение

suhtub <u>töösse</u> tõsiselt	относится серьезно к труду
puutub <u>minusse</u>	касается меня

Jüri suhtub töösse väga tõsiselt.

Kahjuks ei suhtu naabrid nendesse hästi.

Minusse see asi õnneks ei puutu.

Mis puutub ilukirjandusse, siis seda tunneb Reet hästi.

Postpositsioonid
genitiiviga

Послелоги с
ГЕНИТИВОМ

k u h u ?

maa sisse	В ЗЕМЛЮ
peahoone juurde	К ГЛАВНОМУ ЗДАНИЮ
mere äärde	К МОРЮ

Me ehitame basseini maa sisse.

Perenaine paneb supi sisse soola.

Kas te tulete ülikooli peahoone juurde?

Me tuleme värava juurde.

Suvel tahavad nad kõik sõita mere äärde.

Allatiiv

Аллатив

k e l l e l e ?

кому? чему?

m i l l e l e ?

на кого? на

k u h u ?

что? куда?

Allatiivi lõpp

-le

Окончание аллатива

Allatiiv = genitiiv + le

Nominatiiv	Genitiiv	Allatiiv
kodumaa	kodumaa	kodumaa/le
õpetaja	õpetaja	õpetaja/le
tuba	toa	toa/le
turg	turu	turu/le
naine	naise	naise/le
keel	keele	keele/le
suur	suure	suure/le
lennuk	lennuki	lennuki/le
sekretär	sekretäri	sekretäri/le
raamatukogu	raamatukogu	raamatukogu/le
kunstnik	kunstniku	kunstniku/le

Allatiivi peanised
tarvitanisjuhud

1. Suund väliskohta

Основные случаи упо-
требления аллатива

1. Направление в наруж-
ную сферу

läheb tööle

идет на работу

Millal ta läheb tööle?

Hommikul vara läheb ema turule.

Kas te lähete demonstratsioonile?

Majandusteadlased lähevad homme eksamil.

Sportlased saavad kodumaale ülehomm.

Palun pane toit lauale!

Laev sõidab merele peale lõunat.

Buss sõidab Otepääle kell kaheksa hommikul.

2. Suund saajale

2. Направление к ад-
ресату

saadab üle kirja

посылает сестре письмо

Marju saadab Kohtla-Järvele üle kirja.

Kas te annate homme oma kursusetöö dotsent Rebasele lugeda?

Sulle tuleb kutse täna.

Need roosid on sinule.

Töölised panevad sellele majale uue katuse.

Postpositaaloonid genitiiviga

k u h u ?

laua	{	peale	на	}	стол
		alla	под		

Palun pange raamatud laua peale!

Garaaži me ehitame maa peale, aga keldri maa alla.

Keegi peab minema tee peale valvesse.

Silla alla ei tohi minna.

kellale?

Aavo toob mulle pileti.

Priit toob sulle paberi.

Mart toob talle kutse.

Riina toob meile piletid.

Mari toob teile paberid.

Vaike toob neile kutsed.

Minule toob pileti Aavo.

Sinule toob paberi Priit.

Temale toob kutse Mart.

Meile toob piletid Riina.

Teile toob paberid Mari.

Neile toob kutsed Vaike.

G r a m m a t i k a t e r m i n i d

allatiiv   аллатив

~alaleütlev

illatiiv   иллатив

~sisseütlev

lühike vorm   краткая форма

saaja   адресат, получатель

sisekoht   внутренняя сфера

suhe   отношение

suund   направление

väliskoht   наружная сфера

V ä l j e n d i d

Töölised lähevad vabrikusse. Рабочие идут на фабрику.

Reisijad lähevad jaama. Пассажиры идут на станцию.

Laev läheb merele. Судно уходит в море.

Õppige see luuletus pähe! Выучите это стихотворение наизусть!

Pane toit lauale! Накрой на стол!

Mulle ei jää meelde. Я не могу запомнить.

Ma panen mütsi pähe. Я надеваю шапку.

Ma panen sall kaela. Я надеваю шарф.

Ma panen kindad kätte. Я надеваю перчатки.

Ma panen saapad jalga. Я надеваю сапоги.

Ma panen kingad jalga. Я надеваю туфли.

Ma panen sukad jalga. Я надеваю чулки.

Ma panen sokid jalga. Я надеваю носки.

Ma panen püksid jalga. Я надеваю брюки.

Ma panen palitu selga. Я надеваю пальто.

Ma panen pintsaku selga. Я надеваю пиджак.

Ma panen kleidi selga. Я надеваю платье.

LUGEMISPALA

Kes läheb telefonivalvesse?

Mart Siirak on ühiselamu nõukogu liige. Tema ülesanne on organiseerida telefonivalvet. Iga kuu alguses ta koostab valvegraafiku. Kui juhtub, et mõni üliõpilane ei saa minna valvesse, siis peab Mart otsima uue valvuri. Mõnikord on see väga raske, nii ka täna. Laupäeval peale lõunat on Peetri valvekord. Ta peab sõitma aga Viljandisse spordivõistlustele. Kes asendab Peetrit?

Mart läheb puhketuppa, seal vaatavad mõned üliõpilased televiisorit.

- Aavo, Peeter sõidab homme võistlustele, kas sa saad minna tema asemel telefonivalvesse?

- Palun vabanda, ei saa. Ma lähen homme teatrisse, mul on pilet balletietendusele.

- Siis muidugi. Aga sina, Mati?

- Kahjuks ma ei saa, ma lähen raamatukokku. Ma pean tõlkima Jürile ingliskeelset kirjandust kursusetöö jaoks.

- Siis sa ei saa minna.

Puhketuppa tulevad parajasti tütarlapsed.

- Peeter sõidab homme võistlusele. Kas keegi saab tema asemel minna valvesse?

- Mina küll ei saa, ütleb Ene. Ma pean minema tädile külla. Tal on sünnipäev, ta ootab mind.

- Aga sina, Anu?

- Mina vist ei saa. Ma lähen kontserdile. "Vanemuise" kontserdisaalis esineb Kuno Kõre. Sa ju tead, ta laulab vaimustavalt. Virve võtab mulle pileti.

- Aga sina, Reet?

- Mina pean sõitma maaale vanaema juurde. Tal on minu abi vaja.

- Siis ei saa tõepoolest.

Mart läheb tagasi koridori.

Tuleb Priit.

- Priit, kas sa saad minna homme Peetri asemel telefonivalvesse?

On näha, et Priidule ei meeldi see ettepanek.

- No tead!...Eile ma olin alles terve päeva valves, ma tahan kinno ka minna.

Mart teab, et Priit ärritub kergesti.

- Õigus küll, andesta, mulle ei jää kõik meelde.

Siis tuleb Jaan.

- Peeter peab sõitma võistlusele. Kas sa saad homme tema asemel telefonivalvesse minna?

- Kui õigust rääkida, siis ei saa, naeratab Jaan. - Ma lähen ülikooli klubisse peole, Mari tuleb ka.

- Siis muidugi ei saa. Laupäeval ei taha keegi valvesse minna. Küllap ma pean siis ise minema ...

K ü s i m u s e d

1. Mida peab organiseerima Mart Siirak?
2. Mis siis juhtub, kui mõni üliõpilane ei saa minna val-
vesse?
3. Kuhu peab Peeter sõitma?
4. Kes läheb teatrisse?
5. Kuhu läheb Mati?
6. Miks Ene ei saa minna valvesse?
7. Kuhu sõidab Reet?
8. Miks Priit ei lähe valvesse?
9. Missugusesse klubisse läheb Jaan?
10. Kes läheb telefonivalvesse?

S õ n a d

abi, -, -	помощь	graafik, -u, -ut	график
alla (postpos.gen.)	под	ilukirjandus, -e, -t	художественная литература
andestama	прощать	insener, -i, -i	инженер
asemel (postpos.gen.)	вместо	jaam, -a, -a	станция; вокзал
asendama	замещать, заменять	jalg, jala, jalga	нога
asi, asja, asja	вещь; дело	juhtuma	случиться
astuma, -da, -n	поступать; шагать	jõgi, jõe, jõge	река
ballett, balleti,		katus, -e, -t	крыша
balletti	балет	keld/er, -ri, -rit	подвал
bassein, -i, -i	бассейн	kellele	кому
demonstratsioon, -i, -i	демонстрация	kellesse	в кого
ehitusmalev, -a, -at	строительная дружина	kergesti	легко
etendus, -e, -t	представление, спектакль	king, -a, -a	туфля, башмак
ettepanek, -u, -ut	предложение	kiri, kirja, kirja	письмо
garaaz, -i, -i	гараж	kirjandus/ring, -ringi, -ringi	литературный кружок
		kleit, kleidi, kleiti	платье

kodumaa, -, -d родина
 kontse/rt, -rdi, -rti концерт
 koostama составлять
 kutse, kutse, kutset пригла-
 шение; повестка
 kuu, -, -d месяц; луна
 köök, köögi, kööki кухня
 küllap наверное
 laev, -a, -a судно, корабль
 luuletus, -e, -t стихотворе-
 ние
 maa, -, -d земля; деревня
 meel, -e, -t чувство
 meelde jätma запомнить
 meeldima нравиться
 meri, mere, merd море
 millele чему
 millesse во что
 muidugi конечно
 mägi, mäe, mäe гора
 nõukogu, -, - совет
 nägu, näo, nägu лицо
 organisatsioon, -da,
 -sõrin организовать
 palitu, -, -t пальто
 peale (postpos.gen.) на
 peale (prepos.part.) после
 pilet, -i, -it билет
 pintsak, -u, -ut пиджак
 praktika, -, -t практика
 puhke/tuba, -toa, -tuba ком-
 ната отдыха
 puu, -, -d дерево
 puutuma (illat.rekts.) ка-
 саться
 püksid брюки
 reisiija, -, -t пассажир

roos, -i, -i роза
 saabuma прибывать
 sall, -i, -i шарф
 sisse (postpos.gen.) внутрь
 sokk, soki, sokki носок
 suhtuma относиться
 sukk, suka, sukka чулок
 suvel летом
 sõit/ma, -a, sõidan ехать
 sünnipäev, -a, -a день рож-
 дения
 tagasi minema, ~ minna,
 läheb~идти назад, возвра-
 щаться
 tee, -, -d дорога
 terve, -, -t целый
 toit, toidu, toitu пища, еда
 tuli, tule, tuld огонь
 turg, turu, turgu рынок
 tõepoolest действительно
 tõsiselt серьезно
 vabrik, -u, -ut фабрика
 vaimustavalt восхититель-
 но
 valve, -, -t дежурство,
 вахта
 valve/kord, -korra,
 -korda дежурство
 valvur, -i, -it дежурный,
 вахтер
 vara рано
 vist может быть, кажется
 värav, -a, -at ворота
 õigus правильно

õigust rääkima говорить
                                правду
ärrituma раздразниться
ääride (postpos.gen.) к

ülehomme послезавтра
üles/anne, -ande, -annet
                                задача, задание

HARJUTUSED

Harjutus 1

Õpetaja jätab ... tingimata (esimene rida).

→ a) Õpetaja jätab väikese tüdruku tingimata esimesse ritta. b) Jäta väike tüdruk esimesse ritta. c) Jätke väikesed tüdrukud tingimata esimesse ritta.

1. Te viite ... oma (väike tuba). 2. Kes paneb ... harilikult (hele kapp)? 3. Millal õpilased annavad ... (raamatukogu)? 4. Reet kutsub oma ... mõnikord (vaikne aed). 5. Me tõlgime ... ka (saksa keel). 6. Miks te toote ... ainult (minu käsi)? 7. Poiss paneb ... tööpoolest (uus portfoll). 8. Kas sa õpid ... kiiresti (pea)?

puhas vihik, mõni harjutus, väike tüdruk, terav nuga, hea sõber, uus luuletus, punane roos, see raamat, viimane kiri.

Harjutus 2

ühiselamu, nad, elama, uus, tänav, Tiigi → Kas
nad elavad uues ühiselamus Tiigi tänavas?
- Jah, elavad küll.

1. ruttama, professor, jutt, peahoone, rektor.
2. sa, olema, õhtul, kontsert, eile, hea.
3. üliõpilased, eksam, kõik, tulema, neljapäev.
4. mõned, jääma, tehas, töölised, koosolek, veel.
5. loeng, see, hilinema, sageli, üliõpilane.

6. istuma, sinna, kitsas, lapsed, diivan.
7. soe, laud, ettekandja, kohe, pirukas, tooma.
8. näitus, kunstnik, see, viima, portree, noor.

Harjutus 3

Miks sa ei taha oma (sõber) ...? → Miks sa
ei taha oma sõpra küllastada?

1. Mari armastab ... sageli (kontsert). 2. Kas nad
võivad ... oma asjad siia (auto)? 3. Peeter peab ... (tele-
fonivalve). 4. Millal sul tuleb ... teda (töö)? 5. Mõned
üliõpilased hakkavad ... (spordivõistlus). 6. Kes saab ...
minu asemel (telefonivalve)? 7. Tal on vaja ... (tädi)
külla. 8. Kas sa oskad ... (hea kohv)? 9. Nad peavad vars-
ti (pidu) ... 10. Millal te soovite ... (uus film)?

vaadata, organiseerima, jätta, küllastada, käia, mine-
ma, asendada, keeta, sõitma, minna, rutata.

Harjutus 4

Kas sõbratar tellib (mina, magus tordilõik)?
→ a) Kas sõbratar tellib mulle (minule) ma-
gusa tordilõigu? b) Kas sõbratar tellib
meile magusad tordilõigud? c) Sõbratar ei
telli mulle magusat tordilõiku.

1. Kas sa annad (mina, see pilet)? 2. Nad jätavad (si-
na, soe sall). 3. Poeg saadab (tema, meeldiv kaart). 4. Mil-
lal te laulate (mina, see lõbus laul)? 5. Ma toon (sina,
hapu õun). 6. Me ostame (tema, väike tort). 7. Miks Aino
teeb (mina, suur võilleib)? 8. Kes joonistavad (sina, huvi-
tav pilt)? 9. Me räägime (tema, pikk jutt).

Harjutus 5

Kuhu astuvad kõik reisijad? (suur laev). →

Kõik reisijad astuvad suurele laevale.

1. Kuhu sa kirjutad tema aadressi? (sinine ümbrik)
2. Kuhu te ruttate täna õhtul? (esimene etendus)
3. Kus nad olid laupäeval? (lõbus sünnipäev)
4. Kuhu need laevad sõidavad? (vaikne meri)
5. Kus on valvegraafik? (must tahvel)
6. Kuhu see sportlane läheb? (järgmine võistlus)
7. Kus asuvad võõrad asjad? (kitsas laud)
8. Kuhu me kirjutame avalduse? (puhas paber)
9. Kus te käite veel täna? (mõni kunstinäitus)
10. Kus need üliõpilased olid suvel? (mitmekülgne praktika).

Harjutus 6

tundma (keda?) pikka kasvu, dotsent, kes, see?

→ Kes tunneb seda pikka kasvu dotsenti?

1. otsima (mida?), õpik, oma, keel, ma, vene.
2. soovima (mida?) kohv, ja, te, kas, ainult, kook?
3. jälgima (keda?) haige, pidevalt, arst, raske.
4. aitama (keda?) vend, oma, sageli, õed, väike.
5. tõlkima (mida?) te, millal, õppetund, uus?
6. ootama (keda?) praegu, ma, kursusevanem?
7. rääkima (mida?) vabalt, keel, inglise, sa, kas?
8. mängima (mida?) õhtul, me, male, täna, tingimata.
9. asendama (keda?) tööline, kes, see, haige, homme?
10. ostma (mida?) sibul, nad, veel, roheline?

Harjutus 7

kallid, kingad, minu õde → a) minu õe kallid kingad. b) Minu õel on kallid kingad.

c) Minu õde paneb kallid kingad jalga.

1. uus pintsak, nende poeg. 2. pikad sukad, teie sõbratar. 3. valge kleit, noor neiu. 4. hele sall, meie ema. 5. tumedad püksid, tema isa. 6. roheline palitu, sümpaatne reisija. 7. terved kindad, sinu kaaslane. 8. soojad saapad, haige tütar. 9. pruunid sokid, minu vend. 10. kollane müts, see laps.

Harjutus 8

Sul oli seminaris hea referaat. (hästi) →

Kas ta vastab seminaris hästi?

1. Meie füüsikaõpetaja on täpne inimene. (täpselt)
2. Rein on keskmine õpilane. (keskmiselt) 3. Esimeses reas istuvad vaiksed õpilased. (vaikselt) 4. Sul on halb kontrolltöö. (halvasti) Millal neil on vaba päev? (vabalt) 6. Ei ole kerge organiseerida telefonivalvet ühiselamus. (kerge
gesti) 7. Täna öösel oli mul tugev hambavalu. (tugevasti)

Harjutus 9

Переведите на эстонский язык следующие предложения:

a/ I. Тебе очень нравится художественная литература.
2. Им не нравится этот врач. 3. Нам очень нравятся эти фильмы. 4. Ему особенно нравится этот балет. 5. Мне очень нравятся твои сапоги. 6. Вам не нравятся белые розы. 7. Ей часто нужна эта карта. 8. Вам уже нужно новое пальто. 9. Тебе сейчас нужен словарь. 10. Им здесь очень холодно. 11. Мне уже лучше. 12. Нам нужно приготовить обед.

б/ 1. Ученики стоят у окна. 2. Около их дома находится магазин. 3. Мать живет в городе у дочери. 4. Подвал находится рядом с гаражом? 5. Этот юноша идет на демонстрацию. 6. Вы не хотите пойти в парк? 7. Положи книги на письменный стол. 8. Почему ты не смотришь на доску? 9. Мы не можем опаздывать на работу. 10. Поставь словарь на полку.

в/ 1. Я могу вас проводить на станцию. 2. Он был на собрании литературного кружка? 3. Учитель хочет дать тебе новое задание. 4. Почему дежурный сидит в комнате отдыха? 5. В стакане мало воды. 6. Ты не хочешь пойти на концерт? 7. Она, конечно, не любит оставаться дома. 8. Ей нравятся светлые платья. 9. Когда вы мне дадите это письмо? 10. Я знаю его очень хорошо.

ГРАММАТИКА

Inessiiv

k e l l e s ?

m i l l e s ?

k u s ?

Inessiivi lõpp

-s

Инессив

в к о м ?

в ч е м ?

г д е ?

Окончание инессива

inessiiv = genitiiv + s

Nominatiiv	Genitiiv	Inessiiv
maa	maa	maa/s
maja	maja	maja/s
jalg	jala	jala/s
tuba	toa	toa/s
nädal	nädala	nädala/s
vesi	vee	vee/s
meri	mere	mere/s
teine	teise	teise/s
märts	märtsi	märtsi/s
korter	korteri	korteri/s
suu	suu	suu/s
laul	laulu	laulu/s
ühiselu	ühiselu	ühiselu/s
töö	töö	töö/s

Inessiivi peamised
tarvitamisjuhud

Основные случаи упо-
требления инессива

1. Viibimine sisemuses,
olukorras

I. Нахождение внутри,
в ситуации

on teatris	/есть/ в театре
------------	-----------------

Aavo on täna õhtul teatris.

Kadriorg asub Tallinnas.

Nädalas on seitse päeva.

Missugused kalad elavad Läänemeres?

Mitu tuba on teie korteris?

Kevade algus on märtsis.

Ülle ei saa rääkida, tal on kompvek suus.

Kas see intervjuu on Eesti Raadio programmis?

Miks te olete mures?

Haige on raskes seisundis.

Postpositioonid
genitiiviga

Послелоги с
ГЕНИТИВОМ

m i l l e s ?

k u s ?

maa <u>sees</u>	в земле
peahoone <u>juures</u>	у главного здания
mere <u>ääres</u>	у моря

Missuguse looma pesa on maa sees?

Nad kohtuvad peahoone juures.

Vanaema juures on hea olla.

Kadrioru park Tallinnas on mere ääres.

Tee ääres kasvavad puud.

Adessiiv

k e l l e l ?

m i l l e l ?

k u s ?

m i l l a l ?

Adessiivi lõpp

-1

АДЕССИВ

у к о г о ?

у ч е г о ?

г д е ?

/ к о г д а / ?

Окончание адессива

adessiiv = genitiiv + l

Nominatiiv	Genitiiv	Adessiiv
maa	maa	maa/l
nädal	nädala	nädala/l
meri	mere	mere/l
käsi	käe	käe/l
kauplus	kaupluse	kaupluse/l
sekretär	sekretäri	sekretäri/l
raamatukogu	raamatukogu	raamatukogu/l
põld	põllu	põllu/l
õhtu	õhtu	õhtu/l
tool	tooli	tooli/l

Adessiivi peamised
tarvitamisjuhud

Основные случаи упо-
требления адессива

1. Viibimine väliskohas,
olukorras

- I. Нахождение во внеш-
ней сфере, в ситуации

leib on laual

хлеб на столе

Leib ja piim on laual, palun söö!
Täna on maal ja merel tugev tuul.
Enajõel sõidavad ainult väikesed laevad.
Raamatukogu asub Toomemäel.
Autod sõidavad maanteel kiiresti.
Kas miiting toimub Nõukogude väljakul?
Ekskursioon peatub ka Munamäel.
Kas Eha on täna tööl?
Müüja ei ole praegu siin, ta on lõunal.

2. Kuulumine omajale

2. Принадлежность

inimesel on kaks kätt

у человека две руки

Igal inimesel on kaks kätt.
Uhel käel on viis sõrme.
Sekretärilgi on vaja kirjutusmasinat.
Ka neil on homme vaba päev.
Peetril tulevad Viljandis võistlused.
Anton Hansen Tammsaarel on näidend "Kuningal on külm".
Kellel on homme sünnipäev?
Minul ei ole.

3. Aeg

3. Время

algab hommikul

начинается утром

Loeng algab hommikul kell 10.

Tuleval nädalalgi on üks kontrolltöö.

Millal on prodekaani kõnetund?

Prodekaani kõnetunnid on teisipäeval ja reedel.

Millal rong väljub?

Rong väljub õhtul kell 9.

Postpositsioonid

genitiiviga

Послелоги с

ГЕНИТИВОМ

k u s ?

m i l l a l ?

linna kohal

над городом

õpetaja järel

за учителем

koosoleku järel

после собрания

tehase lähedal

вблизи от завода

Vt. ka 5. õppetükk

Lennuk on nüüd linna kohal.

Õpetaja järel tulevad õpilased.

Koosoleku järel toimub saalis kontsert.

Esmaspäeva järel tuleb teisipäev.

Enn on rivis minu järel.

Tehase lähedal on kohvik.

deminutiiv = genitiiv + ke(ne)

lugu : loo; väike(ne) : väikese

See on väike lookene.

Ta jutustab ühe väikese lookese.

tütar : tütre

Eidel ja taadil oli väike tütreke.

lambatall : lambatalle

Tütrekesel oli väike lambatalleke.

maja : maja

Nende majakene oli väga vana.

Majakeses oli ainult üks tuba.

ka ~ -gi, -ki

Minu isa oli ka sportlane.

Minu isagi oli sportlane.

Jüri töötab ka õhtul.

Jüri töötab õhtulgi.

Ka professor Liiv uurib seda
probleemi.

Professor Liivgi uurib seda
probleemi.

Ka arst ei saa siin aidata.

Arstki ei saa siin aidata.

Me võime juua ka piima.

Me võime piimagi juua.

G r a m m a t i k a t e r m i n i d

adessiiv адессив
~alalütlev

aeg время

deminutiiv уменьшительный
~vähendussõna

inessiiv инессив
~seesütlev

kellel у кого

kelles в ком

millel у чего

milles в чем

olukord положение

oma ja имекций
seisund состояние
sisekoht, sisesfäär место нахождения /внутри/
väliskoht, välissfäär место нахождения /вне/

Väljendid

Töölised on vabrikus. Рабочие на фабрике.
Reisijad on jaamas. Пассажиры на вокзале.
Laev on merel. Судно в море.
See luuletus on peas. Это стихотворение выучено наизусть.
Toit on laual. Пища на столе. Стол накрыт.
Mul ei ole meeles. Я не помню.
Müts on peas. Шапка надета.
Sall on kaelas. Шарф надет.
Kindad on käes. Перчатки надеты.
Saapad on jalas. Сапоги надеты.
Kingad on jalas. Туфли надеты.
Sukad on jalas. Чулки надеты.
Sokid on jalas. Носки надеты.
Püksid on jalas. Брюки надеты.
Palitu on seljas. Пальто надето.
Pintsak on seljas. Пиджак надет.
Kleit on seljas. Платье надето.
Ta on täna väga mures. Он сегодня очень озабочен.

LUGEMISPALA

Raasuke rahvaluulet

Matil on täna pikk tööpäev. Kui ta õhtul koju tuleb,
on ta väga väsinud. Kas hakata veel lugema? Mida?

Laual on Aadu Hindi "Tuuline rand", aga täna ei taha

ta lugeda romaani. Riitulil on Friedebert Tuglase "Mälestused", Juhan Smuuli näidend "Polkovniku lesk", Ellen Niidu ja Jaan Krossi reisimärkmed "Muld ja marmor" ning mõned luuletuskogud. Ei, täna tahab ta lugeda midagi muud! Seal on üks nahkköites vana raamat - "Eesti rahvaluule". Mati hakkab seda lehitsema.

Raamatu alguses on vanasõnad:

Igal linnul ise laul.

Ülekohus ei seisa kotis.

Tööl on mõru juur, aga magus vili.

Neile järgnevad mõistatused:

Hommikul sünnib,

õhtul sureb?

/Päike/

Tules ei põle,

vees ei upu,

mullas ei mädane?

/Inimese nimi/

Edasi tulevad väikesed lookesed, mõned on naljakad, teised on tõsised.

Vanker ütleb:

- Mul on suvel raske.

Regi jälle:

- Mul on talvel raske.

Hobune aga ütleb:

- Mul on ühtviisi raske.

Kellel on pea punane?

Pihlakal pea punane.

Kellel on mustad silmakulmud?

Toomingal mustad silmakulmud.

Kes on metsa hall lehm?

Põder on metsa hall lehm.

Kes on kaasiku kanake?

Teder on kaasiku kanake.

See raamat võlub täna Matit.

S õ n a d

hall, -i, -i серый
 hobu/ne, -se, -st лошадь
 intervjuu, -, -d интервью
 juur, -e, -t корень
 jälle опять, снова
 järel за, после
 järgnema следовать
 kaasik, -u, -ut березняк
 kana, -, - курица
 kirjutusmasin, -a, -at пишу-
 щая машинка
 kohal над
 kohtuma встречаться
 kompe/k, -ki, -kki конфета
 (silma)kulm, -u, -u бровь
 kuningas, kuninga,
 kuningat король
 kõne/tund, -tunni, -tundi
 приемные часы
 lambatall, -e, -e ягненок
 lehitsema перелистывать
 lehm, -a, -a корова
 lesk, lese, leske вдовец,
 вдова
 lind, linnu, lindu птица
 loom, -a, -a животное
 luuletuskogu, -, - сборник
 стихов
 Lääne/meri, -mere, -merd
 Балтийское море
 maantee, -, -d шоссе
 marmor, -i, -it мрамор
 miting, -u, -ut митинг
 muld, mulla, mulda земля, почва

mure, -, -t горе
 mures olema быть озабо-
 ченным
 muu, -, -d иной, другой
 mõistatus, -e, -t загадка
 mõru, -, - горький
 mädanema гнить
 mälestus, -e, -t воспоми-
 нание
 nahk/kõide, -kõite,
 -kõidet кожаный переплет
 naljakas, naljaka, naljakat
 смешной
 neile им
 ning и
 Nõukogude väljak Советская
 площадь
 näidend, -i, -it пьеса
 peatuma останавливаться
 pesa, -, - гнездо
 pihlakas, pihlaka, pih-
 lakat рябина
 polkovnik, -u, -ut полков-
 ник
 probleem, -i, -i проблема
 programm, -i, -i программа
 põder, põdra, põtra лось
 põlema гореть
 raasu/ke(ne) немножко
 rahva/luule, -luule
 -luulet фольклор
 regi, ree, rege дровни
 reisimärkmed путевные замет-
 ки

rivi, -, - строй
 sees внутри, в
 `seis/ma, `ta, seisap стоять
 seisund, -i, -it состояние,
 положение
 surema, surra, suren умереть
 sõrm, -e, `e палец
 sündi/ma, -da, sünnin рож-
 даться
 sünnipäev, -a, `a день
 рождения
 teder, tedre, tetre тетерев
 tool, -i, `i стул
 toomingas, toominga,
 toomingat черемуха
 tuul, -e, -t ветер

tuuli/ne, -se, -st вет-
 ренный
 tõsi/ne, -se, -st серьезный
 urpu/ma, -da, urun тонуть
 uurima изучать
 vank/er, -ri, -rit телега
 vanasõna, -, - пословица
 vili, vilja, vilja плод,
 зерно
 võluma пленять
 väljak, -u, -ut площадь
 väljuma выходить, здесь:
 отправляться
 väsinud усталый, утомлен-
 ный
 ääres у
 ühtviisi одинаково
 üle/kohus, -kohtu,
 -kohut несправедливость

HARJUTUSED

Harjutus 1

Viimane etendus oli vist (jaanuar). → a) Vii-
mane etendus oli vist jaanuaris. b) Esime-
ne etendus oli vist jaanuaris.

1. Kas (see maja) on kõrge katus? 2. Täna ma tahan
 juua ainult (külm piim). 3. Need laevad sõidavad (mere)
enne (lõuna). 4. Kas uus kelder asub (maa) peal või (maa)
 sees? 5. Kursusevanem läheb (prodekaan) kõnetundi pärast
 (praktikum). 6. Õhtul on (Eesti Raadio) mitmekülgne prog-
 ramm. 7. Juuni (algus) ma pean minema rahvaluule (eksam).

8. Kas (see tass) on mõru kohv? 9. (Suvi) olid mõned väga tuulised päevad. 10. Miks (teie kolhoos) olid nii prisked hobused?

Harjutus 2

(See neiu) oli täna vähe (aeg). → a) Sellel neiul oli täna vähe aega. b) Kellel oli täna vähe aega?

1. (Rein) on mitu (tark ettepanek). 2. (Järgmine nädal) tuleb mul koostada (valvekord) graafik. 3. Täna nad olid (turg) enne (lõuna). 4. (Sina) ei ole õigus (tema) halvasti suhtuda. 5. (Suvi) astuvad paljud noored (ehitusmalev). 6. (Nõukogude väljak) seisab praegu neli (auto). 7. Need kaks (luuletus) olid (ma) veel meeles. 8. (Üks käsi) on viis (sõrm). 9. (Pühapäev) panen ma uued kingad (jalg). 10. (Ülikooli peahoone) on kuus (sammast).

Harjutus 3

Mitu (uus sõna) on (see harjutus)? → a) Mitu uut sõna on selles harjutuses? b) Selles harjutuses on ainult kaks uut sõna.

1. Mitu (edev tüdruk) seisab (sein) ääres? 2. Mitu (kõrge puu) on (aed) sees? 3. Mitu (vana sõber) oli (vend) juures? 4. Mitu (sinu õpilane) suhtub (oma töö) tõsiselt? 5. Mitu (lahke müüja) töötab (piimaosakond)? 6. Mitu (füüsik) tuleb (teie ehitusmalev)? 7. Mitu (tuttav) läheb (jõgi) äärde jalutama? 8. Mitu (võõras inimene) ootab (direktor) juurde? 9. Mitu (naljakas mõistatus ja vanasõna) on (see lugemispala)?

Harjutus 4

palume, mina, juust, gramm, 150, andma. →
Palun andke mulle 150 grammi juustu.

1. kilogramm, olema, kas, kapp, suhkur? 2. olema, see, vähe, mahl, klaas. 3. või, pakk, gramm, 200, olema, see. 4. ostma, sa, 2, piim, täna, kas, pudel? 5. paluma, mina, 600, andma, gramm, kohupiim. 6. ja, ettekandja, või-leib, 3, tooma, meie, tee. 7. sool, laud, olema, köök, valge, kas? 8. kavatsema, hea, me, loomaliha, ostma. 9. peal, õun, laud, magus, olema, mitu? 10. kohv, ma, sa, tooma, magus.

Harjutus 5

Mis tal on? /черные сапоги/ → a) Tal on mustad saapad. b) Tal on mustad saapad jalas. c) Ta paneb mustad saapad jalga.

1. Mis sul on? /серая шапка/
2. Mis Virvel on? /синий шарф/
3. Mis teil on? /теплые рукавицы/
4. Mis Antsul on? /светлый пиджак/
5. Mis meil on? /новые туфли/
6. Mis lapsel on? /грязные чулки/
7. Mis neil on? /темные носки/
8. Mis pojäl on? /коричневое пальто/
9. Mis sul on? /узкое платье/

Harjutus 6

Mulle meeldib toomingas. (seal, vana, ääres, maantee) → a) Mulle meeldib vana toomingas seal maantee ääres. b) Mulle meeldivad vanad toomingad seal maantee ääres.

1. Lapsel oli kompvek. (käsi, magus, mõni) 2. Õpilane

seisab ravis. (ees, elav, võimla) 3. Seinal on riul. (valge, köök, kitsas). 4. Mind huvitab näitus. (mõni, kunstimuseum, uus) 5. Neid huvitab luuletuskogu. (viimane, kas, väikene) 6. Lind istub katusel. (sageli, punane, siin) 7. Kus on kaasik? (tore, september, kollane) 8. Eidel oli lambatall. (tore, see, valge) 9. Kus sööb lehm? (sovhoos, see, noor)

Harjutus 7

Kui palju ma võlgnen ...? → Kui palju ma võlgnen teile selle nahkköites raamatu eest?

1. Õpetajal on meeles ... 2. Tema vist ei saa ... 3. Kõik lõpeb sellega, et ... 4. Mina küll ei või ... 5. Jaanil on piinlik, et ... 6. Ei ole teada, millal ... 7. Mari räägib vaevaliselt ... 8. On teada, et ... 9. Teil on peas ... 10. Ma olen väsinud, sest ...

Harjutus 8

на стуле → a) tooli peal, b) madala tooli peal. c) Laps istub madala tooli peal.

около музея, над полкой, у окна, на стене, под лампой, за дверью, возле шкафа, перед доской, на столе, у техникума.

Harjutus 9

Переведите на эстонский язык следующие предложения:

a/ 1. На каждом столе стоит лампа. 2. Где моя шапка? - Она на стуле. 3. На стене большая карта. 4. Что ты намерен делать вечером? - Я читаю книгу. 5. Почему она

стоит у доски? 6. В октябре часто холодно, идет дождь. 7. Математика у нас в среду и в субботу. 8. Я подожду тебя на улице. 9. Приходи ко мне днем: вечером у меня лекция. 10. Мой брат ходит в школу.

б/ I. Где мы сегодня собираемся? 2. Она хочет прийти на наш вечер. 3. Он живет в Таллине у своего дяди и учится в институте. 4. Мои друзья придут ко мне в гости в субботу. 5. На фабрике я часто вижу ее брата. 6. У нас много времени, я не спешу. 7. Этот студент не опаздывает на лекции. 8. Письмо лежит под книгой, возьми его. 9. Вечером я кладу свои часы на столик.

в/ I. В этом месяце он замещает директора. 2. Что он делает? — Он составляет график. 3. Обычно я помогаю ему, но сегодня у меня нет времени. 4. Не входите в комнату, здесь лучше. 5. У него мало времени, и он не может ответить на ваш вопрос. 6. Я могу дать вам два или три билета. 7. Сколько человек учится в этом институте? 8. Ты свободна вечером? — Нет. Мне нужно еще написать несколько упражнений. 9. Я хочу писать письмо своей сестре. 10. Эта подруга нравится твоей матери?

GRAMMATIKA

Elatiiv

kellest?
millest?
kust?

Элатив

из кого?
с кого? о ком?
из чего? с че-
го? о чем?
откуда?

Elatiivi lõpp

-st

Окончание элатива

elatiiv = genitiiv + st

Nominatiiv	Genitiiv	Elatiiv
maa	maa	maa/st
maja	maja	maja/st
tuba	toa	toa/st
hammas	hamba	hamba/st
meri	mere	mere/st
teine	teise	teise/st
küsimus	küsimuse	küsimuse/st
vabariik	vabariigi	vabariigi/st
korter	korteri	korteri/st
puu	puu	puu/st
kunstnik	kunstniku	kunstniku/st
raadio	raadio	raadio/st
töö	töö	töö/st

Elatiivi peamised
tarvitamisjuhud

Основные случаи упо-
требления элатива

1. Suund sisekohast, olu-
korrast välja

I. Направление
изнутри

tuleb koolist

приходит из школы

Karl tuleb koolist koju.

Täna on tuul lõunast.

Missugust kala kalurid püüavad Läänemerest?

Kas see noor teadlane pärineb Nõukogude Liidust?

Narva-Jõesuust me sõidame Leningradi.

Džamila on pärit suurest perekonnast.

Kirjakandja käib majast majja.

Tema abikaasa tuleb varsti Pärnust koju.

Kes leiab sellest olukorrast väljapääsu?

2. Aine

2. Материал

on puust

из дерева

Mööbel on puust.

Uued majad on rauast, betoonist ja klaasist.

Õhk koosneb peamiselt lämmastikust ja hapnikust.

Täna on kontsert eesti rahvamuusikast.

Piimast võib saada kohupiima ja võid.

Antist saab arst.

3. Kõnealune objekt

3. Объект речи

Lainest me teame väga vähe.
 Ka rühmakaaslane ei tea temast palju.
 Kõik inimesed räägivad uuest filmist.
 Mida professor arvab meie referaadist?
 Tema artikkel on Karl Baerist.
 Palun rääkida oma tööst!
 See geograaf jutustab täna Prantsusmaast.

4. Ajaperioodi algus

4. Начало периода времени

Esmaspäevast alates töötame me haiglas.
 Need vead korduvad aastast aastasse.
Kevadest saadik on ilm külm.
 Jaan õpib septembrikuust alates tehnikumis.

Postpositatsioonid genitiiviga

Послелоги с ГЕНИТИВОМ

m i l l e s t ?
 k u s t ?

maa seest	ИЗ земли
arsti juurest	ОТ врача
mere äärest	ОТ моря

Vesi voolab maa seest välja.
 Leedus võib liiva seest leida merevaiku.
 Vanaema tuleb arsti juurest varsti tagasi.
 Ta läheb ukse juurest värava juurde.
 Mere äärest me sõidame Võrtsjärve äärde.
 Puhkekodu on järve äärest kaks kilomeetrit.

Ablatiiv

k e l l e l t ?
m i l l e l t ?
k u s t ?

Ablatiivi lõpp

-lt

Аблатив

с к о г о ? о т
к о г о ? ч е г о ?
о т ч е г о ?
о т к у д а ?

Окончание аблатива

ablatiiv = genitiiv + lt

Nominatiiv	Genitiiv	Ablatiiv
maa	maa	maa/lt
laud	laua	laua/lt
tänav	tänav	tänav/lt
meri	mere	mere/lt
mees	mehe	mehe/lt
mägi	mäe	mäe/lt
lennuk	lennuki	lennuki/lt
rannik	ranniku	ranniku/lt
töö	töö	töö/lt

Ablatiivi peamised
tarvitamisjuhud

1. Suund väliskohast,
olukorrast välja

Основные случаи упо-
требления аблатива

I. Направление из
внешней сферы,
из ситуации

võtab laualt

берет со стола

Sekretär võtab laualt telefoniraamatu.
 Auto sõidab tänavalt garaaži.
 Millal ema tuleb turult tagasi?
 Varsti saabub lennuk Saaremaalt.
 Mari saab mõnikord kirja Muhu saarelt.
 Aleksei Žukov on pärit Krimmi rannikult.
 Isa tuleb täna töölt koju hilja õhtul.
 Meie võistkond tuleb spordivõistluselt tagasi homme.

2. Suund omajalt ära

2. Направление от владельца

saab isalt

получает от отца

Aavo saab isalt iga kuu kakskümmend rubla.
 Patsiendid ootavad arstilt abi.
 Juhan saab mõnikord kirja ka vennalt.
 Anti palub prodekaanilt luba ära sõita.
Lehmalt saab piima, lambalt aga villa.
Kellelt te ootate abi?
 Me ootame abi sinult.

3. Suhe, tegevusala

3. Отношение, сфера действия

on elukutselt

/есть/ по профессии

Helga Kuusik on elukutselt arst.
 Jaak on hariduselt bioloog.
 See vaas on kujult meeldiv.
 Oma iseloomult on ta hea inimene.
 Cie Tüür on rahvuselt eestlane.

Postpositatsioonid
genitiiviga

Послелог с
генитивом

m i l l e l t ?

k u s t ?

maa pealt	с земли
laua alt	из-под стола
isa kõrvalt	от отца

Mõnikord võib põlevkivi leida ka maa pealt.
Võtke kapi pealt fotoaparaat!
Laua alt tuleb välja suur koer.
Palun võta diivani alt minu kingad!
Vend läheb isa kõrvalt ema kõrvale.
Sõnaraamatu leiad sa entsüklopeedia kõrvalt.

teenimi = ma-infinitivi tüvi + mine

kirjuta/ma → kirjuta + mine

Masinal kirjutamine läheb tal kiiresti.

Kirjutamise ajal ei saa ta vestelda.

kudu/ma → kudu + mine

Minu õele meeldib väga kudumine.

Kudumise ajal kuulab ta raadiot.

joonista/ma → joonista + mine

Koolis on täna kolmas tund joonistamine.

Meie programmis ei ole joonistamist.

tegijanimi = ma-infinitivi tüvi + ja

kirjuta/ma → kirjuta + ja

Mall on elukutselt masinakirjutaja.

Kas teie asutusesse on vaja masinakirjutajat?

kand/ma → kand + ja

Ma ootan, mida kirjakandja toob mulle.

Meie rajoonis on kaks kirjakandjat.

laul/ma → laul + ja

See noor laulja laulab vaimustavalt.

Mulle ei meeldi selle laulja esinemine.

Grammatikaterminid

ablatiiv аблатив

~ alaltütlev

aine материал, вещество

ajaperiood период времени

elatiiv элатив

~ seestütlev

kõnealune objekt объект речи, мысли

lähteobjekt исходный объект

suhe отношение

tegevusala сфера действия

tegijanimi название деятеля

teonimi название действия

tüvi основа

välja наружу, изнутри

ära от

Väljendid

Töölised tulevad vabrikust. Рабочие приходят с фабрики.

Reisijad tulevad jaamast. Пассажиры приходят с вокзала.

Ta loeb luuletuse peast. Он читает стихотворение наизусть.

Korista nõud laualt! Убери посуду со стола!

Mul läheb meelest ära. Я забываю.

Võtab mütsi peast. Снимает шапку.

Võtab salli kaelast. Снимает шарф.

Võtab kindad käest. Снимает перчатки.

Võtab saapad jalast. Снимает сапоги.

Võtab kingad jalast. Снимает туфли.

Võtab püksid jalast. Снимает брижи.

Võtab palitu seljast. Снимает пальто.

Võtab pintsaku seljast. Снимает пиджак.

Võtab kleidi seljast. Снимает платье.

See kordub aastast aastasse. Это повторяется из года в год.

Kust te pärit olete? Откуда вы родом?

Ta tunneb puudust merest. Ему не хватает моря ~ он скучает по морю.

LUGEMISPALA

Kust te pärit olete?

Meie rühma üliõpilased on mitmest rahvusest ja pärinevad mitmest liiduvabariigist. Kahekümnest on ainult neli üliõpilast Eestist. Need on Anti Laja, kes pärineb Narvast, Maria Bareva, kes on pärit Kohtla-Järvelt, Viktor Krasnov, kes pärineb Tallinnast ja Õie Tüür, kes on pärit Saaremaalt Sõrve poolsaarelt.

Ülejäänud pärinevad väljastpoolt Eestit.

Pavel Štšukin on pärit Novgorodi oblastist. Tema vanaemad on seal kolhoosnikud. Pavel räägib sageli sellest, kuidas ta suvel kalal ja jahil käib.

Niina Lapina pärineb Volgamaalt Saraatovist. Tema ema on elukutselt arst. Tartus tahab ta õppida seepärast, et tema vanaisa oli käesoleva sajandi alguses siin Arstiteaduskonna õppejõud.

Üks üliõpilane - Aleksei Žukov - on pärit Krimmist. Tema isa on Feodossia lähedal kalur. Aleksei tunneb Tartus puudust merest.

Kaks meie rühma liiget pärineb Kaukaasiast: Aram Akopjan on Armeeniasest Sevani järve lähedalt ja tema naine Tamaara Gruusiast Musta mere rannikult. Aram ja Tamaara on oma välimuselt ja temperamendilt tõelised lõunamaalased -

nad on brünetid ja väga elavad.

Katalin Fodo on pärit Taga-Karpaatiast, tema sünnikoht on Mukatševo. Katalin teab palju rääkida viinamarjakasvatusest ja veini valmistamisest.

Eduardas Polionis on Leedust, ta tahab minna õppima Kaunasesse. Kõik sõltub aga sellest, kus ta isa hakkab tulevikus töötama.

Džamila Kunanbai on Kesk-Aasiast. Tema koduküla on Karaganda oblastis. Džamila pärineb karjakasvataja perekonnast. Vanemad tahavad, et Džamilast saab arst. Talle endale meeldib rohkem loomakasvatus.

Tatjana Volkova on pärit väga kaugelt: Vaikse ookeani äärest Vladivostoki lähedalt. Tema vanaisa ja vanaema elavad veel praegu seal, ema ja isa töötavad aga käesolevast aastast alates Ruhnu saarel.

Sergei Petrovist me teame vähe. Ta on väga vaikne ja ei räägi endast midagi. Mõnikord saab ta emalt kirja Petrozavodskist, siis jälle Koola poolsaarelt. Nähtavasti on ta kodu Karjalas.

Kõik ülejäänud meie rühma üliõpilased pärinevad Venemaa Euroopa-osast.

K ü s i m u s e d

1. Kust pärinevad Arstiteaduskonna esimese kursuse küm-
nenda rühma üliõpilased?
2. Kes neist on pärit Eestist?
3. Kes on pärit kaugelt?
4. Kes nad rahvuselt on?
5. Kelle vanemad elavad Eestis?
6. Miks Niina Lapina õpib Tartus?
7. Missugused on Tamaara ja Aram?
8. Millest teab rääkida Katalin?
9. Miks Džamila õpib arstiteadust?
10. Kust saabuvad kirjad Sergei Petrovile?

S õ n a d

aatom, -i, -it атом
 alates (millestki) начиная с
 artik/kel, -li, -lit статья
 arvama, arvata, arvan думать,
 полагать
 asutus, -e, -t учреждение,
 заведение
 betoon, -i, -i бетон
 elu/kutse, -kutse, -kutset
 профессия
 entsüklopeedia, -, -t эн-
 циклопедия
 geo/graaf, -graafi,
 -graafi географ
 hapn/ik, -iku, -ikku кис-
 лород
 haridus, -e, -t образование
 hilja поздно
 ilm, -a, -a погода
 ise/loom, -loomu, -loomu
 характер
 joonistami/ne, -se, -st
 рисование
 just как раз, именно
 järv, -e, -e озеро
 kalur, -i, -it рыбак
 karjakasvataja, -, -t
 скотовод
 Kaukaasia, -, -t Кавказ
 kes, kelle, keda кто, который
 kilo/meeter, -meetri,
 -meetrit километр
 kirjakandja, -, -t
 почтальон

klaas, -i, -i стекло
 koduküla, -, - родная де-
 ревя
 koer, -a, -a собака
 koosnema состоять
 korduma повторяться
 kudumi/ne, -se, -st вя-
 зание; ткань
 kuju, -, - образ, форма
 käesolev, -a, -at настоя-
 щий, данный
 lammas, lamba, lammas
 овца
 Leedu, -, -t, Leedu-
 maa, -, -d Литва
 liiduvaba/riik, -riigi,
 -riiki союзная республика
 liit, liidu, liitu союз
 liiv, -a, -a песок
 loomakasvatus, -e, -t
 животноводство
 luba, loa, luba разрешение
 lõuna, -, -t юг
 lõunamaala/ne, -se, -st
 южанин, южанка
 lähedal вблизи, близ, недалеко от
 lähedalt из-под
 lämmasti/k, -ku, -kku азот
 masinakirjutaja, -, -t
 машинистка
 mere/vaik, -vaigu, -vaiku
 янтарь
 Nõukogude Liit, ~Liidu,
 ~ Liitu Советский Союз

nähtavasti по-видимому
 oblast, -i, -it область
 olu/kord, -korra, -korda
     положение, состояние
 ookean, -i, -i океан
 osa, -, - часть
 peamiselt главным образом
 pro/gramm, -grammi,
     -grammi программа
 puhkekodu, -, - дом отдыха
 põlevkivi, -, - сланец
 pärinema, pärit olema
     происходить
 püüdma, püüda, püüan ловить
 rahvas, rahva, rahvast народ
 rannik, -u, -ut побережье
 raud, raua, rauda железо
 refe/raat, -raadi,
     -raati реферат
 saadik до, с
     (postpos.elat.)
 saar, -e, -t остров
 sajand, -i, -it столетие
 sõltuma (millest) зависеть
 sünni/koht, -koha, -kohta
     место рождения
 teadla/ne, -se, -st ученый
 tempera/ment, -mendi,
     -menti темперамент
 tule/vik, -viku, -vikku
     будущее
 tundma puudust (millestki)
     скучать
 turist, -i, -i турист
 tuul, -e, -t ветер

tõeli/ne, -se, -st на-
     стоящий
 vaba/riik, -riigi, -riiki
     республика
 valmistami/ne, -se, -st
     приготовление
 vein, -i, -i вино
 Venemaa, -, -d Россия
 viinamarjakasvatust, -e, -t
     виноградарство
 vill, -a, -a шерсть
 Volgamaa, -, -d Поволжье
 voolama, voolata,
     voolan течь
 võist/kond, -konna,
     -konda команда
 välimus, -e, -t внешность,
     наружность
 välja наружу
 väljastpoolt извне,
     снаружи
 õhk, õhu, õhku воздух
 õppe/jõud, -jõu, -jõudu
     преподаватель
 ära sõitma, ~ sõita,
     sõidan ~ уезжать
 ülejäänud, -, -t оставшийся,
     остальной

HARJUTUSED

Harjutus 1

perekond → a) perekond : perekonna : perekon-
nas : perekonnast; b) suur perekond : suu-
re perekonna : suurest perekonnast; c) Mu
sõbratar pärineb suurest perekonnast.

Rmajõgi, karp, teaduskond, kiri, õde, paat, olukord,
park, liige, hammas, aed, tütar, järjekord, poeg, rida.

Harjutus 2

autojuht (rääkima, kellest?) → a) autojuht :
autojuhi : autojuhist; b) Kellest sa rää-
gid? c) Ma räägin võõrast autojuhist.

1. uks (tulema, kust?) 2. kirjandusring (jutustama,
millest?) 3. pudel (kallama, millest?) 4. teater (väl-
juma, kust?) 5. kursusevanem (sõltuma, kellest?) 6. graa-
fik (aru saama, millest?) 7. Tallinn (pärinema, kust?)
8. vend (kirjutama, kellest?) 9. tehnikum (sõitma, kust?)
10. luuletus (vestlema, millest?) 11. kelder (tulema,
kust?) 12. sina (arvama, kellest?).

Harjutus 3

laev → a) laev : laeva : laevalt; b) väike
laev : väikese laeva : väikeselt laevalt;
c) Reisijad tulevad väikeselt laevalt
(kust?).

põld, sõber, tahvel, pidu, õpilane, etendus, patsient,
eksam, miting, naine, kontsert, Nõukogude väljak, sport-
lane, näitus.

Harjutus 4

müts (sisse, sees, seest) → a) Pane kindad mütsi sisse. b) Kas sinu kindad on mütsi sees? c) Ma leian oma kindad mütsi seest.

1. jõgi (äärde, ääres, äärest) 2. tahvel (juurde, juures, juurest) 3. uks (kõrvale, kõrval, kõrvalt) 4. riiul (peale, peal, pealt) 5. Narva (lähedale, lähedal, lähedalt) 6. aken (alla, all, alt) 7. Läänemeri (kohal) 8. vanker (ees) 9. kaasik (taga).

Harjutus 5

Grammatika (kordama) võtab palju aega. →

- a) kordama - kordamine : kordamise : kordamist; b) Grammatika kordamine võtab palju aega. c) Jüri kordab uut õppetükki.

Millal teil on (võimlema) tund? 2. Ena ei andesta tütrele (suitsetama). 3. Jätke juba tordi (sööma). 4. Kas lapsed peavad ka (joonistama) õppima? 5. Homme on meil jälle (laulma). 6. Uue teksti (jutustama) oli eriti raske. 7. Õppejõud selgitab pika väljendi (tõlkima). 8. Mul on veel hästi meeles selle magnetofoni (ostma). 9. Ma ei andesta sulle (hilinema). 10. Viimase artikli (koostama) läheb tal vaevaliselt.

Harjutus 6

kordama → a) korda-ma - kordaja; b) Meie kursusel on ainult üks kursusekordaja. c) Mitu kursusekordajat on teie kursusel?

võimlema, suitsetama, sööma, joonistama, laulma, jutustama, tõlkima, ostma, hilinema, koostama.

Harjutus 7

- puhas kleit → a) Pane (pange) puhas kleit
selga! b) Mul on puhas kleit seljas.
c) Võta (võtke) puhas kleit seljast!

punane müts, hall pintsak, soojad kindad, pikk sall,
madalad kingad.

Harjutus 8

(Jaanuar, millele?) järgneb veebruar. → Jaanuarile järgneb veebruar.

1. Kas sa tahad lehitseda (see nahkköites raamat, mida?)? 2. Me peame kohtuma (suur maantee, kus?). 3. Need valged sambad on (marmor, millest?). 4. (Iga laps, kellele?) meeldivad naljakad jutud, mõistatused ja vanasõnad. 5. Näiteringi liikmed õpivad (uus näidend, mida?). 6. Väsinud autojuht väljub oma (auto, kust?). 7. (Tartu, kust?) (Tallinna, kuhu?) on 186 kilomeetrit. 8. Armeenlased armastavad rääkida (viinamarjakasvatus ja veini valmistamine, millest?). 9. Miks (sinu tuba, kus?) põleb nii väike lamp? 10. Mõned lõunamaalased peatuvad ka (meie vabariik, kus?). 11. Mul on oma (sünnikoht, kust?) head mälestused. 12. Hommikust saadik sajab pidevalt (lumi, mida?).

Harjutus 9

Переведите на эстонский язык следующие предложения:

- a/ 1. Мы уже далеко от площади Ньукогуде. 2. В этом магазине можно купить мясо, рыбу и овощи. 3. Студенты выходят из аудитории. 4. Из института я обычно еду домой. 5. Он часто говорит о нашем заводе. 6. Из гардероба ученики идут в лабораторию. 7. Завтра из Пярну приедет мой друг Яан. 8. Эту книгу можно получить в библиотеке. 9. Из комнаты

выходит молодая женщина. 10. Я знаю это стихотворение наизусть.

б/ 1. Я должен идти сегодня на собрание. 2. Возьми у него учебник немецкого языка. 3. Завтра я хочу написать письмо моему знакомому. 4. Ты попроси деньги у своего брата. 5. Изю дня в день идет дождь. 6. Хозяйка ходит из комнаты в комнату. 7. Они не понимают этого вопроса. 8. О чем ты собираешься говорить на собрании? 9. Я хочу говорить о работе нашей группы. 10. Уберите ваши вещи со стола.

в/ 1. Я подожду тебя на улице. 2. Раз в неделю Вирве ходит в кино. 3. Я собираюсь пригласить его на наш концерт. 4. Что ты собираешься делать в воскресенье? 5. У моей матери вчера был день рождения. 6. Меня интересует все новое в вашем учреждении. 7. Антс должен писать своей сестре. 8. На выставке можно увидеть много нового и интересного. 9. Он всегда хорошо отвечает на экзамене. 10. Мы будем переводить /переведем/ эту статью на следующей неделе.

KUUE TEIST KÜMMES õppetükk

GRAMMATIKA

Ülevaade kohakäänetest

Обзор местных падежей

Но о м е н

И м я

Nominatiiv		vend		raamat	
Genitiiv		venna		raamatu	
Illatiiv	-sse ~ ø	kelle <input type="text"/> ?	venna <input type="text"/> ?	mille <input type="text"/> ?	raamatu <input type="text"/> ?
Inessiiv	-s	kelle <input type="text"/> ?	venna <input type="text"/> ?	mille <input type="text"/> ?	raamatu <input type="text"/> ?
Elatiiv	-st	kelle <input type="text"/> ?	venna <input type="text"/> ?	mille <input type="text"/> ?	raamatu <input type="text"/> ?
Allatiiv	-le	kelle <input type="text"/> ?	venna <input type="text"/> ?	mille <input type="text"/> ?	raamatu <input type="text"/> ?
Adessiiv	-l	kelle <input type="text"/> ?	venna <input type="text"/> ?	mille <input type="text"/> ?	raamatu <input type="text"/> ?
Ablatiiv	-lt	kelle <input type="text"/> ?	venna <input type="text"/> ?	mille <input type="text"/> ?	raamatu <input type="text"/> ?

(lähneb) kuhu? (on) kus? (tuleb) kust?

Priit lähneb täna kinno. Priit on kinos kaks tundi. Priit tuleb kinost kell kaheksa.

Matl lähneb raamatukokku. Matl on raamatukogus. Matl tuleb raamatukogust.

Millal sa lähed teatrisse? Millal sa oled teatris? Millal sa tuled teatrist?

Agronoom lähneb põllule. Traktorist ootab teda põllul. Agronoom tuleb põllult tagasi.

Seltskond lähneb tänavale. Seltskond on tänaval. Seltskond tuleb tänavalt majja.

Tiia lähneb tööle. Tiia on tööl. Tiia tuleb töölt koju.

Auto sõidab kell seitse Võrru. Võrus on auto kell üheksa. Kell kaksteist me sõidame Võrust tagasi.

Kass ronib katusele. Kass jalutab katusel. Kass hüppab katuselt alla.

(tuleb) kuhu? (on) kus? (lähneb ära) kust?

Direktor tuleb laboratooriumi. Direktor on laboratooriumis. Direktor lähneb laboratooriumist oma kabinetti.

Delegatsioon saabub meie linna hommikul. Delegatsioon viibib päeval meie linnas. Delegatsioon lahkuib meie linnast õhtul.

Lennuk lendab lennuväljale. Lennuk maandub lennuväljal. Lennuk tõuseb lennuväljalt õhku.

Turistid jõuavad Otepääle kell 12. Turistid on Otepääl neli tundi. Turistid lahkuvad Otepäält peale lõunat.

<u>kuhu?</u>	<u>kus?</u>	<u>kust?</u>
siia	siin	siit
sinna	seal	sealt
lähedale	lähedal	lähedalt
kaugele	kaugel	kaugelt
üle [s]	üleva [l]	üleva [lt]
alla	all	alt
	ümberringi	

Palun tulge siia! Me oleme juba siin. Palun minge siit ära!
 Kui kaugele linnud talvel lendavad? Mõned linnud on talvel
kaugel Aafrikas. Kevadel tulevad linnud kaugelt tagasi.
Üles mäele on raske ronida. Mõned turistid on juba üleval.
 Nüüd tulevad kõik ülevalt alla.

Postpositatsioonid
genitiiviga

Послелог с
ГЕНИТИВОМ

<u>kuhu?</u>	<u>kus?</u>	<u>kust?</u>
sisse	sees	seest
juurde	juures	juurest
äärde	ääres	äärest
	ees	
	taga	
peale	peal	pealt
alla	all	alt
kõrvale	kõrval	kõrvalt
	kohal	
	järel	
lähedale	lähedal	lähedalt

kuhu? kus? kust?

Virve läheb täna arsti juurde. Virve on praegu arsti juures. Virve tuleb varsti arsti juurest koju.

Jüri sõidab Võrtsjärve äärde kalale. Jüri on Võrtsjärve ääres kalal. Jüri tuleb õhtul Võrtsjärve äärest kalalt.

Mehhaanik ronib auto alla. Mehhaanik on auto all. Mehhaanik ronib auto alt välja.

V ä l j e n d i d

Nõukogude Liidu liiduvabariigid on järgmised:

Armeenia NSV

Aserbaidžaaani NSV

Eesti NSV

Gruusia NSV

Kasahhi NSV

Kirgiisi NSV

Leedu NSV

Läti NSV

Moldaavia NSV

Tadžiki NSV

Turkmeeni NSV

Ukraina NSV

Usbeki NSV

Valgevene NSV

Vene Nõukogude Föderatiivne

Sotsialistlik Vabariik

Союзные республики Советского Союза следующие:

Армянская ССР

Азербайджанская ССР

Эстонская ССР

Грузинская ССР

Казахская ССР

Киргизская ССР

Литовская ССР

Латвийская ССР

Молдавская ССР

Таджикская ССР

Туркменская ССР

Украинская ССР

Узбекская ССР

Белорусская ССР

Российская Советская Федеративная Социалистическая Республика

Eesti NSV suuremad linnad on:

Tallinn (kuhu?kus?kust?)`-a,
-as, -ast

Самые большие города
Эстонской ССР:

Таллин

Tartu, -sse, -s, -st
 Pärnu, -sse, -s, -st
 Narva, -, -s, -st
 Kohtla-Järve, -le, -l, -lt
 Viljandi, -sse, -s, -st
 Valga, Valka, Valgas, Valgast
 Paide, -sse, -s, -st
 Rakvere, -sse, -s, -st
 Võru, Võrru, Võrus, Võrust

Тарту
 Пярну
 Нарва
 Кохтла-Ярве
 Вильянди
 Валга
 Пайде
 Раквере
 Выру

Missugused suuremad linnad
 on Nõukogude Liidus?

Какие большие города
 в Советском Союзе?

Köögis on:

plii/t, -di, -ti
 söögi/laud, -laua, -lauda
 köögi/kapp, -kapi, -kappi
 tabure/t, -ti, -tti
 külmutus/kapp, -kapi, -kappi
 veekraan, -i, -i
 valamu, -, -t

В кухне:

плита
 обеденный стол
 кухонный шкаф
 табуретка
 холодильник
 водопроводный кран
 раковина

Köögikapis on:

nõud (nõu, -, -d)
 taldrikud (taldrik, -u, -ut)
 tassid (tass, -i, -i)
 klaasid (klaas, -i, -i)
 kruusid (kruus, -i, -i)
 kausid (kauss, kausi, kaussi)
 kannud (kann, -u, -u)
 lusikad (lusikas, lusika,
 lusikat)
 noad (nuga, noa, nuga)
 kahvlid (kahv/el, -li, -lit)

В кухонном шкафу:

посуда
 тарелки
 чашки
 стаканы
 кружки
 миски
 кувшины, кофейники, чайники
 ложки
 ножи
 вилки

Virve juures külas

Virve rühmakaaslased lähevad täna talle külla. Virve elab linna ääres - Põllu tänavas number 18. Seal on ruumikas vana elamu suure aia sees. Tänavalt ei paista maja üldse, sest ümberringi on kõrged puud. Külalised koputavad uksele. Virve avab ukse ja kutsub rühmakaaslased sisse. Külalised tulevad elutuppa, seal Virve esitleb neid:

"Palun saage tuttavaks, need on minu kursusekaaslased Mari, Mati, Reet, Piret, Priit ja Peeter. Siin on minu ema ja vanaema, isa ei ole praegu kodus."

Virve ema ütleb: "Väga rõõmustav teiega tutvuda, mu tütar räägib teist iga päev."

Virve ema on umbes viiekümneaastane naine. Tal on tumedad juuksed ja vaikne meeldiv hääl. Elukutselt on ta muusikaõpetaja. Virve vanaema on soliidne vana daam, ta pea on juba hall, silmad on aga veel elavad. Nooruses oli ta näitleja.

"Väga kena, et te meid külastate, me ootame teid juba mitu nädalat," ütleb ta.

Algul istub kogu seltskond elutoas. Seal on pruun pähklipuust mööbel, diivan ja massiivsed tugitoolid on rohelised, põrandavaip ja kardinad on aga hallid. Ühes nurgas on klaver. Seinal on mõned maalid. Selles toas tunnevad kõik end mugavalt. Virve pakub jäätist ja kohvi. Klaverit ta täna ei mängi.

"Nüüd läheme maja vaatama," ütleb Virve. Külalised käivad ühest toast teise. Töötuba üllatab neid, see on nagu muuseum. Kõikjal on skulptuurid ja raamatud. Seal on büstid graniidist ja marmorist, väiksemad kujud ja seinaplaadid on vasest, puust, savist, klaasist ja ka portselanist. Virve vanaisa oli skulptor ja suurelt osalt on need tema tööd.

Seina ääres on kõrged riiulid. Paljud raamatud on siin haruldased. Mati võtab riiulilt ühe köite. See on "Kalevi-

poja" teine trükk aastast 1862. Et peaaegu kõik asjad pärinevad siin vanaisalt, siis on selles toas midagi salapärast ja tundub, et vanaisa vaim elab siin veel edasi.

Söögituba on hämar, vanaaegne tammepuust söögilaud, toolid ja puhvetkapp on tumedad. Ühes seinas on kamin, selle ees on põrandal karunahk. See tuba on pisut nukker.

Vannituba selles vanas majas üldse ei ole. Köök on aga moodne, seal on gaasipliit ja külmutuskapp. Parajasti siis, kui külalised sisse astuvad, hüppab vanaema hall kass tooli pealt maha ja poeb laua alla. Nähtavasti on ta tark ja kaval loomake.

Seejärel lähevad kõik külalised trepist üles teisele korrusele. Seal on magamistoad. Virve väike tuba on väga meeldiv. Selles on ainult voodi, väike kirjutuslaud, tool ja raamaturiiul. Riidekapp on seina sees. Domineerivad roosad toonid. Virve tuba on puhas, kuid pisut korratu. Külalised astuvad rõdule. Seal näeb aeda, kaugelt paistab mets. Kui seltskond rõdult tagasi tuleb, lükkab Mati kogemata lillevaasi laual ümber. See kukub põrandale ja puruneb, vesi voolab vaibale. Mari noomib Matit ja Mati on väga õnnetu. Virve ütleb aga naeratades, et sellest pole midagi, inimesed on ju terved.

Siis lähevad külalised trepist alla õue. Kõik teavad, et Virvel on suur must koer Pontu. Pontu hüppab kohe kuudi katuselt alla ja hakkab haukuma. Teised lähevad aeda basseini vaatama, Anu jääb aga Pontut rahustama. Suures sõpruses haarab Pontu hammastega Anu seelikust kinni - ja seelikusse jääb auk. Õnneks ei ole see väga suur, Virve ema õmbleb selle osavasti kinni.

Aeg möödub kiiresti. Rühmakaaslased lahkuvad Virve juurest alles kell kümme.

Virve ema ütleb neile hüvastijätul:

"Tulge peatselt tagasi!"

Nad tulevad kindlasti.

K ü s i m u s e d

1. Kus Virve elab?
2. Kes lähavad Virvele külla?
3. Kellele Virve neid tutvustab?
4. Missugune on Virve ema?
5. Missugune on Virve vanaema?
6. Missugused toad on Virve kodus?
7. Mis üllatab neid töötoas?
8. Kus on Virve tuba?
9. Mis juhtub õues?
10. Millal külalised lahkuvad?

S õ n a d

auk, augu, auku дыра; от-
верстие
büst, -i, -i бюст
delegatsi/õon, -õoni,
-õoni делегация
domineeri/ma, -da, -in до-
минировать, преобладать
edasi вперед; далее, дальше
elamu, -, -t жилище
elu/tuba, -toa, -tuba
общая комната
esitlema представлять
gaasi/pliit, -pliidi,
-pliiti газовая плита
graniit, -niidi, -niiti
гранит
hammastega зубами
harulda/ne, -se, -st ред-
кий, необычайный
hauku/ma, -da, haugun лаять

hämar, -a, -at полуосве-
щенный
häääl, -e, -t голос
hüvasti/jätt, -jätu,
-jätu прощание
jõudma, jõuda, jõuan успе-
вать, поспевать; прибывать
kamin, -a, -at камин
karu/nahk, -naha, -nahka
медвежья шкура
kaval, -a, -at хитрый
kena, -, - приятный, милый
kindlasti обязательно
kinni haarama, ~ haarata,
haaran ~ хватать
kinni õmblema, ~ õmmelda,
õmbles ~ зашивать
kogemata нечаянно
koputama стучать
korrus, -e, -t этаж

korratu, -, -t непри-
 бранный
kukku/ma, -da, **kukun** па-
 дать
kuut, **kuudi**, **kuuti** кону-
 ра
kõide, **kõite**, **kõidet** том;
 переплет
külali/ne, -se, -st гость
lahkuma уходить
lennu/väli, -välja,
 -välja аэродром
lille/vaas, -i, -i ваза
 для цветов
maanduma приземляться /са-
 молет/
magamis/tuba, -toa,
 -tuba спальня
ümber lükkama, ~ lükata,
 lükkan ~ опрокидывать
massiiv/ne, -se, -set мас-
 сивный
mehaanik, -u, -ut механик
mood/ne, -sa, -sat модный
nugavalt удобно, уютно
muusikaõpetaja, -, -t учи-
 тель музыки
mööduma проходить
naeratades улыбаясь
'noomima, -da, -n (part.rekts.)
 делать выговор, выговаривать
noorus, -e, -t молодость
nähtavasti видно, по-видимо-
 му

näitleja, -, -t актер,
 актриса
nuk/ker, -ra, -rat груст-
 ный
osa, -, - часть
osavasti ловко, умело
pakkuma, -da, **pakun** пред-
 лагать
peaaegu почти
peatselt вскоре, скоро
pisut немного
portselan, -i, -i фарфор
pugema, pugeda, poen лезть,
 залезать
puhvet/kapp, -kapi,
 -kappi буфет
purunema разбиваться
põranda/vaip, -vaiba,
 -vaipa ковер
pähkli/puu, -, -d ореховое
 дерево
rahustama успокаивать
riide/kapp, -kapi, -kappi
 платяной шкаф
ronima лазить
roosa, -, -t розовый
ruumi/kas, -ka, -kat прос-
 торный
rõdu, -, - балкон
rõõmustav, -a, -at здесь:
 приятный
salapära/ne, -se, -st таин-
 ственный
savi, -, - глина

seejärel потом, затем
seelik, -u, -ut юбка
seina/plaat, -plaadi, -plaati
selts/kond, -konna, -konda компания
sisse astuma, astuda, astun ~ входить
skulptor, -i, -it скульптор
skulptuur, -i, -i скульптура
soliidne, -se, -set солидный
sõprus, -e, -t дружба
söögi/laud, -laua, -lauda обеденный стол
söögi/tuba, -toa, -tuba столовая
tammepuust дубовый
teiega с вами
toon, -i, -i тон
trepp, trepi, trepi лестница
trükk, trüki, trüki печать; издание
tugi/tool, -i, -i кресло
tunduma казаться
tutvuma знакомиться
tõusma; üles tõusma, ~ tõusta, tõusen ~ подниматься

töö/tuba, toa, -tuba рабочая комната
umbes приблизительно
vaim, -u, -u дух
vaip, vaiba, vaipa ковер
vanaaeg/ne, -se, -set старинный
vanni/tuba, -toa, -tuba ванная
vask, vase, vaske медь
viibima пребывать, находиться
voodi, -, -t кровать
voola/ma, -ta, -n течь
väiksem, -a, -at меньше, поменьше
õnneks к счастью
õnnetu, -, -t несчастный, несчастливый
õu, õue, õue двор
ümberringi кругом, вокруг
üle/vaade, -vaate, -vaadet обзор
üllatama поражать

HARJUTUSED

Harjutus 1

Kass ronib osavasti (katus) alla. → Kass ronib osavasti katuselt alla.

1. Peeter ruttab vaikselt (trepp) üles. 2. Palun astuge (seal) edasi tuppa. 3. Väike jõgi voolab kiiresti (mägi) alla. 4. Ma jõuan alles reedel (seal) tagasi. 5. Pere-naine kutsub külalise kohe (trepp) üles. 6. Kes sammub aeglaselt (trepp) alla? 7. Turistid lähevad varsti (siin) edasi. 8. Auto sõidab vaevaliselt (mägi) üles. 9. Tulge juba (üleval) alla. 10. Meie delegatsioon saabub nähtavasti homme (kaugel) tagasi.

Harjutus 2

Pane oma pastapliiats minu (portfell) sisse.

→ a) Pane oma pastapliiats minu portfelli sisse. b) Pane oma pastapliiats minu portfelli (kuhu?).

1. Seal (aed) sees olid punased pihlakad. 2. Tooge rahakott (aken) pealt siia. 3. Kas entsüklopeedia on (kitsas riitul) peal? 4. Kalla (pudel) seest veel piima. 5. Kirjutage luuletus (puhas paber) peale. 6. Pane see kiri (ümbrik) sisse. 7. Väike vend istub (madal taburet) peal. 8. Õpilane kirjutab viimase lause (vihik) sisse. 9. Sa võid võtta (hele laud) pealt suure ümbriku. 10. Assistent joonistab graafiku (must tahvel) peale. 11. Kas te leiате sealt (raamat) seest mõne mõistatuse? 12. Jah, (see raamat) sees on tõepoolest mitu mõistatust.

Harjutus 3

Kuhu sa nii kiiresti astud? (jõgi, äärde) →

a) Ma astun kiiresti jõe äärde. b) Ma sammun kiiresti jõe äärde.

1. Kus asub sinu sünnikoht? (sinine järv, ääres) 2. Kas te märkate selle õppejõu artiklit? (kirjutuslaud, peal) 3. Kes soovivad uut kirjandust? (referaat, jaoks) 4. Mil-
lal saabub järgmine võistkond? (enne, õhtu) 5. Kust on pä-
rit tema vanemad? (minu sünnikoht, lähedalt) 6. Kas me to-
hime ära sõita? (pärast võistlust) 7. Kelle me kutsume
(vend, juurde) sünnipäevale? 8. Kuhu ma pean need pakid
(värav, juurest) kandma?

pärinema, olema, nägema, viima, tulema, sammuma, taht-
ma, paluma, võima

Harjutus 4

haukuma, ees → Koer haugub oma kuudi ees.

1. sõitma, äärde; 2. seisma, juures; 3. võtma, äärest;
4. olema, ümberringi; 5. sammuma, järel; 6. istuma, juurde;
7. lendama, kohal; 8. tõusma, juurest; 9. asuma, taga;
10. peatuma, ääres.

Harjutus 5

Kas ta toob meile (leib, sai)? → a) Ei, ta
ei too meile leiba, vaid saia. b) Too mei-
le leiba! c) Ärge tooge meile leiba, vaid
tooge saia.

1. Kas ma viin neile (suhkur, sool)? 2. Kas te keedate
meile (kohv, tee)? 3. Kas nad tellivad talle (võileib, pi-
rukas)? 4. Kas me anname neile (sööma, jooki)? 5. Kas ta
ostab mulle (rõõsk koor)? 6. Kas nad pakuvad meile (jäätis,
kohv)? 7. Kas sa esitled talle oma (vend, õde)? 8. Kas te

tõlgite mulle sõna naeratades (saksa keel, ungari keel)?
9. Kas sa jätaad neile oma (referaat, kursusetöö)? 10. Kas
te õmblete talle (kleit, seelik)?

Harjutus 6

a) just - parajasti. b) Kell on just täpselt
üksteist. c) Prodekaan noomib parajasti
kursusevanemat.

just, sümpaatne, vähe, halvasti, ilus, kindlasti, suur,
keskpärane, varsti, kõhn, veel;

kena, peatselt, pisut, ruumikas, tingimata, alles, pa-
rajasti, sale, meeldiv, vaevaliselt, keskmine.

Harjutus 7

Reet taipab, et ... → Reet taipab, et ta
peab oma sõbratari rahustama.

1. Autojuht kardab, et ... 2. Kas te näete, et ... ?
3. Mõned reisijad arvavad, et ... 4. Ma leian, et ... ?
5. Valvur märkab, et ... 6. Ettekandja ütleb kohvikukülas-
tajale, et ... 7. Võõras jutustab meile, et ... 8. Sõbrad
kirjutavad Priidule, et ... 9. Patsient kaebab arstile, et
... 10. Registraator vastab külalisele, et ...

Harjutus 8

koputama, massiivne uks → Kirjakandja kopu-
tab massiivsele uksele.

1. tahtma, moodne köök; 2. avanema, teine korrus; 3. as-
tuma, hämar elutuba; 4. lehitsema, haruldane kõiide; 5. is-
tuma, vanaaegne tugitool; 6. ostma, portselanist lillevaas;
7. olema, pähklipuust mööbel; 8. märkama, vasest seinaplaat;
9. meeldima, marmorist skulptuur.

Harjutus 9

-koht → a) sünnikoht, elukoht, b) Tema sünnikoht on Sevani järve lähedal. c) Ütelge, palun, oma elukoha aadress.

1. -tool, 2. -vaip, 3. -laud, 4. -kapp, 5. -tuba,
6. -töö, 7. -ruum, 8. -hoone, 9. -nimi, 10. -ring,
11. -pall, 12. -liha.

Harjutus 10

профессия переводчика (arvama) → a) tõlkija elukutse; b) Mida sa arvad tõlkija elukutsest?

1. интервью ученого (kuulama);
2. родная деревня рыбака (asuma);
3. характер чужого человека (nuvitama);
4. побережье моря (pärit olema);
5. реферат географа (jälgima);
6. команда строительной дружины (kogunema);
7. дом отдыха учреждения (saabuma);
8. путевые заметки туриста (meeles olema);
9. будущее народа (sõltuma);
10. внешность почтальона (meevima).

Harjutus 11

Переведите на эстонский язык следующие предложения:

a/ 1. Новое здание находится рядом со старым. 2. Пять прекрасных дней мы были у моря. 3. Он работает в кабинете за письменным столом. 4. Телефон в коридоре на стене. 5. После занятия у нас было собрание. 6. Два дня тому назад был митинг. 7. Магазин находится недалеко от института. 8. Вы много кладете сахару в чай? 9. Куда ты собираешься идти?

6/ I. У нас на заводе очень большая библиотека. 2. По-
дожди немного, я принесу тебе сейчас теплой воды. 3. Каж-
дое утро я делаю зарядку. 4. Это стихотворение мне нра-
вится. 5. Зачем ты надеваешь свое новое платье? 6. Открой
дверь и посмотри, что они там делают. 7. Ты спроси эту кни-
гу в библиотеке. 8. Вчера они были на выставке. 9. В ауди-
торию входит преподаватель. 10. Ты знаешь это стихотворе-
ние наизусть?

SISUKORD

СОДЕРЖАНИЕ

- 3   Предисловие
- 5   ESIMENE ÕPPETÜKK. Personaalpronoomenid. Pööramine:
      olema. Telefonikõne.
      Личные местоимения. Спряжение: olema.
- 13   TEINE ÕPPETÜKK. Adjektiiv. Vestlus.
      Имя прилагательное.
- 22   KOLMAS ÕPPETÜKK. Pööramine. Jaatavad vormid. Meie perekond.
      Спряжение. Утвердительные формы.
- 30   NELJAS ÕPPETÜKK. Pööramine. Eitavad vormid. Lihtminevik: olema. Küllakutse.
      Спряжение. Отрицательные формы. Прошедшее простое: olema.
- 39   VIIES ÕPPETÜKK. Genitiiv. Kus on minu õrik?
      Родительный падеж.
- 52   KUUES ÕPPETÜKK. Pluurali nominatiiv. Kus toimuvad loengud.
      Именительный падеж множественного числа.
- 63   SEITSMES ÕPPETÜKK. Partitiiv. ma-infinitiiv. da-infinitiiv. Mis keelt te räägite?
      Партитив. ma-инфинитив. da-инфинитив.

- 77 KANEKSAS ÕPPETÜKK. Partitiivi peamised tarvitamis-
juhud. Meie rühm.
Основные случаи употребления партитива.
- 88 ÜNEKSAS ÕPPETÜKK. Astmevaheldus (I). Vältevaheldus.
Kohvikus.
Чередование ступеней /I/. Чередование долготы.
- 102 KÜMNES ÕPPETÜKK. Astmevaheldus (II). Assimilatsioon.
Arvud 20 - ∞ . Virvel valutab hammas.
Чередование ступеней /II/. Ассимиляция. Числа 20- ∞ .
- 113 ÜHETEISTKÜMNES ÕPPETÜKK. Astmevaheldus (III). Kadu.
Käskiv kõneviis. Eesti keele loeng.
Чередование ступеней /III/. Исчезновение. Повелительное наклонение.
- 126 KAHETEISTKÜMNES ÕPPETÜKK. Astmevaheldus (IV). Välte-
vaheldus. Toiduainete kaupluses.
Чередование ступеней /IV/. Чередование дол-
готы.
- 138 KOLMEISTKÜMNES ÕPPETÜKK. Illatiiv. Allatiiv. Kes
läheb telefonivalvesse?
Иллатив. Аллатив.
- 153 NELJATEISTKÜMNES ÕPPETÜKK. Inessiiv. Adessiiv. Raasu-
ke rahvaluulet.
Инессив. Адессив.
- 167 VIIETEISTKÜMNES ÕPPETÜKK. Elatiiv. Ablatiiv. Kust te
pärit olete?
Элатив. Аблатив.
- 182 KUUETEISTKÜMNES ÕPPETÜKK. Ülevaade kohakäänetest.
Virve juures külas.
Обзор местных падежей.

ЭСТОНСКИЕ ТЕКСТЫ И УПРАЖНЕНИЯ
ДЛЯ РУССКИХ СТУДЕНТОВ

Составили Э. Туру, Э. Ууспыльд, А. Валмет

На эстонском и русском языках

Тартуский государственный университет

СССР, г. Тарту, ул. Клижколи, 18

Vastutav toimetaja J. Peebo

=====
Trükkida antud 13.III 1973. Ofsetpaber, 30x42.1/4.
Trükipoognaid 12,5. Tingtrükipoognaid 11,63.Arves-
tuspoognaid 8,7. Trükiarv 1000. MB 02993.Tell.nr.262.
TRU rotaprint, Tartu, Pälsoni tn. 14

Hind 30 kop.

Hind 30 kop.